

# SIMPLICIVM MEDICAMENTORVM

FACVLTATES, QV AE CORPO RI DECOREM

præstant, ex Dioscoride.

## DECORIS

### DIOS CORIDIS

Ad alopeciam.

**M**T R R H A cum ladano, & uino myrræ illitus.  
Haridina corticis cini ex aceto inunctus.  
Ladanum cum uino, myrra, & myreto  
oleo admotum.  
Myrra baccarum succus illitus.

Nucum uiglandium putamen combustum, tritumque, &  
impositum.

Nucion aquellanarum crematum in cini ex ursino adipe  
perniciens.

Erinacei terrestris cori cini ex liquida pice illitus.

Leporinum caput crematum ex virginio adipe.

Ranarum crematarum cini ex liquida pice.

Murium flocus combustum ex aceto.

Vivis adeps illitus.

Coparum fimus ex aceto.

Raphanus tritus ex loliacea farina admotus.

Braffica civis sale confritata.

Beta recentia folia crudulilla.

Aiphodeli radicum cini impositus.

Copa confritata.

Alij cini ex melle illitus.

Sinapi illitus.

Nigurtum confritatum.

Cyclamini succus inunctus.

Ranunculi folia, & radices illite paruo temporis spatio.

Aloe ex uno.

Abrotoni cini ex raphani succo, aut cicino oleo.

Laferpiti liquor cum pipere ex aceto.

Nymphæ radix ex pice.

Cynoglossi folia ex uentre saullo adipe.

Atiatum illitus cum fusino, aut myrrino oleo, aut hyssopo, aut uno.

Thapsis succus inunctus.

Rubigo ferri illita.

Sandaracha ex resina.

Alcionium tertium exustum inunctum.

Cortes naxia illita.

Hippocampi crema cini ex liquida pice, aut axungia, aut antarachno unguento.

Capillarum vnguerum cini ex aceto inunctus.

### MATTHIOLI.

Conorum copressi, & mulorum unguium cini oleo myrrino exceptus & illitus.

Vini radicum decoctarum mucago illita.

Perfici nuclei confiti.

Abrotoni cini cum oleo raphanino, aut sicyonio illitus.

Liliæ radix ex adipe, & oleo.

Oleum è colorynthide illitus.

### MATTHIOLI.

Ad capillorum defluuium.

Conorum copressi, & mulorum unguium cini, ex myrrino oleo illitus.

Vinorum radicum mucago illita.

Humor defluuius è medulla diffectatilie.

Ladanum inunctum.

Sylvestris olius oleum.

Phoenix foliorum decoctum ex lixiuio parazum.

Viperina senectæ cini in persas.

Murium flocus ex aceto illitus.

Copa affricta.

## DECORIS

Abrotoni cini cum oleo ueteri, aut lentifino illitus.

Oleum è colocyntide illitum.

Myrti baccharum uinum illitus.

Myrobalana omnia, & preserifum flavia quois modo usi-  
pata.

### DIOSCORIDIS

Ad pilos ancellendos.

Oleum in quo decotia fuerit scolopendra marina inunctum.  
Lepus marinus perse, & cum narina urticatus, & ap-  
positus.

Salamandæ cini ex oleo.

Iledera lachrymæ illita.

Dryopteris radix trita, & post sudorem inuncta.

Aqua è uiridibus uitium fermentis igne incensis emanans  
adnota.

Auripigmentum illitum.

Cyperus babilo nicus illitus.

### MATTHIOLI

Ad pilos retardandos.

Oleum hyoscyaminum.

Cicuta succus illitus.

Hyoscyami succus inunctus.

### DIOSCORIDIS

Ad capitis furfures.

Salicis foliorum, & decoctum corticis in lotionibus.

Myrti baccharum succus illitus.

Fel taurinum ex nitro, & cimolia inunctum.

Huonana urina inueterata admota.

Adiantum in lixiuio decoctum.

Favus græcum in lotionibus.

Malua ex trina humana.

Beta decoctum admotus.

Alij cini ex melle.

Balbi cum crenato nitro illiti.

Lily cremati radix ex melle.

Aliumen cum erio ex pice.

### MATTHIOLI

Euonymi baccæ in lixiuio decocta.

Sylvestris oliva oleum.

Pomata illita.

Oleum amygdalarum amararum.

Lupinifaria confritata.

### DIOSCORIDIS

Ad rufandos capillos.

Ligustris folia trita, & in radice succo macerata & il-  
lita.

Lycium illitum.

Loti ligni decoctum in lotionibus admotum.

Vini sex cremata ex lentifino oleo tota nocte illita.

### MATTHIOLI

Ad crispandos capillos.

Aiphodeli radices derso capiti affrictæ.

Cistaneæ ecbinorum cini derso capiti ex melle illitus.

### DIOSCORIDIS.

Ad denigrandos capillos.

Cupressi folia trita ex aceto.

Phoenix decoctum admotum.

Mori folia trita ex aceto.

Galla aceto, aut aqua macerata illite.

Palme corticis decoctum admotum, & subinde detergunt.

Myrti foliorum decoctum in lotionibus.

Acacia succus illitus.

Illicis radicis cortex ex aqua coctus, donec mollitus conta-

# DECORIS

*befest, tota nocte illitus.*  
*Hedera corym bi illiti.*  
*Saluis decoctum sippus inspersum.*  
*Rubi folia admota.*  
*Sorbi illitus.*

## MATTIOLI

*Rhois folia in lixiuio decocta.*  
*Eruina siliqua priusquam indurescant cum sale suis & folijs contraria, & illita.*  
*Oleum è colocynthidis fructu illium.*  
*Ophris in capitis perfutibus addita.*  
**DIOSCORIDIS**  
 Ad pediculos, & lentes necandas.  
*Cedri illitia.*  
*Myrrae decoctum perfusum.*  
*Mel inunctum capit.*  
*Beta decoctum perfusum.*  
*Allium cum origani decocto potion.*  
*Hedera lacryma illita.*  
*Staphis agraria admota.*  
*Sandaracha ex oleo inuncta.*  
*Alumen ex aqua.*

## MATTIOLI

*Euonymi bacca in lixiuio coctæ.*  
*Hedera gummi illium.*  
*Hyssopum cum oleo inunctum.*  
*Abi ueratri radix in lixiuio decocta.*  
*Argentum tunc extinctum & cum butyro inunctum.*  
*Piper in puluerem tritum & cum salua illium.*

## DIOSCORIDIS

Ad prohibendum solis adiustionem.  
*Albumen ovi inunctum.*

## CYCLAMINI SUCUS INUNCTUM.

## MATTIOLI

*Melopeponis  $\frac{1}{2}$  pulpa illita.*  
*Auguria  $\frac{1}{2}$  pulpa illita.*  
*seminis malvae, altheæ, pifillij, & cydoniorum malorum mucago illita ex recenti butyro.*  
*Vini folliclorum liquor inunctus.*  
*Vina prematur & fucus illius.*

## MATTIOLI

Ad remorandum canitatem.  
*Sylvestris oliue oleum inunctum.*

## DIOSCORIDIS

Ad faciem nitorem.  
*Vini liquor in folliculis concentricis illius.*  
*Mafisticæ illita.*  
*Lupinorum farina illita.*  
*Raparum sylvestris semen admotum.*  
*Deponit succus cum eius femine, & farina in sole siccatus & inunctus.*  
*Polygonatum illium.*  
*Glans vnguentaria ex urina illita.*  
*Ricini feme inpositum.*  
*Vitis sylvestris acini illiti.*  
*Argenti pemma elota, inuncta.*  
*Alcyonium primum, & secundum admotum.*  
*Chia terra impofita.*  
*Crocodili terrefris fimus illitus.*

## MATTIOLI

*Caphura circumlitonibus addita.*  
*Eadem cum chrysocolla trita & ex melle illita.*  
*E' limoniorum succo fillatitia aqua.*  
*Cochlearum terrefris fillatitia aqua.*  
*Fabacea farina.*  
*Aqua fillatitia ex phosforis, & quibusdam alijs, nide in phosfororum commentator lib. 2. cap. 10.*  
*Lubini decoctum perfusum.*  
*Aqua fillatitia ex melopeponibus & alijs multis, nide lib. 2. cap. 12. in commenti.*  
*Aviradicum fillatitia aqua, vel earum succus insolatus,*

# DECORIS

*& cum eiusdem ari fillatitia.*  
*Trinomia uris florum succus illitus.*  
*Verbasfi florum & polygonati radicum dilution per clamaticum diffillationem.*

## MATTIOLI

Ad colorem concilandum.

*Cicer in cibis sumptum.*  
*Azazium drachme pondere potum.*  
*Hyssopum manducatione, bibutum re.*  
*Chia terra illita.*  
*Cerasi gummi illium.*  
*Cerica in cibis sumptu.*

## MATTIOLI

Ad pustulas sanguineas.

*Caphura uncis pôdere cum pari sulphuris portione trita, additis myrræ thuris, cuiusq; quaternis drachmis, & aqua roscarum libra, in utero usæ per dies decem in solata & deinde illata.*

*Fraxini fillatitia aqua.*

*Tamarindorum pulpa deuorata frequenter.*

*Vinum è fragis illium.*

*Verbasfi florum fillatitia aqua addito caphura momento.*

## DIOSCORIDIS

Ad faciem derugandam.

*Calacilie grana post excusum florem prouidentia, trita, & cum cerato illita.*

*Bryonia radix cum eruo, creta chia, & feno græco illita.*

*Chia terra admota.*

## MATTIOLI

*Myrra oleum frequentiter illitum.*

*Myrrha suffixa ex candientipetala.*

*Conopamineorum recentium fillatitia aqua, facie admodum.*

*Ariradicum fillatitia aqua illita, vel insolatus ex radicebus succus.*

*Prinomia uris florum succus illitus.*

*Verbasfi florum & polygonati radicum fillatitia aqua, addito limonio fucco.*

## DIOSCORIDIS

Ad cutis uitia in facie.

*Sabinæ decoctum perfusum.*

*Conchilia Indica emis admotus.*

*Glans ungentaria trita ex urina.*

*Cancrorum fluuiarium cinis illitus.*

*Narcissi radix cum semine urticæ ex aceo.*

*Ricini semen admotum.*

*Vitis sylvestris acini illiti.*

*Cinnamomum ex melle.*

*Colij radix cum aqua nel melle illita.*

*Bryonia radix per se, & cum eruo, creta chia, & feno græco admota.*

*Alyconium primum, & secundum impositum.*

## MATTIOLI

*Rosina lariceæ aut cerebinthi fillatitia aqua addito oleo è unii feci parato.*

*Pomata illita.*

*Aqua è succo limoniorum parata utreto alembico.*

*Oleum ex ororū nucellis.*

*Oleum è tritico.*

*Auenæ farina in aceo decocta.*

*Fabacea farina.*

*Lupini decoctione affusum.*

*Rapi sylvestris semen illitus.*

*Lepatis acini aqua fillatitia, & quorundam aliorum.*

*lib. 2. cap. 10. 8. comment.*

*Eruce semen cum melle inunctum.*

*Sinapi aqua subtilis, & cuti affrictum.*

*Dracunculi radix contusa & illita.*

*Boni Henrici succus cum aceo illitus.*

*Ari radicum fillatitia aqua vel insolatus earum succus il-*

*litus.*

*Centiane*

## DECORIS

*Gentianæ fillatitia aqua illita.*  
*Pseudomelanthyi semen in farinam tritum & melle illitus.*  
*Scabiose succus cum chrysocolla farina, & caphura momen-  
 to illitus.*  
*Vinum quod è fragis elicetur.*  
*Primulæ veris florum succus illitus.*  
*Verbaſci florum fillatitia aqua.*  
*Lupuli florum, & foliolarum decoctum potum.*

## DIOSCORIDIS.

Ad ionthos, & uaros.

*Myrrha illita cum melle, & cassia odorata.*  
*Porri folia cum Rho oblongiorum admota.*  
*Cepæ succus cum sale appositus.*  
*Bulbi per se, & ex oī uittello.*  
*Pulegium ex cera.*  
*Sorby ex aqua.*

*Alyconium primum, & secundum admotum.*

## MATTHIOLI.

*Aqua è succo limoniorum vitro alembo parata.*  
*Aqua è lapathic acutiradicibus, & alijs nonnullis parata, nō  
 de libro 2. cap. 108. in comment.*  
*Centaurij minoris decoctum adhibitum.*  
*Scabiose succus cum chrysocolla farina, & caphura mo-  
 mento illitus.*

## DIOSCORIDIS.

Ad cutis faciei uitia à sole contracta.

*Iridis Illyrica radix cum eleboro admota.*  
*Cinnamomum ex melle.*  
*Coffi radix cum aqua vel melle illita.*  
*Amrysdale amara radicum tritarum decoctum admotum.*  
*Fici lac inunctum.*  
*Cochlearium tum caro, tum testa simul cremata ex melle.*  
*Leporinæ sanguis inunctus.*  
*Sepia cremata cinis admotus.*  
*Lini semen illitus.*  
*Orobis farina imposita.*  
*Sifymbrium inunctum.*  
*Bulbi cremati cum alyconio imposita.*  
*Hederae decoctæ folia ex uno.*  
*Chamaeleon nigri radix.*  
*Alysson conclusum ex melle.*  
*Melita terra inuncta.*  
*Cyclamini succus illitus.*

## MATTHIOLI

*Thus cum latte illitus.*  
*Melopeponum  $\zeta$  pulpa illita.*  
*Vne immaturæ succus ex latte humano illitus.*  
 D I O S C O R I D I S.  
 Ad lentigines delendas.

*Iridis Illyrica radix cum albo veratro admota.*  
*Cassia ex melle illita.*  
*Cofiae ex aqua, & melle.*  
*Sanguis leporinus calens inunctus.*  
*Triticæ farina ex aceto multo.*  
*Rapbanus cum loliacea farina admotus.*  
*Brasicæ semen inspersum.*  
*Sifymbrium tritum, & impositum.*  
*Alli cinis ex melle.*  
*Dracunculi majoris radix ex melle.*  
*Bulbi ex melle, & aceto.*  
*Nigella confrictata.*  
*Galbanum cum nitro ex aceto.*  
*Alysson concisum ex melle.*  
*Narcissi radix cum virice semine ex aceto.*  
*Ricini semen illiton.*  
*Vitis sylvestris acini limisi.*  
*Bryonis radix cum eruo, sanogreco, & creta Chia.*  
*Adarces imposita.*

## MATTHIOLI

*Laricee resing fillatitia aqua addita oleo ex unii face pa-*

## DECORIS

*rato.*  
*Nux myrtifica illita.*  
*Mustelæ fel ex melle, & ari farina illitum.*  
*Oleum ex eoruorū uittellis.*  
*Rapi sylvestris semen.*  
*Hordei farina, ex aceto, & melle subatla.*  
*Avens farina in aceto decocta, & illita.*  
*Fenugrici farina, cum sulphure, & nitro apposita.*  
*Fabaceæ farina.*  
*Lupinorum decoctum affusum.*  
*Syj succus illitus.*

*Aqua fillatitia è lapathic acuti radicibus & aliorum non  
 nullis, nide libro 2. cap. 108. in commentario.*

*Melopeponum pulpa affricta.*

*Dracunculi radix illita.*

*Ari radix elixa cum fabaceæ farina d' fruto subatla.*

*Gentianæ fillatitia aqua illita.*

*Centaurij minoris succus, aut decoctum.*

*Menthæ græcæ succus illitus.*

*Pseudomelanthyi seminis farina ex melle illita.*

*Securidacæ viriūque seminis farina ex melle.*

*Scabiose succus cum chrysocolla farina, & caphura momento.*

*Xyridis succus illitus.*

*Verbaſci florum fillatitia aqua.*

*Lupuli florum decoctum potum.*

*Scrophulariacæ plena manu illitum.*

## DIOSCORIDIS.

Ad natuas.

*Alyconium illitus.*

## MATTHIOLI.

*Auenæ farina in acto decocta, & illita.*

*Lupinorum decoctum affusum.*

*Centaurij minoris decoctum.*

*Argenti spuma ex aceto decocta & illita.*

## DIOSCORIDIS.

Ad rotius corporis nitorem.

*Mafische insperfa.*

*Vlmi liquor in folliculis conclusus illitus.*

*Euryun inunctum.*

*Crocodiili terrestris fumum illitus.*

*Teponis succus cum eius semine, & farina in sole ficeatus ex aqua.*

*Bryonis radix inuncta.*

*Cyclamini succus inunctus.*

## MATTHIOLI.

*Caphura illita.*

*Fabaceæ farina.*

*Aqua è vulnerato Betule candice diffusilans illita.*

*Aqua è limoniorum jucco parata vitro alembo.*

*Fabarum fillatitia aqua, vide lib. 2. cap. 101. in comment.*

*Siapi aqua subatla, & cuius affrictum.*

*Ari radicum fillatitia aqua, vel in solatus earum succus.*

*Gentianæ aqua fillatitia aqua.*

*Verbaſci florum fillatitia aqua.*

## DIOSCORIDIS

Ad cicatrices delendas.

*Afininus adeps inunctus.*

*Fabarum farina cataplasmatis indita.*

*Ranunculi folia, & radices illite.*

*Calamintha ex uno decocta admota.*

*Cucumeris sylvestris radix trita, & insperfa.*

*Clavis vnguentaria cocta in acto cum nitro adhibita.*

*Bryonis radix cum eruo, creta Chia, & sanogreco admota.*

*Chrysocolla illita.*

*Alyconium primum, & secundum inunctum.*

## MATTHIOLI

*Eruce semen tritum cum felie bubulo illitum.*

*Ceruina medulla.*

*Opobalsamum.*

*Oleum Myrræ.*

*Ouirecentis dum astur fudor.*

Caphura

## DECORIS

*Cephura cu m chrysocolla trita, & medulla bubulis illita.*

### D I O S C O R I D S .

*Ad uitiliges.*

*Cochlearium ter rectivum testa cremata, & illita.*

*Leporinus tan quis inunctus.*

*Sepia cremen & cinis admotus.*

*Fabarum farina inspersa.*

*Lupinorum farina imposta.*

*Beta cruda folia illita.*

*Chondrilli radix, & folia ex melle, & nitro trita ex aqua.*

*Dracunculi maioris radix ex melle.*

*Aphroditi radicus suc inunctus, conficata prius sub sole cute.*

*Cape fucus inunctus.*

*Alij cinis ex melle.*

*Piper cum nitro impositum.*

*Capparis radix trita ex aceto.*

*Argemone siccata, tufaq, cum nitro, & uno sulphure ad-*

*mota.*

*Telephi folia cum hordeacea farina ex hydrelao sex horis*  
*admodum.*

*Gentianae radicus succus inunctus.*

*Chameleonis nigri radix cum sulphure illita.*

*Ruta cum uno piper, nitro, conficata.*

*Libanotis semen ex acerino aceto.*

*Lily crenataria radix ex melle.*

*Nymphaea radix ex aqua.*

*Rubia radix ex aceto.*

*Althaea semen tum recons, tum siccum tritum ex aceto, in*  
*sole inunctum.*

*Anchusa radix ex aceto.*

*Narcissi radix cum urticae semine ex aceto.*

*Bryonia cum eruo, creta Chia, & fenugre ex aceto.*

*Glans unguentaria ex aceto decocta cum nitro imposta.*

*Cucumeris sylvestris radix trita, & inspersa.*

*Ricini fenus illita.*

*Veratrum nigrum ex aceto.*

*Sulphur quoquo modo admotum.*

*Alcyonium primum, & secundum inunctum.*

### M A T T H I O L I

*Conorum cupressi decoctum affusum.*

*Tamarindorum pulpa in potiis adiuta.*

*Aqua & limoniorum succo parata virteo alembico.*

*Oleum ex oroum uitellis.*

*Lupinorum decoctum.*

*Rapi sylvestris fenen.*

*Aqua e lapathi acuti & radibus & alijs nonnullis. vide lib.*  
*2. cap. 1. 08. in comment.*

*Arj radix elixa cum fabacea farina defruto subacta illita.*

*Mentha grecia adhibita.*

*Chameleonis nigri radix cum acero trita, & illita.*

*Securidaca virginea feminis farina ex melle excepta.*

*Scaphis fucus addito chrysocolla, & caphure momento.*

*Xyridis fucus illitus.*

*Verbasci florum siliquata aqua.*

*Lupuli florum decoctum potum.*

### D I O S C O R I D S

*Ad lychenas, & impetigines.*

*Tini, & picea cortex illitus.*

*Lentisci foliorum decoctum fofu adhibbitum.*

*Cupressi folia cum polenta illita.*

*Rhamni folia admodum.*

*Lignorum marcescens inspersus.*

*Nasturtii semen admodum.*

*Rhaponicum ex aceto illitum.*

*Verarum nigrum ex aceto illitum.*

*Glans unguentaria cum lotio imposta.*

*Vitis viner & gammi cum nitro illitum, loco tamen prius*  
*perficta.*

*Sulphur ex terebinthina resina.*

*Sal ex oleo, & aceto perfrictum.*

*Al cyonium primum, & secundum impositum.*

## DECORIS

*Adarees illita.*

*Tix liquida inuncta.*

*Tlausinque sum.*

*Athyropis olei lacryma inuncta.*

*Pruni arboris gummi illitum.*

*Ficulicum lac cum polenta illitum.*

*Hiel cum alumine decoctum illitum.*

*Propolis inuncta.*

*Triticus recens panis ex muria.*

*Lolacea farina cum sulphure ex uino.*

*Cicer cum bordeo ex melle.*

*Lispatis cuiusque resinis in acetato decocto & loco prius scarifi-*

*cato, & nitro conficato, apposite.*

*Nasturtium ex melle impositum.*

*Alij cinis ex melle illitus.*

*Sinapi ex aceto linatum.*

*Chamaeleonis nigri radix ex aceto colla, & inuncta.*

*Ruta cum alumine ex melle.*

*Lalapri liquor ex aceto.*

*Glutinium in acetum solutum inunctum.*

*Cucumeris sylvestris radix trita, & inspersa.*

*Tulipani characia lac illitum.*

*Bryonei radix cum Eruo, creta Chia, & fenugre illita.*

*Aqua maris fofu adhibita.*

### M A T T H I O L I

*Pix cum melle illita.*

*Tamarindorum pulpa frequenter deuorata.*

*Oleum ex oroum vitellis inunctum.*

*Rapiflysi fructis fenen.*

*Salvia humana affricta a ieuniuji.*

*Aqua e lapathi radibus & alijs nonnullis. vide li. 2. cap.*

*I. 08. in comment.*

*Plantaginis recentia folia trita, & illita.*

*Aphroditi radix ex aceto decocta & imposta.*

*Genianae fluitantia aqua fofu ruspata.*

*Mentha illita.*

*Mentha Graeca succus impositus.*

*Marrubij folia ex aceto.*

*Securidaca virginea feminis farina ex melle illita.*

*Scabiosae maioris radices decocte, & pot quadrangula die-*

*bus, & earundem radicum puluis quotidie drachme por-*

*dere ex sero hauflus.*

*Xyridis fucus illitus.*

*Lupulorum decoctum potum.*

*Eliaborini nigri dilutum potum.*

### D I O S C O R I D S

*Ad papulas.*

*Lac omne potum tum crudo melle, admixta, aqua, & exi-*

*guo fale.*

*Serum latiss potum.*

*Acetum applicatum.*

*Butyrum illitum.*

*Vrina humana inueterata adhibita.*

*Lupinorum farina admota.*

*Cyclamini succus adhibitus.*

*Pulegi decoctum corpori perfusum.*

*Ruta cum cera & myreole cataplasmati indita.*

*Staphis agric illita.*

*Glans unguentaria cum lotio linata.*

*Rubigo ferriflitta.*

*Aluuen cum melle adhibitum.*

*Cinnabaris, iudei sanguis draconis adhibitus.*

*Fornace teste torta admota.*

### D I O S C O R I D S

*Ad albos & cutis maculas.*

*Thapsi fucus cum melle illitus.*

*Glans unguentaria cum lotio linata.*

*Narcissi radix cum semine vrtice ex aceto.*

*Lotus sylvestris cum melle percutitus.*

*Cucumeris sylvestris puluerizata radix imposta.*

*Ricini semen illitum.*

*Vitis* *hylocarpa* acini liniti.  
*Eryngia* cum cruo chia, & *fenugreum* illita.

## MATTIOLI.

*Luzinorum decoctum* fuit adhibitum.

*Rapi* *sylvestris* semen.

*Aqua* *laphatis*, & *aliorum nonnullorum* radicibus. *Vide lib. 2. cap. 108. in comment.*

*Malepeponum* pulpa affricta.

*Cepa* cruda affricta.

*Ari* *radix elixa* & *cum farina fabacea* de fruto subzeta.

*Boni Henrici* succus ex acetio illitus.

*Centaurii minoris decoctum* fuit adhibitum.

*Verbaliciflorum* *fillatitia* aqua illita.

*Lupuli florum* *decoctum* potum.

## DIOSCORIDIS

## Ad pectora.

*Staphis* *agria* trita ex oleo illita.

*Bryonia* *semen* inunctum.

*Aquamarina* *softa* adhibita.

*Glanis* *vnguentaria* in acetio cocta.

*Sel* illitus.

## MATTIOLI.

*Lupinorum decoctum* affusum.

*Rapifolia* *sylvestris* semen illitus.

*Florum*, & *follicolorum* *lupuli* *decoctum* potum.

## DIOSCORIDIS

## Ad scabiem.

*Cardamomum* ex acetio illitus.

*Olea* *viridis*, & *acepsa* fidor manans illitus.

*Ficulnea* lac illatum.

*Erinacei marini* *testa* *cruda* *testacea* cu alijs mifta & illita.

*Hippocampi marini* *cremati* *cini* *liquida* pice, aut axungia, aut amaracino vnguento coctus, & *capiti* inunctus.

*Vrina* *humana* inueterata.

*Serum latiss. potum.*

*Cicer* cum *bordo* & melle.

*Lupinorum* *farina*.

*Argemone* *siccata*, *tusque cum* *nitro* *in balneo* *cofricata*.

*Hirundinaria* minor *cofricata*.

*Chameleonis* *nigri* *radix* addito *exiguo* *atramento* *futorio*, *cedrino* *liquore*, & *axungia* *panco* *linuta*. *Quinetiana* *sulphurea*, & *alamine* *mifta*.

*Glanis* *vnguentaria* *cum* *lotio* *linuta*.

*Origanum* *decoctum* *corpori* *perfusum*.

*Quinquefoli* *radix* *decocta* *linata*.

*Potamogeton* *valet* *pruritus* *impofita*.

*Lotus* *sylvestris* *cum* *melle* *peruncta*.

*Veratrurus* *nigrum* *linatum* *cum* *cera*, *picee*, & *cedrino* *oleo*.

*Stimmi* *cum* *cera*, & *exigua* *ceruſia*.

*Alumen* *cum aqua* *afersum* *aduersus* *pruritum*.

## MATTIOLI.

*Terebinthina* *resina* illita.

*Imperati* *cineris* *lixium* *ex* *uino* *paratum*.

*Oliu* *sylvestris* *oleum*.

*Aqua* *in* *marcescens* *ium* *querucum* *cavitibus* *reporta*.

*Tamarindorum* *pulpa* *frequenter* *deuorata*.

*Poma Adami* *per* *mediu* *scita*, *sulphuris* *pulueris* *asperfa*,

*subq. caleti* *ciner* *calefacta*, & *scabiosi* *mebris* *affricta*.

*Nucum* *inglandium* *oleum* *vetus*.

*Fenogreco* *farina* *cum* *naturu* *semine* *acetio* *excepta*.

*Asphodeli* *radices* *ex acetio* *elixia*, & illita.

*Sena* *decoctum* *in* *vel* *dilutum* *potum*.

*Scabiosae* *decoctum* & *eius* *succus* *in* *vnguentis* *additum*.

*Xyridis* *fucus* illitus.

*Eupatorij* *vulgaris* et *Fumaris* *ex* *capino* *fero*, *decoctu* *po*.

*Eupatorij* *eu* *dem* *succus* *cum* *acetio* & *sale*.

*Boragine* *vulgaris*, *begloſſi* *decoctum* *ex* *uino*, *aut* *aqua* *paruum* *baſylum*.

*Begloſſi* *vulgaris* *radix* *trita* & *ex acetio* illita.

*Lupulorum* *florum*, & *follicolorum* *decoctum* *potum*.

*Ellebori* *nigri* *dilutum* *potum*.

## DIOSCORIDIS

Ad lepram Graecorum.

*Fel* *taurinum* *cum* *nitro*, & *cimola* *terra*.

*Vrina* *humana* *addito* *nitro* *softa*.

*Imperii* *cortex* *crematus* *ex aqua* illitus.

*Fraxini* *cortex* *crematus* *ex aqua*.

*Vlmni* *folia* *concisa* *ex acetio*.

*Aethiopicę* *oleo* *lachrima* illita.

{ *Terebinthina*

*Resina* { *Laricina* } *cum* *erugine*, *chalcantho*, & ni

{ *Abigene* } *tro illita*.

*Ficalneum* *lac* *cum* *polenta*.

*Triticis* *furfures* *ex* *acerrimo* *acetio* *elixi*.

*Hordei* *farina* *ex acetio* *acerrimo*, & *hydræo*.

*Loli* *farina* *cum sulphure* *ex uino* & *acetio*.

*Lapathis* *cuisque* *radices*, *loco* *prins* *scarificato*, & *vitro* *con* *fricato* *admota*.

*Brassica* *concisa* *cum* *polenta* *adhibita*.

*Veratrum* *nigrum* *ex acetio*.

*Allii* *cini* *ex melle*.

*Sinapi* *ex acetio*.

*Bryonia* *semen* illitus.

*Nasturtium* *ex melle*.

*Anchusa* *radix* *ex acetio*.

*Ranunculi* *folia*, & *radices* *apposita*.

*Melanthis* *semen* *admotum*.

*Cucumeris* *agrestis* *radix* *in puluerem* *asperfa*.

*Glanis* *vnguentaria* *coſta* *in acetio*, *cum* *nitro*.

*Thapsia* *succus* *inunctus*.

*Scammonia* *in acetio* *decocta* illita.

*Vitis* *vinifera* *gummam* *admotum*, *loco tam* *prins* *nitro* *per* *fricto*.

*Aerugo* *cum* *nitro* *ex terebinthina* *resina*.

*Aium* *cum brassica*, & *melle* *coſtum*.

*Sulphur* *ex resina* & *terebinthina*, & *acetio*.

*Sal ex oleo*, & *acetio* *ferueſtam*.

*Alyconium* *primuſum*, & *secunduſum* illitus.

*Adarces* *impoſita*,

*Melia* *terra* illita.

## MATTIOLI

*Tamarindorum* *pulpa* *frequenter* *deuorata*.

*Chameleonis* *nigri* *dilutum* *bibitum*.

*Sena* *foliorum* *dilutum* *potum*.

*Polypodij* *radicum* *decoctum* *baſylum*.

*Fumaris* *succus* *ex* *fero* *caprino* *diutius* *potus*.

*Vipericapſilli*, *ex Melisſophylli* *succo* *poti*.

*Myrrabolani* *nigrorum*, *chebulorum* *q*, *decoctum* *pluri* *ribus* *stiebus* *baſylum*.

## MATTIOLI

Ad morbum gallicum.

*Myrica* *radicum* *decoctum* *potum*.

*Guaiacum* *lignum*, & *cuius* *decoctum*,

*Guaiaci* *uimum*, *quere li*, *i. comment. de ebeno*.

{ *Cina*

*Radicie* { *Zarzeparille* } *decoctum* *potum*.

*Buxi* *ligni* *decoctum*.

*Pruni* *sylvestris* *rad.*, *decoctum* & *nonnullorum* *aliorum* *ad eos* *qui oris* *exulceratione* *laborant*, *nide libr. i. comment. de pruno*.

*Aurina* *decoctum* *potum*.

*Fringi* *nouellorum* *foliorum* *fillatitia* *aqua*.

*Diclam* *ni* *albi* *radices* *quotidie* *drachma* *ponderis* *ex Guaiaci* *decocto* *potu*.

*Aaplani* *decoctum* *bibitum*.

## MATTIOLI

Ad obſcios extenuandos.

*Cannam* *um* *potum*.

*Fraxini* *emen*.

*Acetum* *frequentiter* *potum*.



## DECORIS

## DIOSCORIDIS

Ad pruritum.

Ficulneum lycadotum cum polenta.

Sulphur ex nitro.

Sal ex oleo, &amp; aceto perfrumentum.

Alumen cum aqua aspergillum.

## MATTIOLI

Beta nigra in aqua decoctu&amp; illita.

Bonii Henrici succus ex aceto illitus.

Sena decoctione vel dilutum potum.

Eupatorium vulgaris, &amp; funeralis decoctionum potum.

Lupuli florum &amp; foliiculorum decoctionum potum.

Serum lactis haustum.

## DIOSCORIDIS.

Ad elephantiasim.

Trinacei terrestris exiccatum corpus in cibis sumptum.

Cedria mentha.

Cochlearium terrestreum cinis illitus.

Salanandra alijs frequentibus medicamentibus admixta.

Fel { Capre sylvestris } inunctum.

Hircinum

Calamintha in cibis sero lactis superposito.

## MATTIOLI

Myrric radicum decoctum, &amp; cum passis ruis eputum.

Viperina caro deuorata.

Viperei pastilli infusum.

Veronica mas.

Eupatoria vulgaris, &amp; fumaris succus simul potus.

Ellebori nigri dilutum elubitum.

## DIOSCORIDIS.

Ad alarum tadia.

Myrrha cum liquido alumine illita.

Myrti foliorum arentium farina insperfa.

Cardui radix cataplasmatis more adhibita.

Alumen linitum.

## MATTIOLI

Asphodeli radices cum hyoscyamo feruefacte pice liquida excepta, &amp; illite.

Alumen ex uino affrictum.

Absinthium recentis appositum.

## DIOSCORIDIS

Ad clavos, callos, &amp; verrucas.

Salicis corticis cinis admixto aceto maceratus, &amp; illitus.

Smaridis plicis saliti crematum caput.

Lacerta concisum caput.

Ouillum frumentum ex aceto.

Mel cum aluminie decoctum.

Ciceris grana tot, accepi, quod sunt porri, &amp; singulis granis

singulas tage verrucas, dende lig a grana cicerum in lin-

teolo, &amp; post tertij projece, &amp; hoc nō fiat nisi noua luna.

Heliotropij semen linitum.

Scilla crematum perunctum.

Ranunculi folia, &amp; radices.

Dipsaci radix in uino decocta, tusa, &amp; impositus.

Nigella ex veteri virina imposita, loco prius scarificato.

Laferpitij liquor certe præmolitus impositus scarificatione

prius facta.

Clinopodium diebus aliquot potum.

Chamaesyces rami tritii, &amp; impositus.

Cichorium verrucarium in acetario deuoratum.

Eiusdem semen tribus diebus drachma pondere infusum

ante nocturnum emanans aqua il-

lita.

Aerugo imposta.

## MATTIOLI

Saligni corticis cinis, aceto maceratus, &amp; impositus.

Cichorium verrucarium in acetario deuoratum.

Eiusdem semen tribus diebus drachma pondere infusum

ante nocturnum emanans aqua il-

lita.

Ranunculus tritus, &amp; impositus.

## DECORIS

Chelidoni majoris succus illitus.

Verbasci succus tam florum quam foliorum illitus.

Chantaridis trita &amp; ex fermento illitus.

## DIOSCORIDIS

Ad acrochordonas, thymos, &amp; myrmecias.

Malii tunici vinum adhibitum.

Iac. ficulneum cum adipice circa adiacentem carnem illitum.

Thus ex aceto, &amp; pice illitum.

Ruta cum pipere, uino, &amp; nitro affricta.

Cicer cum hordeo, &amp; melle.

Ranunculi folia, &amp; radices.

Dipsaci radix trita in uino decocta.

Tithymali characie succus, &amp; lac illitum.

Chameyses rami tritii, &amp; impofitus.

Heliotropij semen linitum. Quin &amp; heliotropium minus.

Uvium vinerarum fermentorum viridum incensorum

emanans aqua illita.

Sal cum feuo uitellino illitum.

## MATTIOLI

Saligni corticis cinis ex aceto impofitus.

Cichorium verrucarium in acetario deuoratum.

Eiusdem semen drachma pondere potum ante nocturnum

decubitum.

Ranunculus tritus, &amp; impofitus.

## DIOSCORIDIS

Ad labiorum timas.

Adeps { Anferinus } illitus.

{ Gallinaceus }

Lycium admotum.

## MATTIOLI.

Terebinthina laricina, resina.

Fagi folia.

Clemex ouorum utiliss.

Pomata illita.

Oleum è tritico.

## DIOSCORIDIS.

Ad sudorem ciendum.

Perula semen ex oleo impositum.

Onobrychis ex oleo inuncta.

Mel heraclium quodam anni tempore deuoratum.

Fici maturæ comeſe.

Sinapis in cibum sumptum.

## MATTIOLI

Succinum album ex uino potum.

An ranuncorū &amp; limoniorū florum stillatitia aqua pota.

Quinta essentia nostra in comment. de uino descripta vnicē

pondere hauſia.

## DIOSCORIDIS

Ad sudorem compescendum.

Bulbi comeſti.

Sulphur confritum.

Cypism

Morochthus lapis }

ad mota.

Samia terra }

## MATTIOLI

Sylvestrium olivarum oleum illitum toti corpori.

Myrtleum oleum.

Cyperi radicum }

puluis affrictus toti corpori.

Nardi Indice

Rosarum sylvestrium }

ad extergendam cutinem.

Cyclamini ra dix inuncta.

## MATTIOLI

Rapi sylvestris semen.

Ari radix elixa cum fabacea farina defruto subacta.

Gentianæ stillatitia aqua.

SIMPLICIVM MEDICAMENTORVM  
VIRES, QVIBVS EXTVBERANTES  
IN CORPORE HVMORES VOMITV,

& alui deiectione excernuntur,  
ex Dioscroide.

E X P E L L E N T I V M M E D I C A M E N T O R V M

DIOSCORIDIS.

Ad bilem educandam.

Ris Illyrica drachmarum septempō-  
dere ex hydromelite pota.  
Thlaspi semen potum.  
Aloe hausta.  
Abinthium potū datum.  
Tragoriganī decoctum bibitum.  
Lychnidis sylvestris semen drachmarum pondere  
potum.  
Andromēsi semen duarum drachmarum pondere haustū.  
Veratrum nigrum per se datum, aut ex scammonia cum sa-  
lis drachma.  
Pycnocis radii duarum drachmarum pondere ex aqua  
mulſa.

Centaurium minus decoctum deuoratum.

Partenonū scicatum cum aceto mulſo, aut sale.

Thapsis succus in aqua mulſa potus.

Clematidis alterius semen tritum potum.

Sesamoides tritum datum.

Cucumeris sylvestris radicis succus, & cortex sesquiboli pō-  
dere bibitus.

Hippophae succus oboli pondere potus.

Ricini triginta grana purgata trita hausta.

Thymalorum omnium succus binis obolis in posca potus.

Mercurialis ius potum.

Lathyris grana sex aut septem cum fiscis aut palmulis in ca-  
tappatio deuorata.

Pelus in hydromeliti cyatho potus.

Scammonij succus drachmae vnius, aut quaternum obolorū  
pondere haustus ex aqua mulſa, vel pura.

Chamelae folia in catappotis deuorata cum duabus absin-  
thiū partibus adiecta chamelea, una cum hydromelite.

Thymelae virginianorum pars interna bibita.

Folia { Sambuci } olerum more cocta

Apis, scilicet inferior radicis pars deuorata.

Emperium in ure aliquo, aut hydromelite potum.

Filicula arida farina aqua mulſa inperfetta bibita.

Cynoramē decoctum haustum.

Heliotropij decoctum ex aqua potum.

Agaricis drachma vna, vel altera, cum mulſa bibita.

Pityusis radix drachmarum duarum pondere cum mulſa  
hausta, feminis verò drachma, & succi cum farina sub-  
acti cochlearium in catappatio.

MATTHIOLI

Aſarum & aſarina.

Caffe ſolutiue pulga.

Manna ex ſenę diluto pota.

Spinae infectioris bacca, & syrpus ex earum ſucco paratus.

Tamarindorum pulpa.

Pruna.

Sebifera.

Zyphra.

Naturali ſemen denariorū decem pondere ex aqua po-  
tum.

Thlaspi ſemen acetabuli mensura haustum.

Agaricum	} hausta.
Rodabarbarum	
Centaurium minus	
Aloe	
Sena	
Gratiola	

DIOSCORIDIS.

Ad pituitam ejicendam.

Iris Illyrica drachmarum septem pondere ex hydromelite  
Mandragore succus duorum obolorum pondere potus.  
Veratrum nigrum per se datum, vel cū scammonia cum ſalis  
drachma.

Lycii ſenē ſemen cyatho dimidiū mensura potum.

Vini crassior cortex in uino, aut aqua frigida unciam in  
potus.

Gallinaceorum ſenſeſcentium ius Dioſc. modo paratum. ha-  
ſium.

Cyclamini radix ex hydromelite pota.

Scilla cum melle cocta pota.

Hyſſopi decoctum ex aqua melle, & ruta potum.

Thymum cum sale, & aceto hausta.

Sphondilii ſemen potum.

Ammoniacum drachma pondere bibitum.

Daphnoïdes folium recens, vel aridum potum.

Hippophae ſuccus trium obolorum pondere ebitus.

Epithymum potum cum melle.

Bryonis ſuccus cum aqua mulſa.

Cnici ſenē ſuccus cum mulſo, vel lute gallinaceo.

Magnes totum trium obolorum pondere cum mulſa.

Centaurij minoris decoctum deuoratum.

Parthenonū ſcicatum cum aceto mulſo, aut sale potum.

Clematidis alterius ſemen tritum potum.

Sesamoides tritum datum.

Cucumeris sylvestris radicis ſuccus, & cortex ſequioboli pō-  
dere bibitus.

Hippophae ſuccus oboli pondere potus.

Ricini grana triginta trita epota.

Thymalorum omnium ſuccus binis obolis in posca potus.

Lathyris grana sex, aut septem in catappatio cum fiscis, aut pal-  
mulus deuorata.

Pelus in hydromeliti cyatho potus.

Scammonij ſuccus drachma vnius, aut quaternum obolorū  
pondere haustus ex aqua pura vel mulſa.

Chamelae folia in catappotis deuorata, cum duabus absin-  
thiū partibus, adiecta chamelea vna cum hydromelite.

Thymelae virginianorum pars interna bibita.

Folia { Sambuci } olerum more cocta.

Apis inferior pars deuorata.

Emperium in ure aliquo, aut hydromelite.

Filicula arida farina aqua mulſa inperfetta hausta.

Cynoramē decoctum bibitum.

Pityusis radix duarum drachmarum pondere cum mulſa, &  
feminis drachma, succi verò cum farina ſubacti coche-  
arium in catappatio exhibita.

Heliotropij

## DECORIS

*Heliotropij decoctum ex aqua potum.  
Agarici drachma vna, aut altera cum mulsa pota.*

### MATTHIOLI.

*Iridis radicus succus potus.  
Asari decoctum aut dilutum potum, & preferitum ex capillo sero paratum cum nardo & hydromelite,  
Alaria ex mulsa pota, aut oxymelite.  
Cassia solutio & pulpa.  
Cucinum oleum potum.  
Manna ex senso diluto pota.  
Spina infectoria bacca, & earum succus.  
Cyclaminis.  
Dracunculus.  
Agaricum.  
Rhabarbarum.  
Aristolochie rtriusque radix.  
Centaurium minus.  
Aloe.  
Cratiola.  
Sena.  
Myrobalani, Chepuli, Empellici, & Bellerici.  
Frangula.*

## DIOSCORIDIS

Ad atram bilem pellendam.

*Mandragorae succus potus diuorum obolorum pondere ex mulso.  
Gallinacorum senescentium ius Dioscoridis modo paratum haustum.  
Epithymum ex melle haustum.  
Serum latissimum potum.  
Origanum siccum acetabuli mensura potum ex mulsa.  
Pulegium in bibitum.  
Flebotum nigrum haustum.  
Spartum epotum.  
Alypum mensura epithymo o pari cum sale, & aceto sumptum.*

### MATTHIOLI

*Sena & eius decoctum vel dilutum, & vinum ex eparatum. Vide comment. eius lib. 3. cap. 70.  
Myrobalani nigri.  
Ellebori nigri dilutum potum.*

## DIOSCORIDIS

Ad uomitum ciendum.

*Tlaphsi potum bilem rubeam eductum.  
Mandragora pota atram bilem.  
Thapsi lacteum succus in mulsa bibitus.  
Tithymalorum succus cum aqua mulsa binis obolis potus.  
Apy superior pars deavorata.  
Sparii flores, & semina in mulsa pota.  
Anagyris semen commanducatum.  
Betonica radices ex hydromelite pota, pituitam ejiciunt.  
Papaveris spumei semen in mulsa acetabuli mensura potu.  
Staphidis agria grana & quindecim in mulsa data.  
Silybi radicis drachma pota.  
Glans virginianus cum hydromelite.  
Narcissi radix cocta, elata seu bibita.  
Ricini grana triginta haustia.  
Raphani cortex ex aceto mulso potus.  
Tithymalorum omnium succus potus.  
AES ystum cum hydromelite bibitur*

## DECORIS MATTHIOLI.

*Nepi semen ex oxymelite & tepenti aqua potum.  
Atriplicis semen potum.  
Ricini semen.  
Lathyris semen haustum.  
Asari radicum puluis ex oxymelite potus.  
Stibium nostrum quinque granorum pondere ex rhodochroa sumptum.*

## DIOSCORIDIS

Ad aquam intercetum educendam.

*Cyclamini radix ex hydromelite hausta.  
Poly decoctum bibitum.  
Hippophaei succus trium obolorum pondere potus.  
Hippophaei succus oboli pondere potus.  
Ricini grana triginta pota.  
Lathyris cuiusque grana sex, aut septem in cataporio cuna fici, aut palmulis deavorata.  
Sambuci {  
Ebuli } folia olerum more cocta.  
Empetrum in iure aliquo, aut hydromelite haustum.  
Cynocrambe decoctum potum.  
Aharum bibitum.  
Latice sylvestris succus in aceto mulso potus.  
Trifolii radix drachmarum duarum pondere in uino bibita.  
Tithymalorum succus bibitus.  
Tithymelae & virginis granorum pondere pars interna bibita.  
Vitis sylvestris radix ferreafacta in aqua in cyathis duobus vini aqua eris ex aqua mulsa haustia.  
Mercurialis decoctus ius potum.*

### MATTHIOLI.

*Iridis radicum succus potus.  
Perfici flores in aceratis deavorata.  
Brassica marina & succus cum rhabarbaro sumptus.  
Frangula.  
Elaeaterum bibitum.  
Rhabarbarum {  
Agaricum } in potionibus additum.  
Stibium nostrum de euoratum quinque granorum pondere.  
Turpetum in potionibus additum.*

## DIOSCORIDIS.

Ad aluum emolliendam, citandamque.

*Cerasia recentia manducata.  
Prunia in cibis sumpta.  
Silique deavorata.  
Ficimatura & deglutita.  
Lac fuscum potum.  
Chamarum pīcum ius potum.  
Vnguis odoratus ehibitus.  
Raphana comedens.  
Beta alba deavorata.  
Blitum comedens.  
Rumicis cuiusque decoctum potum. Quin & ipsa herba de cocta deavorata.  
Malva in cibo sumpta.  
Atriplex manducatum.  
Brassica leniter ferreafacta comedens.  
Lentis decorticata decoctum primum haustum.  
Aspargorum caulinis in cibum accepi.  
Cucurbita integræ & ferreafactæ expressus succus potus.  
Gingiber quoquo modo sumptum.  
Peucedanum*

## EXPELLENTIVM

*Selli & fice & coeliculari union, aut alterum ieiunis datum.*  
*Androfami semen tritum potum.*  
*Helxine foliorum succus haustus.*  
*Papaveri erratici semina acetabuli pondere, ex multa aqua  
pota.*  
*Cynoglossi decoctum haustum.*  
*Chamfrices rami decocti, & in cibum sumpti.*  
*Bryoniae cauliniculi recentes cocti, & in cibum deodorati.*

MATTHIOLI

*Coffea solutiua pulpa deodorata.*  
*Amygdaлиum oleum potion.*  
*Manna ex iure sumptu.*  
*Laricea resina deodorata.*  
*Pruna Damascena, & Vngarica ex iure, aut uino decocta.*

## MEDICAMENTORVM

*Schelona iure macerata, & deodorata.*  
*Inglander cum garo à ieiuniis sumptu.*  
*Malvae folia, vel teneri eius cauliniculi decocti, & ex oleo &  
aceto deodorati.*  
*Atriplicis coctae eflus.*  
*Beta alba & eius suetum.*  
*Asparagi in cibo sumpti.*  
*Rete alba succus libri ponderis infusus.*  
*Eiusdem decoctus radix sale aperientia & supposita.*  
*Hieracij succus ex polca duorum obolorum pondere.*  
*Sene decoctum, vel dilutum, aut eiusdem vinum. Parandi  
rationem habes in commentario proprio li.3.c.70.*  
*Bellis recens in catapotis deodorata vel ex iure decocti.*  
*Vna passa ante prandium deodorata.*



P E T R I A N D R E A E  
M A T T H I O L I M E D I C I  
S e n e n s i s C o m m e n t a r i j ,

I N L I B . P R I M V M P E D A C I I D I O S C O R I D I S  
A N A Z A R B E I , D E M E D I C A M A T E R I A .

P r æ f a t i o D i o s c o r i d i s .



V A N Q U A M , amicissime Areæ, complices non veterum modo, sed recentiorum quoque, de medicamentorum compositione, viribus, atque proportione scriperunt; nobis tamen nec vanum, nec à ratione abhorrentem impetu animi ad hoc opus incellit, tibi ostendere tentabimus. propertea quod corum nonnulli ab solutum nihil ediderunt, ali plurima, ut ex narratione acceperant, scriptis tradiderunt. Siquidem Bithynus Iolas, & Heraclides Tarentinus, omnia prorsus herbarum tractatione, rem ipsam paucis perstrinxerunt. neque verò omnes illi de metallicis quicquam rebus, aut odoramentis memorie prodiderunt. Crateuas autem herbarius, & Andreas Medicus, qui caeris augentius hac in parte versati videntur, radices multas apprimè viles, herbasque aliquas haudquaque adnotatas reliquerunt. Veruntamen priscorū subscrivere oportet sententijs: quos, et si pauca ipisi referunt accepta, magnam tamen impedimenta diligentiam conit. Iunioribus minus astinentendum: è quibus eit Iulius Basilius, & Niceratus, & Petronius Niger, & Diodorus, Atclepiades omnes, qui medicinalem materiam vernacularum, cognitamq; vulgo, dignam centuerunt, que ab ipsis literis exactè mandaretur: vt medicamentorum vires, probationes cursum 20 complexi, sic nullo experimo eorum effectus colligentes, inani verò reddendarum caularum studio, verba studiales, alia interdum pro alijs scriptitando, ut rem in aceruum, congeriemque controueriarum extulerint. Siquidem qui inter eos egregius habetur Niger, euphorbiū naescens in Italia chameleæ succum esse contendit: androlemōnq; candens herbam cum hyperico effe: quinetiam aloan in Iudea fossilēm nasci: & pieraque his similia falso exponit, quæ prius veritatē refranguntur. Quibus coëctura colligi potest, ea non oculara fide, sed narratione potius ab alijs accepisse. In ordine præterea idem ipsi aberrarunt, partim corum discrepantes, nullaque cognitione coniunctas vires colidentes: partim per elementa literarum scripta in ordinem digerentes, quo facti illi me moria mandarentur: genera & corum effectus à sua cognitione diilungētes. Nos verò ab incunte, vt ita dicam, iuuenta, iugis desiderio cognoscēde materia allecti, multis regionibus peragris (nec enim necis nos militarem vitam exigile) tuorunt commentationem in sex libros contulimus. Quod opus tibi dicamus, Areæ, animi gratitudine obsequentes, ob eum quo nos prosequeris affectum. Etenim natura cùm in omnes eruditione excelsum, tum vero in eos, quibus cum tibi ciuidem artis necessitudo intercedit, pronus ad amicitiam esse foles, in nos erit aliquanta peculiarius. Enim uero non paruum præbet tua probatiss argumentum, opimi viri Licinij Bassi singularis erga te amicitia: quam vna nobiscum degentes nouimus, cùm mutua minter vos benevolentiam emulatio ne dignam insueremus. Admonitus autem te velim, eosq; qui in hofce commentarios incidet, nein verbis facultatem nostram astimeris, fēd potius adhibi tam rebus cum periti curam. Etenim plurima visu ipsi exactissime cognouiunt: quadam etiam ex ea, de qua inter omnes conuent, historiā percunctioneque rerum apud singulos vernacularum, diligenter accepimus. Dabimus igitur 40 operam vt differenter ab alijs or. inetradito, genera singularium medicinarum, viresq; delibrantur. Quod autem necessaria sit medicamentorum doctrina, nemo est ferme qui ignoret: quid ea & totū arti coniuncta sit, vniuersisq; eius partibus efficax admittat auxilium. Quare per medicamento rum compositiones, atque mixturas, & facta in morbis pericula extendi, & incrementum capessere potest, plurimum conferente singularium medicaminum cognitione. Quinetiam vernaculari, familiaremque materiam complectem, vt perfecta sit, quæ à nobis relinquuntur, doctrina. Verum in primis curam impendere oportet, vt suis temporibus singula & demetantur, & reconduantur. certe pro horum ratione, medicamenta aut valent viribus, aut euaniō nulloque munere funguntur. Serena igitur celi constitutione demetenda fuit, magni siquidem refert inter colligendum, si uel squalores, vel imbrez infelix sunt: quemadmodum si loca, in quibus prodeunt, cluofa, & ventis exposita sunt, & perflata, frigidaq; & aquis carentia: in his enim locis vires eorum longè validiores intelliguntur. Contraria, quæ in campis tristibus, riguis, & opacis, ceterisq; locis a vento silentibus enascentur, plerunque degenerant, & minus viribus valent: multoque magis, si non suo tempore, nec opportune colligantur, aut si per imbecillitatem intabuerint. Neque ignorandum, hac sepe, pro peculiari loci natura, aut anni clementia, maturius, aut terius adolecere nonnulla propria vihyemic florent, & folia pariunt: quidam bis anno floriferia. Quare cui in animo est horum peritiam allequi, necesse est eum prima germinatione loe elongentibus adultis, & senectibus adesse. Nam qui pulullanti herbae duntaxat adliterit, adulatam cognoscere non potest: neque qui adulatam tantum impexerit, nuper erumpentem noſceret. Quo fit, vt propter muratam foliorum faciem, caulinum proccesitatis, flororum feminisque magnitudinem, & id genus alias peculiares notas, nonnulli, qui olim has rerum

A varietates

varietates non perspexerunt, magno in errore versentur. Quæ causa etiam nonnullis scriptoribus imponuit, qui herbas quasdam, verbi gratia, gramen, quinque folium, & tuſilagine emittere florem, fructum, & caulem negant. Ergo qui ſepius ad vitandas herbas, & carum natales le contulerit, ea, rum cognitionem maximè confequeret. Scire etiam in ſcēnū cōuenit, ſola ex herbaceis medicinā in i- bus veratris genera, nigritum, inquam, & candidum, multis educare annis: reliqua à trimatu inutilia. Quæ vero fructicola ſunt, ſicut ſtechias, triffago, polium, abrotonium, ſeriphium, abſinthium, hyſſopum, & alia id genus lenime pragnantia demerant. Flores quoq; anteā, quām ſponte ſua decidat. Fructus autē, vt maturi decerpantur, necesse eit: & femina, vbi ſiccari cōperint, priuſquā deſtinent. Herbarum ſuccus, & foliorum elici debet, germinantibus tum primum cauleſ. Lac, & lacrymae excipiuntur, incīlo per ſumnum adolescentiā vigorent caule. Radices, & liquamenta, corticēs ut recondantur, eximere cōuenit, cum herbae ſuis folijs exuentur. Siccantur etiam expurgatae inibi, locis aspergimē non redolentibus: fed qua luto, aut fuluere ſunt obſita, aqua elui debent. Flores, & omnia, qui iucundum odorem efflant, arculis tiliaceis, nullis ſitu obductis, reponantur. Nonnunquam charta, aut folijs femina, ut perennent, apte in uoluuntur. Liquidis medicaminib⁹ denior materia, argentea, vitrea, aut cornea conuenit. Fictiles etiā, ſi medo rara non sit, accōmodatūr: & lignea präſertim ē buxos, fed tenea vala ocularis medicamentis, liquidisque, & omnibus ijs, quæ aceto, pi- ce liquida, aut cedria componuntur. Adipem autem, & medullas ſtagneis ualis recondi conuenit.

## C O M M E N T A R I V S M A T T H I O L I .



V A N T U M eportat Medicos omnes, qui legitimum in arte nomen ſibi comparare ſtudent, simplicium quorūcūq; medicamentorum, que medicinae vjūi competunt, cognitionē, ac facultatem, in ſenibus exāde confequunt, non modo ha prefatione declarat Diſcorides. Anazarbeus in hac materia ceteris facile p̄ceptus, fed ad quoq; ha prefatione declarat Diſcorides. Anazarbeus in locis memoriae prodiit grauiſſimus auctor Galenus, qui ha in re p̄eferit Diſcoridem ſecutus, vt eius luculentissima monumenta paſſim attraſtatur, in ſimpliſcum medicamentorum virib⁹, ac ſacutib⁹ in dandagib⁹, relata (hoc etiam ipſe fateatur) Diſcoridi hifloriarum palma, omnes, quin ha materialia ſcripferunt, longe admodum ſupererunt. Quippe tanta animi propenſione oblectatione, cognitōdorū ſimpliſcum capitū fuit, ſiebat enim non poſſe rite ſe dici medicina sine corone ſcienza, vt nullo magno labore metu, nullis periculis deterritus, in Lemnum, Cyprum, Syriam nauigauerit, atq; alia plurimā p̄ eragauit in regiones, ea demū cauſa, vt que legitima & ſynca, queq; ſpuria & adulterata effent medicamenta, certi dignoſere poſſet. Quapropter lib. I. I. de medic. comp. per genera ita ſcriptum reliquit. Hinc enim puro bona indolis iuuenies inuicata ſi, vi medicamentorum materialia cognoscant, ſpūſt inſpiciētes, non ſenel aut bus, fed frequenter, quoniam ſenib⁹ ſplendens rerum cognitio ſedula inſpectione perficietur, cuius rei euidentiſſimū eſtitudinem, quod gemini per omnia ſimiles eſſe nobis videantur, diſferentes aut iis, qui ipſos inſpiceri conueniunt. Itaq; herbarum, fructicorum, & arborum materialia, priuſquam & terra extinxantur, contemplari pulcherrimum eſt, dum fructus videlicet futuri ſunt, dum eduntur, dum augeſtunt, & dum rigeant. Hac ſequimur continua ſequela ſpeculator docebit te, quando potiſſimum ipſos cōmodè deceperas, ac in ſicio domunculis repositis cuſtodiſ. Vos ergo admeteo, amici, vt in hoc quoq; me ſequimini, ſi artis opera pudore obire volueritis. Noūiſis enim, quomodo ex omninatione p̄eſtantissima quorūcū milia afteruant medicamenta, q̄o quid perit illi omnigenarum rei coemptores. Graeci in ſeptemtrionali vo- cant varijs modis ea contaminant. Praefiterat, forſa non hui ſolū, ſed multo magis etiā mercatores, qui illa aduehant, incufare, atq; hi multo magis ipſe ſo herbarios. item nihil minus eos, qui radicum liquores, ſuccos, fructus, flores, & germina ex montibus in virbe conſervantib⁹ ſequimur omnium primi in eis colum & eurent. Quifquis ſequitur auxiliariū vndeſi; copiā habere volet, omnis materia ſtrūpum, animaliū, & metallorū, una aliorum terrefrū corporum, que ad medicinæ ſum duciſſim⁹, expurſi eſſo, vt ex eis & ex alia, & nonha cognoscat. Niſi enim hoc modo inſtruiſtas ad praefatis operis praedia veniat, verbo tenus quidem methodum ſciat, opus vero nullum ipſa dignum perficit. Et primo de antidotis: Medicus autem (inquit) Jomnium ſtrūpū ſi fieri poterit, peritiam habeat, confuso: ſin minus plurimū ſaltem, quibus frequenter riuſum. Earum genere quoniam ſtot atat illorum diſcurſa nouerit, nullis in partibus orbis terrarū reperiit, vt ego in Italia multis in locis iuuenies que nec quando pluſiulant, nec quando crecunt, nouerim iſtū, qui ſicas ſtrips tantummodo cognoscit. Hec Galenus. Ex quibus ſatis medicis omnibus perſpicuum eſt, non poſſe quenq; ſin certa ſimpliſcum medicamentorum cognitione, nec morbi ratione mederi, neq; artem rella metodo excriere, nec niſi fortuna quadā, ſin natura ipſis robore agros fanare. Neq; enim vlo pæto ei adſtipulandum censeo, vt medicis pleris, faciat, & iſe ſepe, qui primas ſibi deferri exiſtunt, qui compofiti ſuntum officinarum medicamentis, ipſisque admodum rugarib⁹ contenti ſunt. Nam cum ſatis ſibi fore perſuadant, ſcire Diſcatolicum omnes in viuierſum humores deſcere, Detec- rium eſt ſeu roſario ſluam bilem, Diuſicum pituitam, Diaſenam, & Catapotia ex caroſe aran bilem, Coccia capu et cerebrum expurgare, ſicut, que Luſis mucinaph, oculi, & que ex hermodaſylis dicuntur, ac que Ferida vocantur, arthriticis eſſe peridonea, nihil ultra reperiri, quoniam ſire negligitur, eſt quibus ex ſimpliſcum componatur medicamenta, & an iſi ee inſit vires, que ſuis nonnihil pollicentur, an ſimpliſcia, quibus conſtantur, legitima ſint an ſpuria, ſyn- cera an adulterata, recentia an exoleta, ſicca an humore, vel ſit corrupta, an ſuo tempore, & opportune deceperat, ſole ſic- cata an umbra, an igne, vt ſepius in temporalis angustia officina ſieri ſoleret. Neq; vñquam annuaduerunt, quid delef- rijs medicamentis, que noſtri auro parantur ad bilem deſciendam, ſepe Cammonionis laſte titby malorū, ac pīryza adul- teratum, magno aggrō detinimento immixtum. Iſi vero, que pituitam ducunt, ſepe legitimi Turpeti loco, modo pīryze, modo thapſia, modo ponea radicum cortices impoſunt. que impoſitorum mangonio ita Tarpetum referunt, vi nor ſe- platiſoriorum modo, ſed etiam medicorum quorūcū qui rem plantari profiſtent oculos ſepenumero fallant, niſi grauſi gulfu, & legitimi Colchicum legitimi hermodaſyli vice, in Ferida verò cœtu ſenac pro ageris ſuſe ſuſe, quoniam viriūq; mortiferum eſt medicamentorum, omnes inuuenti. Adeo prater eis, quid ſepenumero medicamenta ex ijs ſimpliſibus cōponunt, que ſtate exoleta, nihil viribus p̄eſtant, quo ſit, & penitus cuiaſda, ac inuadā reperiuntur. Quod eſti quan- doque malitia, ac propria artificiū impoſitura ſtar, id tanen plerūq; accidit, ex ipſorum tum inuirti, ut etiam imperita, pauci, vel porius nulli habentur pharmacopole (eos ſemper excipio, qui ſimpliſcum bifloris ampliexantur) qui ſuppo- ſit, iſi ſit,

Galenii nani-  
glationes, vt  
leguma ce-  
guoſcerentim  
plicia.

Medicamenta  
adulterabant  
eum Galeni  
tempore.

Sine ſimpli-  
cium cog-  
nitione man-  
eſt medendi  
ratio.

Officinarum  
lapſus.

20  
30  
40  
50  
60  
70  
80  
90

V A N T U M eportat Medicos omnes, qui legitimum in arte nomen ſibi comparare ſtudent, simplicium quorūcūq; medicamentorum, que medicinae vjūi competunt, cognitionē, ac facultatem, in ſenibus exāde confequunt, non modo ha prefatione declarat Diſcorides. Anazarbeus in locis memoriae prodiit grauiſſimus auctor Galenus, qui ha in re p̄eferit Diſcoridem ſecutus, vt eius luculentissima monumenta paſſim attraſtatur, in ſimpliſcum medicamentorum virib⁹, ac ſacutib⁹ in dandagib⁹, relata (hoc etiam ipſe fateatur) Diſcoridi hifloriarum palma, omnes, quin ha materialia ſcripferunt, longe admodum ſupererunt. Quippe tanta animi propenſione oblectatione, cognitōdorū ſimpliſcum capitū fuit, ſiebat enim non poſſe rite ſe dici medicina sine corone ſcienza, vt nullo magno labore metu, nullis periculis deterritus, in Lemnum, Cyprum, Syriam nauigauerit, atq; alia plurimā p̄ eragauit in regiones, ea demū cauſa, vt que legitima & ſynca, queq; ſpuria & adulterata effent medicamenta, certi dignoſere poſſet. Quapropter lib. I. I. de medic. comp. per genera ita ſcriptum reliquit. Hinc enim puro bona indolis iuuenies inuicata ſi, vi medicamentorum materialia cognoscant, ſpūſt inſpiciētes, non ſenel aut bus, fed frequenter, quoniam ſenib⁹ ſplendens rerum cognitio ſedula inſpectione perficietur, cuius rei euidentiſſimū eſtitudinem, quod gemini per omnia ſimiles eſſe nobis videantur, diſferentes aut iis, qui ipſos inſpiceri conueniunt. Itaq; herbarum, fructicorum, & arborum materialia, priuſquam & terra extinxantur, contemplari pulcherrimum eſt, dum fructus videlicet futuri ſunt, dum eduntur, dum augeſtunt, & dum rigeant. Hac ſequimur continua ſequela ſpeculator docebit te, quando potiſſimum ipſos cōmodè deceperas, ac in ſicio domunculis repositis cuſtodiſ. Vos ergo admeteo, amici, vt in hoc quoq; me ſequimini, ſi artis opera pudore obire volueritis. Noūiſis enim, quomodo ex omninatione p̄eſtantissima quorūcū milia afteruant medicamenta, q̄o quid perit illi omnigenarum rei coemptores. Graeci in ſeptemtrionali vo- cant varijs modis ea contaminant. Praefiterat, forſa non hui ſolū, ſed multo magis etiā mercatores, qui illa aduehant, incufare, atq; hi multo magis ipſe ſo herbarios. item nihil minus eos, qui radicum liquores, ſuccos, fructus, flores, & germina ex montibus in virbe conſervantib⁹ ſequimur omnium primi in eis colum & eurent. Quifquis ſequitur auxiliariū vndeſi; copiā habere volet, omnis materia ſtrūpum, animaliū, & metallorū, una aliorum terrefrū corporum, que ad medicinæ ſum duciſſim⁹, expurſi eſſo, vt ex eis & ex alia, & nonha cognoscat. Niſi enim hoc modo inſtruiſtas ad praefatis operis praedia veniat, verbo tenus quidem methodum ſciat, opus vero nullum ipſa dignum perficit. Et primo de antidotis: Medicus autem (inquit) Jomnium ſtrūpū ſi fieri poterit, peritiam habeat, confuso: ſin minus plurimū ſaltem, quibus frequenter riuſum. Earum genere quoniam ſtot atat illorum diſcurſa nouerit, nullis in partibus orbis terrarū reperiit, vt ego in Italia multis in locis iuuenies que nec quando pluſiulant, nec quando crecunt, nouerim iſtū, qui ſicas ſtrips tantummodo cognoscit. Hec Galenus. Ex quibus ſatis medicis omnibus perſpicuum eſt, non poſſe quenq; ſin certa ſimpliſcum medicamentorum cognitione, nec morbi ratione mederi, neq; artem rella metodo excriere, nec niſi fortuna quadā, ſin natura ipſis robore agros fanare. Neq; enim vlo pæto ei adſtipulandum censeo, vt medicis pleris, faciat, & iſe ſepe, qui primas ſibi deferri exiſtunt, qui compofiti ſuntum officinarum medicamentis, ipſisque admodum rugarib⁹ contenti ſunt. Nam cum ſatis ſibi fore perſuadant, ſcire Diſcatolicum omnes in viuierſum humores deſcere, Detec- rium eſt ſeu roſario ſluam bilem, Diuſicum pituitam, Diaſenam, & Catapotia ex caroſe aran bilem, Coccia capu et cerebrum expurgare, ſicut, que Luſis mucinaph, oculi, & que ex hermodaſylis dicuntur, ac que Ferida vocantur, arthriticis eſſe peridonea, nihil ultra reperiri, quoniam ſire negligitur, eſt quibus ex ſimpliſcum componatur medicamenta, & an iſi ee inſit vires, que ſuis nonnihil pollicentur, an ſimpliſcia, quibus conſtantur, legitima ſint an ſpuria, ſyn- cera an adulterata, recentia an exoleta, ſicca an humore, vel ſit corrupta, an ſuo tempore, & opportune deceperat, ſole ſic- cata an umbra, an igne, vt ſepius in temporalis angustia officina ſieri ſoleret. Neq; vñquam annuaduerunt, quid delef- rijs medicamentis, que noſtri auro parantur ad bilem deſciendam, ſepe Cammonionis laſte titby malorū, ac pīryza adul- teratum, magno aggrō detinimento immixtum. Iſi vero, que pituitam ducunt, ſepe legitimi Turpeti loco, modo pīryze, modo thapſia, modo ponea radicum cortices impoſunt. que impoſitorum mangonio ita Tarpetum referunt, vi nor ſe- platiſoriorum modo, ſed etiam medicorum quorūcū qui rem plantari profiſtent oculos ſepenumero fallant, niſi grauſi gulfu, & legitimi Colchicum legitimi hermodaſyli vice, in Ferida verò cœtu ſenac pro ageris ſuſe ſuſe, quoniam viriūq; mortiferum eſt medicamentorum, omnes inuuenti. Adeo prater eis, quid ſepenumero medicamenta ex ijs ſimpliſibus cōponunt, que ſtate exoleta, nihil viribus p̄eſtant, quo ſit, & penitus cuiaſda, ac inuadā reperiuntur. Quod eſti quan- doque malitia, ac propria artificiū impoſitura ſtar, id tanen plerūq; accidit, ex ipſorum tum inuirti, ut etiam imperita, pauci, vel porius nulli habentur pharmacopole (eos ſemper excipio, qui ſimpliſcum bifloris ampliexantur) qui ſuppo- ſit, iſi ſit,

stijit; ipsi sibi innumeris non videntur simplicibus. Nanque auro videntur pro bacchari, urbana Loto pro scutula Campagna, colorea pro sena, acoro odorati calami vice, cypri pro galanga, hieracio pro focho, phondyllo pro acanto, chondrilla pro cicorio, agresti latifolia pro intubo, opioi corado pro scorido, quibus dan Arborum lacrymis pro fuscino, thapsia pro turpeo, pice pro pissaphalto, resina larinica pro abieti, legitima terebinthina, phyllite pro alipleno, obscuris quibus dan radicibus pro meo, peucedano, & cofo. Ad hanc laccam ex brasilio & coco infectiori confectione pro cancamo usurpat. Rhodium oleastrum pro galactico, ossa & caries humanas pro munia, macim pro maceere, chartam pro papyro, cretinum (sic enim vulgo vocant aculeatum quandam plantam) pro oxyacantha, convolvulum, sine laevi simillimum pro ligustru, agrestium prunorum succum pro acacia, succum vero baccarum ligustru, & periclymeni pro lycio, caneros pro gammarie, ranunculum pro coronope, laponarium vulgo dictam pro fructu, carduum, quem benedictum nominant, pariterque chanaleonem album pro leucanthu, parthenium pro artemisia, cotulam sefidam appellatam pro parthenio, canis testiculos (sic enim radices quedam nominantur) pro satyrio, polium pro chamaephyt. Cadmia praterea officinalis ferri omnibus pompholyge genuina mentitur, ergo eris florem, eris sauvage floromatis (quod chalybem dicitur putans) sauvage, sandyz minium, terra quadam mangonizata phragidem leniam, fabritiam nitron, & abronitrum. Alia denique plura, ac diversa simplicia medicamenta sunt, quaenamque locorum apud varia nationes, hiis, vel illius nisus penitus ratione indifferenter habentur, ubi tum primum, tum primum fibi tardius videntur usum, que ne verbosus rem hanc prosequi videamus, silentio pratermitenda censumus. Hac autem pluribus in locis non carent, si medici omnes ueram, & exquisitam simplicium rerum doctrinam consequerentur, quam maxime, & iure consequi deberent. Quippe matrice huic peritiam affectu, & errorum cognitionem nati, ne seplastari in cuiusmodi uersarentur erroribus obstante: neque eis illa unquam medicamenta coscii permitterent, nisi fibi prius perspecti, cogniti, ac probatis simplicibus, que in ipsis componendis expetuntur. Dent itaque iam operam imperit, ut huiusce materie cognitionem exadde 10 consequantur. quandoquidem artifici nihil quidem exercitabilius, ac turpis esse potest, quām sua artis subiectum, & instrumenta ignorare. Quod fāsi vniuersique medico uero cuenterem perimperius, qui non modū alienis uitiosis nostris, sed nec simplicia quidem, nec eorum facultates nouit. Proinde scitē a Galeno dīctum est lib. vii. & viii. de compo. medic. cūnī dū locis, quod non poterit ei, ex quo ordine eiusdem generis medicamentorum compositum sit, cognoscere, num ex mollescendo, an velutissimo, aut medio, aut alio aliquo inter hunc, & illos intermedio, qui singulorum simplicium potest. Atēne ante non percepit. Verum tamē in hac materia se pertinet cuadre cōfida fidū tantum liberum lectione, et si eos quidem granitini conscriperint auctores, nisi sp̄s ad videntias stirpes se contulerit, & quod a preceptore in herbarum agitione diu exercitato, digni demonstratione prius fuerit doctus, ac oculorum sensu, glauco, natris anni temporibus omnia, hoc diligenter omni ex parte perpendat. Id enim, cū maximē perpedit Galenus (v. sexti libri de simplicium med. facili. prefatione legitur) inquit. Equidē non possem non acculare & illos quoq; qui primi herbarum formas scriptis docere sunt conati, cum melius existimet ab ipso preceptorē oculis discere, ac non ad similari sibi, qui ex libris producent gubernatores, nam sic & uero, & manifistorēs eis doctriṇā, non herbarum modū, & fruticā, arbūrum, & aliorum omnium medicinā. Verum enīmuero si omnino libris est opus, quis adeo miser est, ut præteritis scriptis Dioſcoridis, Nigri, Heracelidi, Crateus, & aliorum innumerorum, qui in arte ipsa confuerint, libros grammaticos scribentes, incantationes, transformationes, & decanorum, demoniorumq; herbas sacras perfera? Et libro primo de alimentorum facultatibus Optimè (inquit) illa doctrina est, quae vina quoce traditur, neq; enim quisquam ex libro naucleus, aut alterius artis artifex euadit. In hoc nōc; comparati sunt libri, ut nobis sint eorum, quae ante didicimus, monumenta, non ut rudes & ignari per illos doctriṇā perfectam affequamur. Quid si qui sint, qui preceptoribus careant, relinqui; si, quae luculent, ac copiose sunt scripta, qui nobis scribendi mos est, diligenter incumbere, magnum ī fructum capient, præferunt si eadem relegere identem non grauentur. Et primo de autido: Quid si nullus sit montrante ex libri 20 alicuius lectione, quales sunt commentarii Heracelidi, Crateus, Dioſcoridis, aliorumq; quorundam in simplicium medicinā num cognitionem peruenire aliquis uelit, longe maiore ipsi opus est inspectione, ut exadi singularium medicinarū virtutes, ac uita diuidatur sciat. Nam qui simplicia medicinas diuident, tam calidē illarum quedam concinnata adulterant, ut etiam exercitatis in eis decipiāt. Quare idem Gal. lib. ix. de simp. medic. facultatibus in diphrys mentionita scriptum reliquit. Adegam huic, qui de illo habetur sermoni, non modū de diphrys scita uilem, sed & de Lemnia fibragide, & pompholyce, & opobalsamo, & lycio Indico. Nam etiamnum adolescenti diuici hæc ita preparare, ut à ueris naturalib; nihil differe uiderentur. Erat autem qui me docebant in mercede, homo curiosissimus, non in his tātim, sed & alijs similibus. Itaq; in Lemnum, in Ciprum, in Palaestinam Syriam eo studio nauigauit, ut medicamentorum istorū eiusq; multam copiam, que in omnem uitam meam, satis foret, reponeret. Sed & Lycium Indicum cum aloe Indicum id reperit conuadere acciperem contigit, cum à Palaestina iter reflecteret: cūm perfusum haberet, eo quid à camelis cum tota sarcina adiectum esset, proculdui id est Indicum adulteratum hædū noſci ab iis, qui portarent, posset, propterea quid materia, ex quā id preparatur, illis in locis haud nasceretur. Tordū fatus uisum est mihi illegitimum compositione hanc quaquam adscribere, vixate cum homines scelerat in luce ponant talia posse dicere. Nec enim necessarium est cum uerorum germanorum notis ac indiciis, adulterandorum nostre compositiones, cūm nihil ad ea discernenda conferant: id optem, si quean, que a maioribus me perperam confidionem atq; adulterandorū medicinā prodit, sunt compositiones, omnes prorsam delere atq; extirpare. Haec Galenus. Ex cuius verbis manifeste percipi potest, ex libris dianaxas non posse in simplicium agitione peritum fieri quenquam, etiam si in ipsis stirpium imagines uirentibus perfidiles omni exquisito artificio fuerint adiecta. Siquidem ut huic in prefatione scribit Dioſcorides, locis iam citatis afferit Galenus qui in stirpium historia peritissimus evadere cupit, illum quidem uicias omnium plantas non solum tantum, sed diuersis anni temporibus inspicere oportet. Quandoquidem plantæ ipsa folia alijs exhibent, cūm prima germinatione emerunt, alijs cum adolescenti, & caerulei caunt, alijs vbi flores erumpunt, & alijs ubi seccantes maturum gestare. Femen. Vidēmus enim apterum populum nigram, sicuti ricinum, per mitia folia explicare rotunda, que tamē post tempus huic plantam, illi uero triangulare sectione laciniata visuntur. Sed contrā bedera cuenit, quippe huic prima statim inuicta triquetra folia infusa, que uelut flora iam facta quadrangula rotundatur. Si symbrī aquatici folia cūm primis erumpit, rotundū est, cūm vero adolescenti, erucis modum laciniatur. Lepido, & naturito folia primo exortu circinata, ac circinata, apij ferē modō laciniata emergunt: at cūm pubeant, praelonga oleaceis similiā euadunt. Quo etiam modo hortenē nostrum vulgo petroſelinum vocat, cum suis ludere cernimus. Lacrysis amygdalini folijs caerulei ueluti, que in cacumine ita prioris forme obtusis cunctis, ut in arboſochia, aut bedera folia degenerent. Nouellæ scabiosas folia latuæ longiore nire, ita erucis incisuris diuisa, senior effectus quāda circa tuū caerulea folia promittit rābra, acuta, implicata, densa, ac minuta, ut nucamenti sp̄cie quandam referant. Sunt & alia nonnulla, que has foliorum mutationes per sepora ostendunt, quarū

Officinārum  
abūsū &  
ignorantia.

Simplicia pe  
riūm nemo  
potest adi  
pisci ex libri  
ta, ex propriis,  
nō ex libris com  
paratur.

Scripta quo  
rū cōmentat  
Galenus.  
Simplicia pe  
riūt a præ  
poteris, nō  
ex libris com  
paratur.

Impostors  
quādoq; &  
petitos deci  
piunt.

Surp̄ folia  
immaculatas.

Stipitiū imagi-  
nes parū, uel  
nibl profitant  
ad simplicia  
dignoscenda.  
nomina breuiatā consuētes nunc prætereunda censum. At fieri quidem nequit, ut huicmodi Stirpium variationes ex  
libris, in quibus figure expresse, atq; etiam coloribus exornatae habentur, omnes obseruari possint, quandoquidem plantæ  
ipsæ aperte ex se varijs, unam nobis duntaxat imaginem repræsentant. Huius etiam illud accedit, quod ea, quæ picturæ  
artificio sunt, et si ex optimi artificio penicillo emerant, nonquam tamē naturalium rerum imitamenta ad hinc restringere,  
ac exprimere queunt, quamvis etiā natura ex alijs similitudinibus mutetur. Eadē ratione putauerim ex cuiuslibet transfiguratiōne auctoris  
commentarij, qui stirpium historian continent, neminem absolutam carum notioneum unquam adeptū esse, quod maxime  
medicis requiritur, quippe quod n̄ suis simpliciū monumentis, ac foliorum, caulinum, & reliquarum partium bifloris, non  
nisi unam lineamentoriam, ac similitudinem enarrationem tradidérint. Quæ tamen si uera sint, nullū tamen præbeant mutationis  
exemplum, ut saepe ac sibi plantis compliri vixit totius annū curvillatum in foliis, tam in caulinis, reliquiq;  
particularis evenire compirimus. Quo fit, ut hæc uarietates series nullo alio patēto posse, quam longa & colorum ex-  
ercitatione, dum etiam tota plantæ ipsæ solo educate nirescunt. Ceterum ubi scriptores in suis stirpium stirpium notas explic-  
ant, illi quidem ferè semper similitudinibus utentur, acrum exempli gratia, & yriderem, gladiolamq; iridi simili reddeant:  
Meon præterea anetho, cyporum porro, claram hederæ, pīn myrrino, & hoc illi, & illud hinc sibi simile comparant. Unde  
fieri non potest, quoniam aliquis, non prius perspectus vñā dedilissimis ac exercitatisimis preceptoribus plantis sibi similes, cu  
quibus alie in iste nō similitudinem, tamen etiam cognationem narrant auctores, & non habita hoc modo earū ratione, po-  
siū unquam ex solis libris cum stirpium imaginibus, vel fine editis, in familiam & perfectum herbarium euadere. Quia  
nobis esti stirpium imagines, que magno rūm pilorum, tum typographorum studio libris excuditur, inservient oculos  
blande admodum deitante, atque illas prius a nobis cognitas in memoriam renouent; magis tamen eas effe emolumenū ijs  
non cederim, qui iūs & preceptoris auxilio numerofam carundem partem non accepérunt prius: quanquam fortasse  
fecis vulgus exilimes. Adhibent igitur curam ita, quibus in animo etiā herbarie peritiam adspiciunt, ut in primis iūros  
huius rei non impertos sibi preceptores acficiant: deinde ut affueant per diversa temporis interflutis, montes adre, vales,  
fyllas, ac cetera terra loca, ubi oculis, reliquisq; sensibus simplicia medicamenta infuscent, & cognoscere valeant. Quos  
nec pīgeat se conferre ad fodinas, ubi metallica & fossilia medicamenta tam diligenter contemplent, ut legitima queque  
deinde ab additioribus discernerent. Neque solim in fodinis ipsis uerari debent, sed etiam in fornicibus, ubi metalla  
funduntur, nam ibi & diphyrem, & pompholygem, & spodium, & cadmiam, & argentum, & alia nōnulla digno-  
scere poterunt: qua hæc noſta atiae faſitia, pīuria, & adulterata in myropolij ferè omnibus habentur. Quia & ad ma-  
gna empiria, luculentissimā, ciuitates se conferant, ubi peregrina undique importata veneant. At certe ridiculi sint  
qui inter legendū tum herbas, tum etiam radices, uana dulci religione, quibusdam herborum, carnium, & suffumentorum  
superfluitatibus uti precipitant, quasi uires, & facultates medicamentorum uera, & carnū incantationes infundere,  
augere, & diminuere ualeant, ut studi, & superstitio falso credere, & affirmare nō erubescant. Quos tamē lib. 6. de fm.  
med. facili, superius citato accriné dannatus Galenus, sic inquietus. Et Pamphilus eū in modum tractatūm de herbis com-  
pofuit, uerius is ad fabulas ueris aniles est, similiq; praefiguratis, inclis nōnulla in cantationibus, quas, cīm her-  
bas coligunt, admurmarunt. Et sanè uitio ijs pīs, & cetera, id est, ad quæ ſuſtenduntur, & ad alias manganas non ſuſ-  
tas coligunt, admurmarunt. Ex hac Galeni ſententia omnibus palam fit, quod si modō cōuenient  
tarios aliquos admittamus, omnis omni ex parte ſuperfluitas, eos tantum legere debeamus, atq; in ijs nature operā, in qua-  
bus uera, & exulta simplicia dōrina nitet. Quoſ prefertim politerant donarunt, qui exatā coruū peritū indeſeffis  
laboribus ſunt conſecuti: inter quos omnium primus eſt Diſcorides. Ideoq; iure quidem eodem loco ceteris a Galeno pre-  
fertur, cum inquit. At Pamphilus, ſi ſelicet, qui libros de herbis compofuit, ex ijs, que uel ipſe scribit, pīt ſe ſe grā-  
maticum, indiquat ſe nec confixipē herbas, quas exponit, ne vices earem expertum, ſed ijs, qui antī ſcripſi, ſcripſi, ſcripſi  
fidem habuiffi circa ullam explorationem. Hic ſanè libros ex scriptis fruſtrā amex ad vnamquaque herbae nominum  
acerino: deinde etiam exponens, ſi qua ex hominē batebatur transformatio: tum in cantatione, & libatione, atq; thymiamata,  
que, in colligendis illis abdibebunt, adſcribunt: necnon & alias huiusmodi praefiguratis nūgaces.. At Dioſcorides, Ana-  
zorbenſis quinque libris materiam omnē vīrem abſolutū, non herbarum tantum, fed & arborum, & fructuum, & ſuccorū,  
& liquorum, memorans in ſuper & metallica omnia, & partes animalium. Et mīhi uitia, ūditer omnium perfectissimū tra-  
ctatūm de materia medicamentorum conſecifere. Nam licet à maioriibus multa de illis bene ſcripta extēnt, tamen a nōnī  
omnī equē de omnibus. Ceterū quæ ſcripta reliqui Heracelis Tarentinus, & Cratetus, & Mantuus, non in ordine  
digefta, nec in unum omnia collecta viſitator, quemadmodum illa quæ ſcripti Dioſcorides. Et primo de antidotis uolumine:  
Ac de omni quidem (inquit) medicina materia ſufficienter à Dioſcoride quinque libris traditūm eſt, a quo tibi difcere licet  
cum alias omnes notas, tum gyluſ, olſathiq; percepit, quibus maximē probatoria medicamenta a deterioribus cognoscuntur  
& diſcernuntur. Hinc ergo diuorūtate Galeni ſais perſuicere effe potest omnibus mediciis, item, & pleſtariſt, ad quo  
tiſſimum ſeſtūt rei medicina cognitione, in ea ſimpliſi medicamentorum facultate Dioſcoride ceteros excelle, & ſacile primas  
Dioſcorides in ſimpliſi  
medicinæ, mat-  
teria prima ſe-  
nec.  
tene.  
Libri explo-  
dendi.  
Tempus, quo  
ſupripi parts  
legēde ſunt.

temporibus ſunt, ſeſtūt rei medicina cognitione, in ea ſimpliſi medicamentorum facultate Dioſcoride ceteros excelle, & ſacile primas  
contraria vīdū ſeſtūt rei medicina cognitione, in ea ſimpliſi medicamentorum facultate Dioſcoride ceteros excelle, & ſacile primas  
rancarum inſtar, è ſordido paluſtrium aquarum līmo caput exere nequeunt, nūgaces, ac penitus detefabiles quorundam  
libros ubi ſimpliſi, & compoſitorum materia ab ijs traſlatas, quin latīnam nouiſt, niſi eorum caris frequenti-  
ma extirſit: pariterq; vītā, niſi acrime tangentē pupigifer. Quorum inſeritā animaduferis Galenus, contra eos  
locutus eſt uidetur lib. v. de ſimpliſi med. ſacul. preſcriptione breueri & cīte, ſic inquietus. Verum abſtinentiam eſt a mulis  
mendacibus, multoq; etiam magis ſigilliudis eſt Pamphilus, qui ne ſomniū quidem berbis uidiſt, quaria ſigilliudis  
figuras perſcribere, nam id genus hominū (quomodo affimilauit eos Heracelis Tarentinus) ſimiliūm eſt preconib; qui  
formam ac notam ſigilliudis mancipiū, iſi ipſi non uiderim unquā, pīcōnco tamē publicant, notis enim ad alij, qui norūt,  
accipiunt, & ceu canitulent, eis proferunt, ſi ſorte ſunt, ſic, quem preconio indicant, adſerent, agnoscere tamen non poſſent.  
Hucjū Galeni uerba. Que longē ſatis ſufficiere poſſunt ad eorum monitionem, qui ad ſimpliſi materiali noſcendā per  
reūm ſiūm in trore cīpiunt, & ſecurū ſuſtis ineris gressū preſcriptione. Verum in primis, ut oppoſitū ſingula deme-  
tatur, noſſe oportet ſectione, quibus maxime plantæ mirabili ualent. Quapropter a radicibus mirabili ſumentes, ſic ſum-  
būm

# In Lib. primum Dioscoridis.

5

rum vires sicut etiam aliarum flirpium, partium, non eodem anni tempore aequi in omnibus reperiri. quandoquidem aliae hoc tempore, aliae uero illo humore praegnante de rebenduntur. Tamen si non deficiat, quia haud quamquam infirmis rationibus innixi, radices est terra erienda afferant semper autumnum, cum foliis folia decidunt, & caules cotabent. aliis uero inuenirentur in hac foecare, quid sentiantur, crediderint ego omnino maiorem succum ubertatem inueniri in his que uere effodiuntur, quippe quod plantae nondum caules, folia, neque flores emerint, a quibus omnis radicum succus exhaesurit. Sed & ratione consonum mibi videtur, autumnales radices omnes tempiorum, sum imbecilloribus esse succum, quam uernales, quod sci-  
10 dicet paucum ante tempore & caules, & folia, & fructus eduerint. Non tam inueniuntur solum, quod qua uere leguntur, copiose, quam per sit, humore redundant, illoq; longe minus concedo, quia autumnalis habent, putredini & corruptionis non sint magis obnoxiae, pr; fertim; si longo afferuent tempore. Quia re a Diocoride animaduera, is sicut insit  
flirpium radices effodiendas esse, cum surpi ipsa foliis exuuntur. Quod cum iuri anni temporibus eveniat pro natura diuersarum plantarum, curam impendere oportet, ut sua tempore inueque; & radix integrè, si fieri potest, cum omnibus suis adnatim euellatur, & in iis locis, atque sub eis constitutione, quam maxime familiarem habent. Porro radices abinde nutrita sunt oportet, & in aliis putredine, & tate uacantes non ita tamen, ut pre nimis alimento ex pingui solo, ubi na-  
scuntur, accepto, debitam & humoris copiam, & corpulentia metan excedant, neque ut eiusdem alimenti inopia insues, & rugosè redditur. Quod cum maxime per se ipsius Galenus de iridis radicibus differens libro primo de antidotis: In  
20 vinnerunt (inquit) ex omni medicinaria genere illae radices inuitiles habentur, que inane sunt, & rugosæ. Atque ille quidem deteriores sunt medicis crux nutritis, & medicis magnitudinem nascit, que crassitudinis modum excedunt, & plus humoris in se continent, quam illis usit ueniat. Hac Galenus. Ceterum ubi radices est terra facient exemplum primi  
quidem tenui aqua clara elui debent, donec omni undique terra, uel limo penitus abscondantur: mox deradi tum a fibra  
20 cum capillamentis omnibus, quibus uniuersum ferre omnes comantur: posfremo siccari cas conuenit omni adhibita cura. Radices opa-  
Quod si fuerint quales feniculi, apii, asparagi, rufi, poliodi, rubis, intubis, & confimilium, in umbra, ubi orientales uenti  
respirant, diligenter siccantur. At omnino caudentia est, ut sole feriantur: quippe quoniam potior carna pars ab eis pro-  
culduo euaneferet, vtopas raris & tenues. Verum eniuerio si ex eis fuerint, que natura crasse sunt, ueluti gen-  
tiane, heleni, mandragore, bryonis, & id genus aliæ, & aer sit nubulus, & hyems, ne in umbra sita tabescant, ac proxime  
marcescant, in sole ac uento tuto siccari possunt. Quod commodius fieri potest, si frustatim dicta tenui fuscido trai-  
cientur, partes non se contangunt, aut cratibus imposita quotidie sepius manibus revoluuntur. Atqui curandum est, ante  
quād siccantur, ut lignea matrix, que omnibus ferre radicibus in cluditur, ipsius in longum scissis, integrè eximatur: quippe  
omnino inutilis est, nullanè; uim obtinet, eti gentiana, cyclaminus, aristochilia rotunda, iris, bryonia, centaurii matus, myrra,  
30 phæ, aliq; complures ab sua matrice suas per se ferant radices. Siccatis radicibus quod planè conset eas sine tate, & te-  
redine per tempora adseruant, ipsi se reponantur in locis, ad quae solares radij non penetrant, nec si sumo pateat adius, &  
que neq; uliginosè sunt, neq; puluerulenta. Sitigitor locus emens, & secus, ad septentrionem uergens, vel etiam ad meri-  
dionalem plagam, quando feliciter radices ipsi non profus exiccati & recondenter adhibiti tamen cura, ne eo tempore ari-  
fieri humidissimi statu admittantur. Ita deniq; reconcidi, ac seruari possunt, ut annis, quot ab ininitate, eredine, & tate uin-  
dicari ualeant. Nam esti quis tenuis sunt, ut asari, phu, asparagi, rufi, & id genus aliæ, anno duntaxat perennent, uerarū,  
30 tamen utrinque, quamvis radicibus conset tenuis, ad trigemnum annum uique perdurat. Ceterum demetendi tempus,  
recondendi locis, perdurandi terminus non modo in radibus obseruandis, sed & in ceteris tum flirpium, tum etiam uniu-  
eris partibus, ut in hirci sanguine, lapi incōncreto, interlineo, ac etiam stercore, vulpis pulmone, apri uisicia, anguum sen-  
tia, aliq; consimilibus. Assimilant igitur hec omnia eo denum anni tempore, quo magis suis uiribus sunt predicti, nul-  
lo plane modo neglecta temporum ratione, quibus singula decerpit poplantur. Neq; enim damnandi sunt, qui in quibusdam  
40 plantis colligendis quedam decreta tempora, nonnullorum, errantia fiderum asperguntur: quippe quod apud graves  
auctores scriptum inueniuntur, poni que radices contra comitiales non esse euellendas, nisi deficiente luna. Que quidem opinio  
non prorsus reprobanda uidetur, nec ad ineptias incantationum, aliarumque uanitatium, quis flulte (vt Galenus inquit)  
prodicit Pamphilus, comparanda. Nam cum inferiora terrena & superioribus celestibus gubernantur, & regantur, fieri  
maxime potest, ut luna, que ceteris errantibus terrena est nobis magis proxima, motuque velocissima, maximam cum  
plantis omnibus, ac rebus quibuslibet alijs habeat rationem, tum cum augetur, tum etiam cum minuitur singulis mensibus.  
Quamobrem non temere à Galeno prodit, atlysum herban tantum satio ardente ad canum radioformum morbus esse  
euellendam, sicuti etiam fluuiatiles canceris ad idem perdonos. Quo etià tempore captiuius scorpiones, atque anchusa radice  
conflat sanguineo succo madente. Quemadmodum & surpi, quibus facultas exalfaciens in isti, perpetuo in locis calidis,  
ac siccis deuenire conuenit. Quocirca Hippocrates de Crateum scribens: Adnitere (inquit) quantum potes, ut nobis mon-  
50 tanas maximè, & in aliis collibus nascentes herbas a radicibus recessas, quandoquidem hi firmiores, aque actiores sunt ijs,  
que aquostoribus inveniuntur locisq; quod in montibus terra sit densior, & aer tenuior, nam quod atrahunt, frigidius est.  
Quiniescunt dabis operam, ut flores ex herbis etiamnam decerpas, que circa stagnantes aquas, paludes, fluvios, & fontes  
prodeunt, quas sanè debiles, & exolutas, ac dulcis succi esse scio. Hec Hippocrates. Herba similius, atq; radices, legenda  
sunt, siccandi, ac aspergendi, his tamen demetit, quae cum in medicina uisu, tum in cibis, tum etiam in obsoniorum condimentis  
sunt quotidie uirentes uirantur, ueluti latifolia, intubis tan domèstica, quanae agrestis, cichoriom appellant, portulaca, bu-  
glossum, beta, arplex, blitum, brasica, viola nigra, malva, helixine, linozofis, ocimum, apium, byzynamus, sedum, plantago,  
asparagus, acanthus, & aliæ complures. Atque non solum refrigerantibus herbis, uerum etiam ex crafacientibus recenti  
opus: squidentis humor in uirentibus exuberans caron calorificam facultatem haud parum demulceret. Cuius quidem classis  
60 habentur amaranthus, eruca, nafrutium, mentha, ab initio, thymus, satyrium, ruta, calamintia, s; symbrium, pulegium, ab-  
rotomum, & id genus permulta. Sunt præsteret, & aliæ, que demetit expectionis, ciam primum floribus ornantur, ut cen-  
tauriu minus, viola purpurea, origanum, symphytum petreum, pulegium, ferpyllum, amaranthus, polium, thymus, chama-  
drys, chamaepitys, anthemis, chrysanthemum, stachys, hyssopum, firaria, aliq; consimilis plantæ, quas ne longior, quam  
per sit, esse videas, ex industria pretereato. Hec igitur omnis serena cali configuratione, non nubibus, non imbris infe-  
stis in primis colligantur oportet. Deinde terra expurgata, atque alijs aduentis excrementis amotis diligenter in umbra  
siccantur. Nisi ex eo generi habentur, que cassis crassitudine, ut in acanto, vel foliorum lente, crastitie, & humoris  
exuberantia, ut in portulaca, & eriyanio, omnino inflati expetant, quandoquidem si eiusmodi herbe in umbra, faciendo  
reponantur, subio procil situ obducuntur, & patrescent. Ceterum cum recte siccata fuerint, decuso pulvere, in fasciculis  
ex corio, vel lignis capsulis recondantur, ac diligenter claudantur, ne caron vires evanescant. Quæ in re errant seplasia-  
vorum

Radices qua-  
do effodiuntur.

Radicis opa-  
marum noct;

Radices quo-  
modo mudi-  
da, recandit,  
ac conferua-  
tur de siccis.

Radices qui-  
bus in locis  
excavatae sint  
ponendae.

Veratru vru-  
de magis  
edurat aannis.

Non est ab re  
certis tempo-  
ribus herbas  
colligere.

Herba quo-  
pacto legen-  
daria, faciendo;

Plantæ, que  
colligi potu-  
lant floribus  
ornatae.

Officinatum lapus in h[ab]it[u]s siccis respondens. riorum plerique, quia herbas iam siccatas in saeculis dixerentes ad officinarum laquearia sib[en]dunt, vbi non solum brevis viribus deficiuntur, aeris ambientis exsuffte, ac ventorum perflata, sed etiam pulvere, & aranearum telis obsidu[m] tenuis, qui exanimas muscarum ferore, que illis die, nocte, insomni, infidet, labefactat & migrat. Neque uero plane laudibus effendi fini i[n]t, qui in linteis acculus, insisq[ue] ex terra admodum rarior eis trahibus appendere conseruent: quippe efficiunt aer in ipso penetrans, quicquid boni inest, absunt, & aboler. quinetem pulu[m] obstat corripuntur, & contabescunt. Idcirco ut tam herbe, quam radices sicut integras afferuent facultates, nihil quidem præstans, quam eas capsulas tiliaceis, vel piceis, vel fistulosis diligenter clavis reponere, ut doce Hippocrates ad Crateum his verbis scribens. Omnia medicamenta, que succi, & liquoris fluidi sunt, in virtutis ratiō ferauntur, que verò folia, aut flores, aut radices sunt in fistulosis nonis prob[abil]i obturatis, vt ne venient perflata, medicamenti rigorem, uelut in animi deliquiū colapse, amittant. Quod si Hippocrates in recentibus obseruant[ur] precipit, id maxime in siccis fieri operere premit erit.

Flores quo tempore sint decerp[er]t, secundandi, secundandi, ac recedendi.

Flores infusor non fecis, atque reliqui plantarum partes, eo tempore colligende sunt, quo magis hoc in vigore consūt. Non autem cum iam flaccifcentes decidu[m] euaneantur. At capparum flores muria afferuunt, antequam se explicit, decerp[er]unt: rostarum uero cum non plani explicati i[n]fusunt: ceteri deinde cum omnino ex pansi foliis patent. Verum cim maior ex parte omnes ferre flores sint herbis fragilioribus, moliores, & tenuiores, idcirco tantum abefit, ut in sole secundandi sint, ut ne quidem in umbra, si calida, vel eminentia fuerint loca: quippe, ut solis ferore, sic & aeris calore primò exoluuntur. Siccantur igit[ur] in locis temperatis, quo tempore sapus revoluuntur, ne sitim contractab[er]e, exhibita etiam cura, ne siccis natuum calorem dep[er]tantur. quandoquidem certum est flores, qui inter fricationem a proprio colore degenerant, nullus esse in medicina usus. Siccantur autem probe vbi subfratis linteas nimis sparguntur & ydem lenitus operiuntur. Flores itaq[ue] in vniuersum siccis ad annum duntaxat, eduntur, cisi anthenidis, centaurii, chrysanthemi, millefolii, sparti, & rostarum flores etiam longiori afferuent tempore, si lignos arcu[s] inclusi diligenter recondantur. Non minori etiam studio sunt colligenda lemnia tan[ta], que suis in stirpibus nondam innescuntur, ut libospermum, feniculi, antchi, & cari: ut uoculisti, aut capituli inclusi, ut papaveris, nimpheas, melanthi, hyoscyami, & ocimoidis: aut filicis testa, ut faba, ciceris, phafoli, dolichi, & lupini: aut corniculis recondantur, ut semini graci, festuca Campana, linapis, & eruce: aut variis inuolucris contenta, quam ea, que circa medullam quadrangulam fructuum inius conduntur, quale est malii medicis semen, aurantii, monii, pyrorum, cydoniorum malorum, p[er]ponum, & meloponum, cucurbita, & cucumeris. Veruntamen hec afferuere oportet, cum fructus, a quibus eximuntur, suam maturitatem plane senserint: illa verò, vbi herbe iam siccis, non amplius uirent. Et quamvis multa repertantur semina, que ad annum ultra sis afferuent uires, ac tam quodammodo renovare fatius, ac tuus erit: liquidum paucum sunt, quo inueterata rancore non redoleant, qua fit, ut calorem nascantur extraneum, & sibi non congenitum. Vbi igit[ur] siccia fuerint semina, arcu[s] lignis reponantur in locis siccis: facile enim contrahunt locorū humores. Ceterum fructus, quemadmodum pruna, serica, myrti bacca, cydonia mala, cerasa, que vulgo marcas vocant, corna, forba, fucus, punicea, & alijs id genus, que in medicina sive remponuntur, ut operere premitur, ut maturi ex arboribus decerp[er]antur: quatenus forba, ut siccantur, immatura decerpere conueniat. At animaduertendum est, quod ubi adstringuntur, & reperfusione fit opus, fructus adstringentes ut paulum potius immaturi, quam siccus, demantur oportet. Porro inglande, amygdala, pistacia, nuclei pinet, & aquellana non prius ex arboribus excutiantur, quam plane ultimum maturitatis gradum senserint. Id autem reddi cognoscitur, cum extima inuolucra sponte sua debiscunt, & arbore concusa vna cum fructibus desident, aliquo in solatu contrahuntur, & siccantur. Ex his igit[ur], qui siccata afferuuntur, capsulis lignis positus, quam faciis recondantur, ne extraneos humorē concipiant. Qui verò per annum recentes reponuntur, aut maiori ex anni parte perdurant, in locis siccis minime astringuntur, ut aplet de ruis, pyris, malis cynodonis, & punicis: aut super paleas expanduntur, ut fit cum malis, sorbis, ac mephilis: aut hordeo, vel milio seplantur, quemadmodum medica, & aurantia mala. Corices præterea, qui fructibus afferuntur, ut cyritis, prunis, & cucumeribus: quiaq[ue] arboribus decerp[er]ant, veluti thuri, ligno guaiacu, jambuco, ac fraxino: qui item herbarum radicibus contrahuntur, ut capparum, mandragora, & thapsia, alpiae, pyriplex, ac alarum, non secus sunt secandi, atque radices: quin etiam similes reponendi. Succi quoque, ut pote in medicina admodum necessary, omni proposita diligentia, & ratione sunt confundi. atque ita afferuuntur, ut toto anno curriculo p[ro]cedunt[ur] non sentiant. Igit[ur] non solum ab herbe elicantur oportet, sed etiam a radibus, ac fructibus. Qui & radibus exprimitur, ut glycyrrhiza, vere quidem parandi sunt, cum primum folia emergunt. Ex foliis verò, ante quam surges flores edant, ut earum caules lignosifant. Ex fructibus denique, quidam cum ipsi ultimam maturitatem senserint, cuiusmodi sive debet malorum punicorum, citriornum, limonum, & ex myrti bacca: quidam uero antequam ad plenum maturerint, ut ex englandibus, morris, pyxacantha, ligustris bacca, & acacia: quidam ex immaturis adhuc ruis, ut omnipachia. Horum omnium nonnulli diu infolati, aut lento igne scicati reponuntur, ut aloc, jylusfructus cucumeris, absinthii, eupatori, hypocratis, glycyrrhizae, & huiusmodi generis: aliqui uero humidis flexibilis, recondantur. Atque non omnibus eadem est conservatio ratio: quippe alijs paulum primum ad ignem feruntur, moxq[ue] diligenter defatigant, ut fieri solet de succo rostarum, intubis, buglossis, oxalidis, lupulorum, apri, & feniculi. Alij uero igne non experti tantum subfide permittuntur, ac deinde uasis tandem transferuntur, donec defecati pellicentur. Quod fit de succo malorum punicorum, citriorni, limonum, cydoniorum, & mororum. Veruntamen diligenter admodum animaduertione opus est, ut Galenus inquit lib[er]tatis de mediis compositione secundum locos in succis liquidis conservandis: quandoquidem facile corrumpuntur, nisi seruatis prius, & mos à febus omnibus percolatis, olei parum superponatur, ut optimè nonnulli soleritissimi pharmaco[poli]. Adh[er]e habentur varia liquorum genera, que quam plurimis ex plantis distillant, ac deflant, quorunq[ue] alijs gummis, alijs resinae, alijs lacrymae vocantur. In gummī genere sunt opopanax, laurus, ammoniacum, leguminosum, cuphorbum, galbanum, balsillum, myrrha, thymus, opopanax, sarcocolla, styrax, & id genus alia. In resinā uero censū sunt cerebinthina, tenuifolia, strobilina, pinea, picea, laricina, & abiega. In lacrymā genere numero sunt lac, quod ex papaverum usculis exprimit, propriè opium appellatum, scammonium, quodq[ue] ex thaphia fit, ut huiusmalorum omnium lac, cancaeanum, tragacantha lacryma, quiaq[ue] defluit ex virtibus liquor, ex pruno, amygdalo, & ceraso. Quin illud, quod vulgaris Arabici vocant gummī, quamquam non definit, qui tam hoc, quam prunorum, cerasorum, & amygdalarum lacrymae madid in gummi potius referre, quam in lacrymas. Sed quoque modo res habeat, e tanto summa harum rerum specie, ut ex ea felicit erit notitia habeatur, quippe non definit mangone, & imponores, que eas conservant, quemadmodum et medicamenta metallica. Dostremo se forsan ciupiam natus ruderetur Dio[scord]es non parua erroris culpa si est esse, quidam in hac præfatione absoluto pronouuerit, ex omni herbari genere solum heratrum multis educere annis, reliqua uero à tribus mutilia esse, cum tamen in pluribus locis eius sententia reclamet Theophrastus antiquissimus plantarum scriptor dicitur,

Fructus quando deceperdi, & quanto modo conseruandi conferuntur.

Corticis quando secandi, & respondendi.

Succi quando exprimenti, & conseruandi, que sunt.

Gumi, lacy-

m, & resinae.

Dioscorides defendit columnaria.

mus, ut hos ab huiuscmodi opinione distrahamus, quod cum Dioscorides extiterit in hac facultate peritissimus, consimilatissimus, & omnium facilius princeps, grauissimo quoq; Galen testimonio, non modò non credendum sicutur, sed ne cogitan cum quidem, quod non calliterit ex omnes spuria proprieates, quodam, hanc studiorum legerit ea, que ante ipsam trecenti, aut pluribus annis posterioritas memoria mandauit Theophrastus, & aliorum veterum plerique: praesertim cum nobis per piceum sit, quantum in his rebus de scribendis fuerit ipse apprime fidelis, & diligens. Verum omnibus perfusum esse debet, quod scitum in quibusdam locis huius nomenis scriptura defuit, in alijs spuriis additionibus redundat, in alijsque, quandoque sceleris mendis, scriptorum culpa, atque etiam corrum, qui in scribendis, vel excudendi auctororum voluminibus plus, minusve cursus impenderunt, quam ea, que haec re tradidit Theophrastus, qui ueratram ait trigesima perdurare annis, aristochiam quinque vel sex, chamaeleonum nigrum quadraginta, centaurium manus decem, uel duodecim, peucedanum quinque, aut sex, uitem hylemurem uniuersum ducatis anno, claterim centenis annis, ita ut repertum esse atlectetur elateriora diuencionaria annorum, quod optimum erat, & pretiosum. Harum itaque veram hibrios omnes tantum absit, ut credamus non legisse, notafer, ac monumentis tradidisse Dioſcoridem, vi ne imaginemur quidem, eti scriptis suis non extent: quia potius locus iste nobis suspectus & depravatus habeat. Idcirco non Dioſcoridi, sed scriptorum, & librariorium incurrit id uix accidens: quodnammodum additionem redundantia acciuntur? quia, qui eum auctores essent, ab eo hoc opus augere, atque illustrare existimarent, quales sunt spuriis additiones illi, que plura & Grecorum, & Hebreorum, & Arabum, & Chaldeorum, & Aegyptiorum, & Magorum, & Latinorum? Simplicia no diuariamq; linguarum nomina coaccerant, atque in omni ferme planitarum historiā in pluribus voluminibus Græcis sita in occurringi singulis capitibus. Que facile ex Pamphilo de prompta fuerint: argumento quod (et superius dictum est) dei dicitur. rem hanc vivio veritatem Galenus, atque sine ulla ratione finit in hoc Dioſcoridis volumen importata. Cuius rei nobis postea 20 probavit testimonium, quod in quibusdam antiquis bibliothecis legitima Dioſcoridis volumina reperta sunt Graecis pluribus centenis annis scripta, in quibus nullum propositum ex his spuriis nominibus legebatur. Quorū uetusq; auctoritatem simul cum doctissimo Ruello, & ecclesias, in meis verioribus, studia lingua conceperit omnia illa nomina adulterina ab opere abdicari, quemadmodum facturus sum in hoc Latino Dioſcoride: eti Hermolaus, & Marcellus vulgatis ex pluribus decepti, nomina illa sua inter pretationibus reliquerunt, tanquam Dioſcoridi legitima. Sed quoniam non minus nile, quam necessaria duximus, ut omnes, & quibus in animo ex plantarum peritiam afferuerint, ac ut in genio, quo arbores a fructibus diffideant, fructus ipsi & fructicibus, & suffructibus ab herbis, dixerim ego Theophrasti auctoritate, omnes illas stuperes arbores 25 Appellari debere, quia ab radice statim simplici caudice surculis, difluctuot; contumaci affigunt, & quo per interna tanquam brachia, exorti rami latius diffunduntur, ut leo, ficus, malus, pyrus, quercurus, ilex, & id genus aliae. Frutices, & Suffructus, & 30 herbarum genera annumerantur, ab radice caulem emittunt, lignos adnascentes ramulis, foliisq; minutis, que non uelut aliarum herbarum folia quotannis arestant, & decadunt, sed perpetuis foliis toto anno virent, ut stachys, ladnum, ruta, hyssopus, clilia, & euadem generis alia. Herbarum deniq; generi subcribunt reliqua plantae, que inter initia folia tantum sine caule pendunt, ac deinde in caulem erext, flores, & semina ferunt, ut cerealia omnia genera, olera, que in hortis ad cibos feruntur, & sylvestrium ferre innumeræ, que sponte sua pratæ, campis, ac alijs compluribus locis proueniunt: tamen ex his nonnullæ habentur, que neq; caulem, neq; flores, neq; feminæ gignunt, ut phyllitis, & plumbum, cynglofsum, hemionitis, onosma. His ita determinatis, scindunt præterea ejus, herbas affidit quodam citra, ac diligentia nonnullam quam arboreo cere, quod maximè male accidit. Hanc eum plures vidi senti, septentrive mensibus cultam, tanta candidis longitudine, & crassitudine, & duritate proficeret, ut hafte instar grandearet. Frutices quoq; am temporis diuinuntur, aut culturæ mangano in arboris nonnullas exerunt, ut iuxta, myrica, palurus. Contraria similiter fit, ut arbustu quoq; dampi, deſt alimentum, aut si nullo cultu adhibitio dimittantur sylvestre, & sua natura ita recessant, ut in frutices de generent. Quandoquidem hi tnen per adultam atatem, non per culus rationem, vendicato sibi robore, crassis prædurois, & fundi caudicis, ac ramos. Ille uero tanquam indomita furculis, solilonibus, ac germinibus, qui circa caudicem & radices adnascuntur, luxuriantes, solidis, ita ramos debilitant, & infirmant, subrepto illis humor, ut in frutices seniles elongueant, ut myro, lentsisco, & corylo quandoq; enueniēt compriemus. Tantum enim in plantis nature germanitas potest, ut non soli sepe prædictos præstet effectus, sed etiam ut alteram in alteram stirpes facile uertat, ut cassia in cinamomum, sylphium in mentham, tritcum in lotum, bordeum in avenam, & cincuum in serrulam. Porro ex his omnibus herbariis generibus quedam satius sunt, quæ addiguntur. Has volunt nonnulli priores fusce satius, cum eam permultata donita cultu feritate manufacere in hortis liquido conset: eti in permulsi quoq; & sylvestre, & satiuus genu inueniatur, quarib; alia secundum sunt, alia steriles alia florent, alia floribus orbicularibus, ipse perpetua fronde videntur, alia folia anuent. Quod non aliunde 35 prouenire scribit Theophrastus, quia a loco ipso, ubi nascitur, sicuti ab eas aës ambiente: tametsi id accidat interdu par ticulari radicum vitio. Magni quippe referunt, ut scandole, floride, & perpetuo uirientes plantæ conferuentur, si clementis carli constitutio, situsq; germanitas adiit. Quia nimirum, si circa Memphis, & in Elephantio agro scribentes, ac etiam vicibus foliis nonnullam decidant, quodamq; in infulis, atque regionibus moer in Indiis occidentalibus a Lusitanis, et Hispanis reperti, nulla scribentur arbor, que in emptiora come non vireat. Neq; item admixtandi, quod repertarunt arbores proceriores, resuientiores, aperte pilosiores, & magis frondibus, & fructibus exornatis in hoc loco, quam in illo: namque alia hoc situ latentur, alia illo pro sue quoq; natura ratione. Promote videmus, quod que monses amant, ut cedrus, larix, abies, pinus, picea, terebinthus, buxus, juniperus, fagus, carpinus, ibi proceræ admodum, formæq; infra profiliunt. Quemadmodum in plurimi etiæ collibus nemoribus quercurus, cerrus, suber, ilex, locus, ulmus, acer, fraxinus, corylus maxima proficiunt. Iuxta flumina, & aquos latiores prouenient platani, alnus, populus tremula, myrica, salix, barindio: eti barini permulta non aquæ late in montibus, nullibus planis, & sylvis exultent. Ita quoq; discriminis in herbis, & fructibus uistit, quedam enim paludibus enatcentur: alia in lacibus, & stagnantibus aquis exultent: alia littora, & fluviis ripas desiderant: quæda hu midos, aquos, uliginososq; amant tractus: quedam aquas odore, & ob id arida, & siccata sequuntur. Nec etiam desunt que in humidis & siccis locis uitam anticipent agant. Sunt deinde quæ in conspicibilibus degere cupiunt, que uiteis locet, que pratis gaudent: præterea que ualle, que colles, que deniq; edos querant situs. Aliæ quoq; urbanioribus locis allelectæ iuxta urbium, & oppidiorum mania in mæci, & ruderibus prodeunt. In paludibus, & humentibus locis, ac fecis magnarum scribium ageres feliciter enatcentur plantago, coronopus, poterium, cordum, ranunculus, eleo, elatum, fibonellum, lychnis, achillea, chelidonium minus, epimedum, penicillatum, erinus, equisetum, lanonium, heliotropium parvum, urbe raca, tuftago, hydropiper, onobrychis, cornuta terri generis, expatiorum commune. Et magis palustribus gaudent cyperus, typha, parganum, juncus. Ut tan lacunosis, quam atmoiū palustribus innatant nymphæ, potanogenum, lotus, Aegy-

pias, colocasia, foliis & in aquis conditis, & extra eminentibus. Malabathrum similiter in Indie paludibus nascitur, atque nobis in Italia oryzas, hippocastanum, ac mille folium frateries. Tribulus aquae in lacubus, paludibus, fluminibus nascitur, atq[ue] in mari, quorun litoribus, ac ripis familiare pectatur nemurum, Adiantum, itemq[ue] trichomanes virginis fructibus atq[ue] in mari, quorun litoribus, ac ripis familiare pectatur nemurum, Adiantum, itemq[ue] trichomanes virginis fructibus inae, elichryson, babonium, borrys, rha fluminis ripas accolunt. Crithmum vero, brassica marina, androfros, corniculatum papaver, dorycnium solanum somniferum, glauc, hippophaeum, tragum, tithymalus parvulus, peplis, alpyon, absinthium seriphium in maritimis tum toribus, tum scopulis, tum etiam collibus emergent. Tripolium etiam in maritimis exurgit, ubi felicit allide vnde, iterumq[ue] recedit, modo in mari, modo in fisco degenit. Non nisi aqua pro uincunt bryon thalassum, corallium, & alga. At in riguis fontibus, præsertim q[uia] hyeme reperfunt, sion, atq[ue] aquaticum symbrium vnde innatant, ut quasi iniuste fraternal videantur inesse amicitan. Ceterum ex his, que incoitent in natura, arida, & stiuleo loca petunt eryngium, furens, lythospermon, tyicum, salvia, flachys, onosma, lonchitis, cynoglossum, echinum, biglosum, chamecrys, ueratrum nigrum. Ardisia, & saxofis exurgunt capparis, libanotis, symphytum petreum, faxfragum, helixino, hemionitis, sedi vitriq[ue], genis, coryledon, cymbalum, polytrichon, paronychia, a. c. leuca, ephedra, cypripodium, circaea, lichen, ita & variorum plerorumq[ue] sapius in adficiorum ruinis, & saxofis admodum loci nirent. In operis autem nascuntur chrysocome, avaran, viola purpurea, & fragilis, & cyclaminus. In brumis elemos primas, que securis aggredi inueniuntur, item phyllitis Hemionitis, Althea, Helenium palidissimum. Collum amaritum caputum, farium, neptea, lyneum, cumminum, chamecrys, et si non oderit etiam aspera, & saxofa : item phalangium, thymum, quod etiam petrofo folo nati videtur: quin & holostium. Culta deinde virent lagopode, elatine, ornithogale, coriandro, hyacintho, hyperco, chamecrys, agnus, ophryde, aphaca, orobanche, melanthio, bipinnatum, antirrhine, sylvestris papaverum, xypheo, leontopetalum, phenice, hyperico, cyano. Inculta vero virent pifolia, hieracio. Piratis letantur trifolium, lotus, flos-nigra & urbana anomis, daucus, carum, tragopogon, oxypodium, centaurium minus, hemerocallis, coldicum, peronica: quanquam hac & colles, & montes abunde secatant. In virent alutum telephium, portulaca sylvestris, peplos, helixine herderacea, ampeloprasum, capnos. Tam intra, quam extra oppidum, & vrbis in plateis, monumentis, particulis, ruderibus, propter muros, & hortorum epimenta uisuntur verbas cum, blattaria, thlaspi, iberis, malva, chelidonium minus, virtica, cibulus, sambucus, erythrus, aristolochia longa, marinum, erythranthemum, galopis, sonocia, terfebris, tribulus, sideritis, eupatorium, erythrazus, cicuta, perforata, xanthium, sylvestris cucumis. Campestris carduus omni generi horrent, aradylis, ferula, sylvestris senechal, gramine, balistiro, binio. Agorum, & pratorum sepibus harent rufum, asperges, rubus, rhamus, ligustrum, rubia. Ephedra autem, hippoglosso, filice, planitierum sylig uiresunt. Montes adamantis nardum tam Indicum, & Syriacon, quam Celicum, & montanum, centaurium minus, mandragoras, baetula regia, satyrium, testiculus, & tiana, ligusticum, alij flor, smyrnium, veratrum album, ruta sylvestris, polemonia, polygonatum, tithymalus characias, polium, pteromis, hyssopela, chamaela, glycyrhiza, alepia, narifluis, thapsia, peonia, cithiopis, clymenum, onagra, cacaia, aconitum, daphneoides, hyssopus agrestis, pucedanum, chamaelaphe, Tormentilla, biflora, chamaeleo albus, Angelica libanotis, fyllis montana emicat leucanthemum, atq[ue] imbi in præriis loci petrofelinum, & Rhodia radix. Sunt prætere, que arboribus immo celini, quibus resident, atq[ue] ab ejusdem suscipiunt alimentum, ut agricium, rizum, sphaigos, polypondii, dryopteris, lichen. Ata quidem in arboribus conspiciuntur, aliq[ue] vero prius est terra exorte, per arbores repit, quem admodum labris ea, vitis, nigra, bryonia, bedera, clematis altera, smilax tan leuis, quam aspera, lupus, siliquaria, convolvulus, periclymenum. Non defuit etiam herbea, quae sine radicibus in alijs herbis profiliunt, neq[ue] alibi, quam in illis repertarunt, ut cuscutea, epiphyllum, epiphyllum, & epiphase. E verantem illud scirr conuent, quod eis harum omnium que sequia natura felicis prouenient in predictis locis, suuq[ue] sequuntur, sibi ueniunt, tam obstat, quin ede modò in montibus, modo in planis, num in collibus, sepe in valibus, nonnunquam in agri, & pratis, ac etiâ in alijs variis locis nullo discrimine inueniri possunt. Et hoc fati sunt quantum ad natorem plantarum sit. Ceterum vt, quanti per me fieri potest, 40. harum rerum non minus viriles, quam necessaria doctrina excitetur, augestur, iam ad singulas herbarum partes nostrar feconuerit, & de radicibus, foliis, caulinis, floribus, ac seminibus differentes, primò à radibus, veluti à basi alias partum, rem ipsam exordientes. Frumenta etiam igitur omnia multis nituntur radicibus, yso, tenuibus. Legumen verò singulis habent radices præter fabam, easq[ue] furculosis, & duras. Sie & olera ferè omnia singulari in radice coherent, ut laetula, apium, beta, biglossum, intubus, cichorium. Quædam etiam radice singulari, subintervent sylvestris ruta, quam barbam lan vocant, peplos, cratoconon, ephemerum, & sepia verbenaca. Contra numerofis radicibus donantur avaran, phu, baccharis, veratri genis virtrum, caparris, cribanius, baetula regia, chelidonium minus, asclepias, circaea, setabis, gramen, filix feminia, muris, auricula altera, plantago, chrysocome, asperges, ruscus, hippoglossum, panace Heraclium, hemionitis, pionia feminia, alisma. As nardi Indici, & Celicici radix in spica modum capitillatur. Prægrandi, firmat, radice exurgens helenium, bryonia, mandragoras, scammonium, sylvestris cucumis, vitis nigra, rapum, nymphæa, colocasia, radix Rhodia, & chinuaper ex Indijs occidentibus importata draconculus, oleo, centaurium minus, libanotis, spadonium, enanthe, symphytum secundum, papaver corniculatum, raphanus, carduus, perichyllum, solanum somniferum, smilax aspera, thapsia, hippophaeum, hippophænum, tithymalus characias, pitaya, rhubarbarum, Raponicum. Contra exiguam, tenuemq[ue], radicem gynnem diopriæ, catanaces genus secundum, ranunculus, panace, asclepias, & Chironium, phalangium, trifolium, anthyllis, beebium, onobrychis, holeflum, britanica, epimedum, onagra, tragum secundum, leontopodium, verbenaca supina, phryneum, pannaria, aconiti tertium genus, chamecrys, avaran, virtrum, veratrum, plantago minor, coronopus, sefamoides, origanum sylvestre, alpyon, atrafylis, heliotropium minus, onosma, rubia, cepa, alisma, betonica, chamecrys, gingidium, centaurium minus. Radices in lignis durefunt arbores, milaci aspera, poterio, leucanthem, asfragalo, tithymala characie, cypero, rhododendron. At mollis, lentaq[ue] radice conflant albo, acanthus, alcea, malva, Symphytum minus. Gentilicula veluti arundinibus, fimbriata, acro, polygonatum, ruscus, nymphæa, xyridi, hippoglosso, graminis, lauro, alexandrina, colocasia, galanga, gingiber, radici China super inuenta, & Rhodiæ. Radicem digiti crinitudine sunt orobanche, eryngium, polygonatum, pionia mas pyrenium, daucus, p. flinaca sylvestris, symphytum petreum, dorycnium, ebulum, echium, cribrarium, clap, hibiscum, subrose aut insunt separatum modo, ilio, hemerocallis, cepis, bulbis, bafile regie, alio porro, croco, narciso, xipho, sefulariorum omni generi, latyro, ornithogalo, ephemero, arsaro, hyacintho, dracunculo, ameloprasum, scorodoprasum, molys. In globum extuberant ardesia, aristolochia rotunda, cyclamini, apu monnierii, leontopodium, enanthes, peponi feminæ, rapi, coryfogoni, periclymenum, cyperi argemones, catanaces secunda, pycnocomi, Geranij vnuis; Pseudo apij, anore. Insuper radices uer sediscent, tum colore, tum odore, tum sapore, que discrimina si recte cognoscantur ab his, qui breui barba facultatem obsequi defiderant, non parum inde haerentur vilitatis. Scienz & maxime confert sive, que sint radices magne vel parvae, que dure vel molles, que numerose vel paucæ, que separari vel tuberculorum

Platârum in radicibus varie zas.

rum partum, rem ipsam exordientes. Frumenta etiam igitur omnia multis nituntur radicibus, yso, tenuibus. Legumen verò singulis habent radices præter fabam, easq[ue] furculosis, & duras. Sie & olera ferè omnia singulari in radice coherent, ut laetula, apium, beta, biglossum, intubus, cichorium. Quædam etiam radice singulari, subintervent sylvestris ruta, quam barbam lan vocant, peplos, cratoconon, ephemerum, & sepia verbenaca. Contra numerofis radicibus donantur avaran, phu, baccharis, veratri genis virtrum, caparris, cribanius, baetula regia, chelidonium minus, asclepias, circaea, setabis, gramen, filix feminia, muris, auricula altera, plantago, chrysocome, asperges, ruscus, hippoglossum, panace Heraclium, hemionitis, pionia feminia, alisma. As nardi Indici, & Celicici radix in spica modum capitillatur. Prægrandi, firmat, radice exurgens helenium, bryonia, mandragoras, scammonium, sylvestris cucumis, vitis nigra, rapum, nymphæa, colocasia, radix Rhodia, & chinuaper ex Indijs occidentibus importata draconculus, oleo, centaurium minus, libanotis, spadonium, enanthe, symphytum secundum, papaver corniculatum, raphanus, carduus, perichyllum, solanum somniferum, smilax aspera, thapsia, hippophaeum, hippophænum, tithymalus characias, pitaya, rhubarbarum, Raponicum. Contra exiguam, tenuemq[ue], radicem gynnem diopriæ, catanaces genus secundum, ranunculus, panace, asclepias, & Chironium, phalangium, trifolium, anthyllis, beebium, onobrychis, holeflum, britanica, epimedum, onagra, tragum secundum, leontopodium, verbenaca supina, phryneum, pannaria, aconiti tertium genus, chamecrys, avaran, virtrum, veratrum, plantago minor, coronopus, sefamoides, origanum sylvestre, alpyon, atrafylis, heliotropium minus, onosma, rubia, cepa, alisma, betonica, chamecrys, gingidium, centaurium minus. Radices in lignis durefunt arbores, milaci aspera, poterio, leucanthem, asfragalo, tithymala characie, cypero, rhododendron. At mollis, lentaq[ue] radice conflant albo, acanthus, alcea, malva, Symphytum minus. Gentilicula veluti arundinibus, fimbriata, acro, polygonatum, ruscus, nymphæa, xyridi, hippoglosso, graminis, lauro, alexandrina, colocasia, galanga, gingiber, radici China super inuenta, & Rhodiæ. Radicem digiti crinitudine sunt orobanche, eryngium, polygonatum, pionia mas pyrenium, daucus, p. flinaca sylvestris, symphytum petreum, dorycnium, ebulum, echium, cribrarium, clap, hibiscum, subrose aut insunt separatum modo, ilio, hemerocallis, cepis, bulbis, bafile regie, alio porro, croco, narciso, xipho, sefulariorum omni generi, latyro, ornithogalo, ephemero, arsaro, hyacintho, dracunculo, ameloprasum, scorodoprasum, molys. In globum extuberant ardesia, aristolochia rotunda, cyclamini, apu monnierii, leontopodium, enanthes, peponi feminæ, rapi, coryfogoni, periclymenum, cyperi argemones, catanaces secunda, pycnocomi, Geranij vnuis; Pseudo apij, anore. Insuper radices uer sediscent, tum colore, tum odore, tum sapore, que discrimina si recte cognoscantur ab his, qui breui barba facultatem obsequi defiderant, non parum inde haerentur vilitatis. Scienz & maxime confert sive, que sint radices magne vel parvae, que dure vel molles, que numerose vel paucæ, que separari vel tuberculorum

lorum effigie, que denique geniculata, de quibus hucusq; abunde differimus. Sed iam de coloribus agamus. Nigritas foris chryzogoni radix, & sibi candice intussum papaveris cornuti, nardi mōtani, heleni secundi, cyclamini, chamaeleonis, cardui, hafstule regis, libanotidis, rhapontici, quam uanu huic interna rubea cant, peucedani, leontopetalis, epimedii, nymphae, eryngii, symphiti secundi, fumarii, ecboli, veratri nigri, estragali, anemone, mandragora, acanthi terii generis, thapsis, peronaria, filius maris, vitis uirg. aristochoris, viribusque, quare tamen interna rubore palella, pionia feminina: tametis huic, si cui etiam thapsis, & mandragora delberata exalteat. Cetera est candida prouenientia radice plantago, polygonatum, draconcelus, arun, arifarium, ranunculum, veratrum album, anonis, ligusticum, asperges, ruscus, hippocrateum, elaphoboco, libatois, phondylium, rapum, radix, circa, acale, holostium, tragis, trifolii, nardii, allii, porrum, gingidium, iberis, hippocastani, triplio, iiris, panace, Heraclei, tragis, somniferi, solanum, cunctio, onagra, chamaecytos, scandonia, althea, pituria. At non pro�tis alba, sed subalba radices tribuit aro, polemonia, helene primo. Rubens rubis, cetero magno, rhabdotis, corbarbaro, tanacetis tria haec exterius nonnulli nigricentia penasphylo, heptaphyllo, beta, terii generis, blito, carote, anchusa, hcopis, onosmatis, chrysogoni, quamquam exterius nigritas. Non plana rubra, sed subruba radice sunt acanthus, phu, satyrium erythronium, xyris, radix R. bodia, solanum somniferi, aliph., coitus. Ex aro rubescunt filii feminae, cypero, tyconomo, ephemero Colchico. Rubro colore purpurascunt radices symphyti peccarii, caparrii, cille, pacerat. Flava minus radice sunt aristochloria rotunda, glycyrhiza, lapathum, hippopatatum, cyperis Babylonicus, argemone, chelidonii manus, gilia, At herbae color influit polydiplo, phellangelio, sinu ryno, & imperatoria. Odorata radice fragrati iris, acorus, meon, cyperis, galanga, zedoaria, nardum tam Gallicum, quam Indicu, & ariri, phu, caryophyllata, baccharis, ligusticum, pasinaca, angelica, scelii Maffilieni, hippocastani, myrra, libanotis, asclepias, circa, & lymna, triplio. Quin & radix Rhodias adorè expirat non inueniuntur. Dulcedine gustu præbit glycyrhiza, tragoponis radix, cetera majoris, chamaeleonis albi, elaphoboco, gerani, artlii, polypodi. Amaranthine vero gentianæ, ranunculi, heleni, disthani candidi, leucanthemæ, panace Heraclei, hippopatatum, pacerat, sallie, cichory, asparagi, iunci, centaurii minoris, chelidonii majoris, asphodeli, cyclamini. Acri autem radice deprehenduntur gingiber, acris, galanga, zedoaria, imperatoria, crocodylium, smyrnum, galanga, pyrethrum, alpinia, triplio, raphanus tam fatus, tunc fyliebris, utraque iberis, nafrutum, thlaspi, argemone, hydroponer, arum, dracunculus, eristimum, ophioscorodon, ameloperasum, scorodoprasum, capa, allium, porrum, scandix. Quo fit, ut ex ea nostra differentiarum habentur, quae in radicibus forma, numerus, colore, odore, ac sapore notatur, maximum inde percipiunt emolumenta, ut qui magna anima delectationis in hac simplicium medicamentorum facultate operam impenderint. Ac præterea plurimam usq; contulerit, si omnes stirpium delineationes, similitudinemque (de us intellige, que scriptis tradi possum) tum earum pariter & odores, & sapores affequantur, eo inquam modo, ac ratione, quo hic à nobis adnotata repertur. In prima igitur a similitudine, cum inter se inueni plantæ, exorsus, pro viribus emitat, ut que plurimis ignota sunt, ut, que omnibus sane vulgares apparent, recte comparentur. quapropter ab hedera prima, ut que neminem lateat, rem ipsam auctorib; capab. Hederam igitur foliis emulatorem, et si quedam maiora, quadam vero minora cernantur, scanduntur, scaram, vterque cyclaminus, sinilax aspera, leua & hortensis, vitis nigra, marina, brasica, Aetropis, cicer, periclymenor, aristochloria viridis, asclepias, epimedum, gramen parvum, apocynum, viola purpurea, chamecytis, helicine cognitum cistifolius, cynocrambus, hortense flammum, heliacabum, circa, cucumis tam fyliebris, quam fatus, utraque clematis. Vitisignum solanum representant platanus, acer, iuginus, ricinus, bryonia, veratrum, nigrum, balamina, colocynthi, cucumis, quem Veneri anguriam vocant. Alba spuma, & acanthum similis virenti folio: scutis avicinum semina, & ab initio seripibus vocatum folis se inuenit imitantur. V. tex, & anagyris & foliis, & ramis conueniunt. Apis folia referunt canalis, secundum duci genus, laerpitium, smyrnum, binium, Amygdale fronde vestimentum, pericis, rhododendrum, ebullis, sambucus, staphyloceras, latyris, quam officina catapatum nominant. Anisum deinde isopyro folis adspicitur, anagallis antirrhino, atiplex xanthio. V. tripli; rubis folia imitatur asparagine, ac galium: quanquam illis majora, hinc vero minoras spectantur. Porri, bulbis; folia præferunt hyacinthus, narcissus, allium, colchicum, cyperis, baftula regia, ameloperasum, scorodoprasum, canini testiculi, lachnitis, Buxus, & lycum confimili conuentur fronde. Vitis alba amono foliis correspondet, pyrethrum fyliestris daico, hemionitis dracunculo, coris erice. Faniculi folia emulunt utilis asparagus, panace, Aesclepium, scelii, daicum Creticum, anthemis, libanotis, bisphalmos, aethrum, thapsia. Anethi foliis assurgit meon. Plantagini non dissimila sunt folia candi di veratri, gétiane, alpinis, & clymeni. Thlaspy folium geranium exprimit. Filicis folio emuluntur sideritis & canti ge nus, polyodium, dryopteris. Ferula cicutae foliorum imagine refert, hæc vero myrridæ. Buglossum, & cirjus confimili modo foliantur. Cratinis folium proferten mol, holostium, gramen, arundinaceum, coronopus. Huius vero folia habet ea tanace, phyllinum. Cichorium, condryllus viribus genus, & quod quibusdam deno caninus dicitur, confimili sunt folio. Cnicus atracanthus folio affimilatur, chamecylon nigra, cocordium, chamaeleoni albo silybum. Glaso triplio confimile est. Coriandri foliis conuentur parthenium, adianthum, sideritis terria, omnia ranunculi genera: quorum tamen quedam proprie, quedam longius eius speciem sequuntur) vterque, dancis, thlaspy, capnos. Helixines folia producent anagallis, alne, muri, auricula: canabis, aut quinquefolia eupatorium, sed quæ quadrangulari dividuntur. Coronae malo fronde exhibent capparis, solanum somniferum. Smyrnii folium prestat plus, lauer. Cupressi effigie promit sabina: uniperi cedrus minor quis phani cia dicitur Hypericum, androponium, aegyptum, folio non discrepat. Ciftus, & ladanum sicuti in specie, ita & in foliis conuentum. Cyclamini folium pandit acutum primum: ciceris cicutae, securidacea: coninii fyliebris florantes millefolium: cuscubis peronata: loli pinnata, ingladis, centaurium minus, pioniamas, gentiana: & si hinc magis cion plantagine conuentat. Iris folia reddunt, acornis, medion, fyliebris iris: item gladiolus, nisi hic breuora, angustioraque foliis sibi vendicasse. In inci specie colloquandam ester vtrunque equitem, sed inan caude affligit. Lenticele folium simulant aphaca, onobrychis, chamaesyce, helenium alterum, anonis, trichomanes, polygala. glaux. Laurea fronde nirent polygonatum, clematis prima, daphnoideas, nerium, chamaedaphne. Lily folia spargani, hemerocalis, panacei, satyriam, mandragora feminæ (sic enim appellant liliam quoddam agere) ephemeron, onagra. Lenticulari referunt glycyrhiza, tragis. Nec lepidium arabis dissimilat. Lactuce effigie folia ferunt diplos, fyliebris laetitia, hcopis, anetha, fyliebris glauca, mandragora feminæ. Lingua bulba similia sunt symphyti alterius folia. Myrtifolia ruscus habet ianthina feminæ, & cantharis. Menyanthes sativa folio exprimit symphyton, hydroponer, pentaphilon. Marrubii effigie assurgit apiastrum, ballote, horminum, sideritis prima. Mercurialis folio esti cinocrambe: Helsea & elaine folio simili conuentur. Nasturtii foliis iberos non refrigeratur nec thlaspi. Oleum annula foliorum facie representant hælinus, pimaria, phyllrea, ligustrum, vites, conyza, thelyonum, caninus testiculi, lithospermum, dorycnium, hypophaea. Platani folio imitatur ricinus, nigra ueratrum, phondylium, acutum cynodon. Verbas folia funicula he tentum, athopis, arctii, buglossum, & rhythmali genus latifolii. Pafinaca, & gingidium foliis inter se non disfideat. Portulæcæ

Foliorum in  
planus cip  
aratu, & simi  
litudo inter  
se.

folio affimilantur *telephium*, *cyp&ea*, *critmam*, *terrestris*: *tribulus*, *tithymalus heliotropius*. Trifolio correspondent lotus foli ueltris, medica, cytisus, *serula* Campana. *Thymum*, *laebedon*, *saturnius* simile comat folium. *Acuta spinosa*, & megalii primus genus simili uidentur folia. Nec dissimili palegio dictamnum & calamintia comatur. *Myrica sabina*, & cupressus: serpylli clonopodium foliis sideritis prima, *hornemannii*, *uerba* cam, *stylifera* foliis uefluntur. Ticea folium ferunt polygonum, & piryza: querres uero chamaes, tenuicrus, *sordidus*, beronicae, fideritis prima. Neque a rute foliis dissident acacia altera, et rhamnus minus, serpyllum stylifera, *ambrofia*, *polygonum primum*, *androcium*, *polconia*, *pepus*, *paronychia*, *hypericum*, *spinosus*, *alo&e*, & scilla similia tributa sunt folia. Sampuci folium offendunt marum, & panaces chironii. Solani folio germinat circa, *halicacabu*. *Rumicis* folia exultant arum, *phyllitis*, *britanica*, & que vulgo bistorta dicuntur. Foliorum similitudine inter se certant rufus, *bipinnatum*, *laurus*, *Alexandrina*, Asplenium imaginem preberunt mari auri-cula altera, & altera longitibia: sicuti *temperiana* minoris tertia aucta species, *aristolochia clematis*. *Salicis* fronde prouenit *lysmachia*, *serula* ligulatum. *Silybum*, *chamaeleo* albus, *carduus*, *alba* spinosa, *se* foliis imitantur. Ex his inigitur facile quisque herbarum germanitatem, cognitionem, similitudinem, perdiscre poterit. que omnia in dignofidis stirpibus non parum adferunt utilitatem. Ceterorum plantarum omnium folia non modicam in coloribus differen-tiam habent, tametsi sola ipsa coloribus aucto perpicuerit, ut flores haudquaquam splendeant. Nigra sane color in nallis reperiuntur herbes, neq; arboribus, quanvis nonnullis atro quadam nivore sint suffusa, ita ut paululum nigrent, sicut phillyrea, *buxus*, *ligustrum*, *hortense* foliolum, nigra & viola, *osiris*, *hyoscyamus*, utraque clematis. Contraria folia habentur, que nivcum candorem exprimant, uterum pleraque, que incana sunt, subalbcent, ut *cribrano*, *eclio*, *ranunculo*, *abrotone*, *abstinentia*, *fatuus*, *calamintha*, *maro*, *periclimeno*, *corniculato* pappu aucteri, *stachys*, *mentha*, *astro*, *althea*, *polio*, *verbascu*, utriusque *lychnidis*, & *mandragore* mari: que omnibus superne candent, quemadmodum inferni res marino coronario, *bechua*, *oles*, *populus*, *arcuata*, & alijs multis. Rubent pinicea malo, *angydo*, *lenticu*, *terebinthi rhoi*, *cyclamo*, *bottys*, *cori*, *anthospermum*, *acyro*, *longitiba*, *osiris*, *blito*, *amaranto*, *phyco marino*, *se* *ame*, *irioni*, *atriolici*, *alypo*, *Celtico* nardo, & *ciuixi* betz generi. Folia, que lanagine pubent, in iunct dictam, *verbascu*, *lychnidis*, *gnaphalio*, *anthospermum*, *althea*, *mentha*, *astro*. Apera sunt symphyti alteri, *marrubium*, *fico*, *fatuus*, *ballosta*, & *borrino*. Aculeis horrent folia *buglossi*, *eclio*, *urtica*, *eryngii*, *rufi*, *attractylis*, *onchi*, *chamaeleonis* utriusque, *disfaci*, *quincuum* cardui omne genus aquifolii. Et illici. *Humus* uacent panas folia, *coronopis*, *anchusa*, *mandragora*, *vitrufo* que anzallidus, *cynoglossi*, *glauca*, *catanaea* secundi generis. Replant etiam humi litho-permi, *graminis*, *ono*, *matris*, *canis* testiculis, albitaque *chamaeleonis*. In vniuersum plantae omnes, que caule & floribus orbantur, folia per terram sparguntur. Accuta foliata que olfactu nares ferunt, date juncilio, *copis*, *naturio* utrique tan aquatico, quam terrestri, *sinapi*, *eruce*, *lepidio*, *gingido*, *hydropisier*, *erythronio*, *clavatidi* secundis, *thlaspi*, *serpylo*, *phytomy*, *thymus*, *si* *ymbrio*, *pulegium*, *calamintha*, *di* *Etamo*, *dracunculus*, *aro*, *flammeu*, *origano*, que omnia non modo olfactu, sed magis etiam gustu acrimoniam praebent. At amaritudinem posse de *chondryla*, *chelidonium*, *gentiana*, *ruta*, *absinthium*, *aphaca*, *abrotomum*, *parthenium*, *candix*, *aloe* *fanotisicum*, *seriphium*, *chanedrys*, *narrubrum*, *cordium*, *glaucom*, *chamelia*, *empetru*, & que vulgo gratia Dei delectio-facultatis herba dicitur. Odorata folia sunt *afro*, *foli*, *ymbrio*, *mentha*, *mentha*, *mentha*, *pulegium*, *salvia*, *la-dano*, *hyssopo*, *fangsaco*, *origano*, *osiris*, *thymo*, *stauria*, *sympyto petraeo*, *rosmarino*, *ligustichu*, *stachys*, *malabathrum*. Nec iniquae efflant odorem aeronica, *chimedrys*, *barcaria*, *artemisia* minor, & herba illa quia aliqui scleratae, nonnulli herbæ faneti i oannis, & plerique maritiflora nuncupant. Nec defuit *seriphium* folia, que ab alijs tum plantis, tū liquoribus odor-rem emendasse uidentur, ut *scordium* ab alijs, *trifolii* a *rata*, & *bitumine*, *cytisus* ab *eruca*, *apiastri* a *cireo* malo, *chan-e* piis a *pino*, *xanthium* a *naflurio*: ita denique *hydropisier* aperte mutuat odorem. Grauter olenit *absinthium*, *abroto-nium*, *seriphium*, *ballotum*, *ebulus*, *bottys*, *aristolochia*, *cannabis*, *angurias*, *galiopsis*, *cicutae*, *mandragora*, *apocynum*, *glaucom*. Non parum quoque discriminat in plantarum tum *caulibus*, *sum*, *boloniibus*, reperiuntur, quandoquid ex eis que dan *frigilare*, *simplicemque* caule proferunt: alijs numerolos caudiculos edu nt. *qui* *bulb* *dam* *crassi* *caules* insunt: alijs te-nues afflagent: alijs manes, vacu eriguntur, *filiformi*, *arunatum* inflat: alijs pleni conficiuntur: *qui* *bulb* *da* *te* *lo-gus* *profili* *caulis*, *qui* *bulb* *da* *uer* *bren* *tor*, *nonnulli* *caules* *geniculati*: *unti*: alijs endes excent, alijs leuare, alijs *scabria*, alijs duritia, alijs lenteor notantur. Nec defunt, quia lanagine mestiantur, & qui spinis, & aculeis rigant. *Qui* *bulb* *dam* *plantis* teretes sunt, *nonnulli* quadranguli. *Tali* *qui* *bulb* *fracti*. Alij denique *serpens* eriguntur, alijs per terram ferunt, ac repant. Diffidet præterea inter se *serpium* *caules* *colori*, *refracti*, *curvatae*: ita fuit natura in platis formandas narictas, atque solertia. Plures igitur caules ab una tantum radice exiliunt glasto stylifere, *phormia*, *plantagine*, *muris auricu-le*, *telephio*, *aristolochia* utrique, *ruta*, *stylifera*, *hyperico*, *elatine*, *phaneris*, *tragop*, *solano*, *monfero*, et manio, *minoris*, *memori*, *sedo*, *chamecypri*, *glauci*, *ofyri*, *itibyphu*, *paralo*, *belis*, *copyo*, & *thymal*. *Ramo*, *as* *parter* *serpulo* *caule* *fracti* *salvia*, *sa-turia*, *thymum* *maius*, *origanum*, *hyssopum*, *absinthium*, *abrotomum*, *ruta*, *flexas*, *oim*, *amaraca*, *sympyton* *petrae*, & *se* *semiramis* *rem* *completar*, omnes denique plante, que sub rutes appellantur. *Castru* *caulem* *mittunt* *dracunculus chamaeleo* *niger*, *anautie*, *helebium*, *sympitum* *alterum*, *byfycanus*, *personata*, *sedum* *maius*. Cotta prodiuit tenuis ornithogalo, *albiflora*, *polemonie*, *ranunculo*, *limonio*, *anemonis*, *ligulico*, *panaci*. *Aclepios*, *peucedano*, *artemise*, *phylo*, *cynocra-tis*, *buphratizo*, *albiflora*, *beronicae*, *echo*, *capitato*, *planazini*, *chelidonia* maiori, *mirus*, *auricula*, *aristolochia* utrique, *feri-plo*, *tragoragan*, *metheu*, *si* *ymbrio*, *lysmachia*, *ruta*, *stylifera*, *delphinio*, *melathio*, *agresti* *cumino*, *aparinis*, *chamedri*, *scordio*, *teucriu*, *trifolia*, *hypos*, *fideris* *elatine*, *peperom*, *venenis umbilico*, *chamedaphne*, *tritymbo*, *helioscopio*, *thy-meles*, *alpo*. Inanes tum *vniuersi*, ac *fibuloso* *caules* habent *frumenta*, *legumina*, & *oleru*. Particulariter uero causis emicat colliculis phis, *apiu* *montanu*, *sonchus*, *uerarri* *albu*, *gentiana*, *equisetum*, *naricis*, *ricinus*, *cicuta*, *latibris*, *bieracaria* *maius*, *sym-phium* *secundu*, *spinula* *alba*, *cape*, *porri*, *hypoleuca*, *thapsia*, *ferula*, *ome* *genus*, *omnes*, *plante* *ferulace*, & *qualis* *cicuta*, *panace*, *laferpium*, *felici* *Peloponnesi*, & que guttariae fluant *fragiferu*, & *galbanu*, & *ammoniacum*. Geniculata cul-mur gerunt cerealia omnia: quin & *ebulus*, *sambucus*, *phu*, *clamimus* *secundus*, *gentiana*, *panace*. *Aclepios*, *poly* *cemone*, *cratogeonum*, *polygonum*, *equisetum*, *scrula*, *cicuta*, *meon*, *odoratus*, *uncinum*, *piryza*, *arundinum* *omne* *genus*, *hydropisier*, *ligu-sicum*, *ryphiu*, & *omnes* denique plantæ, que *feniculacea* caule afflagent, ut *elaphoboscum*, *anthemum*, *felici* *Maffiellianum*, *py-retrum*, *ephondium*, *peucedanum*. *Lau* constat caule *dracunculus*, *bulbula* *regia*, *nympha*, *nyphaea*, *fideris* *tertii* *genus*, *chy-ranthemum*, *aconitum* *lycoitonum*, *gentiana*, *acanthus*, *albos*, *iberis*, *hyacinthus*, *millefolium*, *cham*, *adpne*. *Doratari* caule excent *chamaeleo* *niger*, *ripoplis*, *hyacinthus*, *arts*, *lemaoides*, *dauic* *Cretic*, *caucalis*, *canis*, *teucrius*, *epimediu*, *hypericum*, *fideris* *tertii* *genus*, *centaurium* *minus*, *anoris*, *stylifera* *uminis*, *tu* *flabio*, *ganthe*, *anthyllis*, *anthemis*, *coris*, *ocimum*, *achillea*, *elatine*, *pentaphyllo*, *tragus*, *ageratum*, *pauperae* *spimeum*, *pyrenaicum*, *aconitum* *primum*, *colchicu*, *se-perium* *minus*, *umbilicus* *ueneris*, *stratiotes* *millefolium*, *chamecypis*, *glas*, *poligala*, *laurus*, *Alexandria*, *thymus*, *myrsinitae*, *paralus*, *helio*, *copus* & *cyprissias*: ite *chamaeleo*, & *uerbenaca*. *Du* *verò* *palmorū* *Jugitidume* *caules* *extollit*

phal. ris

# In Lib. primum Dioscoridis.

ii

- phalaris, thlaspi, mclanthium, peonia, veratrum album, cynocrambe. Caulis cubiti altitudine adoleficit petasite, platis gini minori, ranunculo, phormium, chelidonio majori, bacchari, panac, Aesclepias, spondylia, farratio, alpinia, betonica, fabe Aegypti, crithamo, arabis, apododo, lepidio, xylo, emporio, sylue, fr. papaveri, aconito tertio, sempervivum majori, tene cionis, querba, foemina, cyriso, xanthio, rufa, dapnoidi, chamaedaphna, latyri, primo filius generi, enic, gladiolo, acyro, lymachie. Interdum cubiti longitudine caule excedunt alijs, cypurus, papyrus, thymus, characias, pityusa. At horinum semicubitali caule contentum est. Binum cubitorum longitudine caule ex quatuor dicanculus, gentiana, spina alba, acanthus, conyzza maior, althea, symphytum, ecclidum, helenium, glaucum, glycyrrhiza, centaurii manus, dipsacus, carduus, sefeli, ethiopicum, hyoscyamus, sideris, secunda, manicum, folium, sylue, rotu, cirium. Quaternum cubitorum caulis exire motu: tricubitalis vero Medio. Duris ligno, siq; nictans, caulicus hypericon, cl. amedris, eucrionum, symphytum petraeum, andro semum, acrysum, faturea, thymum, origani, millesfolii, eupatorium, aster, Attica, hyosopum, stachys. Lentore & molitiae caule, lagae, sunt irionis, poterio, malus, smilacis omnibus, curcurbita, peponis, et melopeponibus, cucumeribus, lupino, periclymeno, bryonia, utri nigra, nicaea, helvia, quam, cisanthep cognominant, scammonia, hinc, tiphe, althea, alcies, folia no somnifero, f. viri, ruscus, daphno. Spina horridum gerunt caule dipacum, poserium, graciaria, sefeli mos, palmarus, rubus, cantharus, hieracium maius, stebe, rosa. Spinosa prostris lingue obducunt uricas caules, eob, anchieta, hyoscyamus, buglos. Hirundis caulis usitare mentha, tro, orobanchi, beleno, ocamido, emporio, herba quia pilofoliam uocant, secundo symphyti generi. Lanuginosum caule nutritrum acanthum, gypsophila, herba cum, lychnis uraque, tuftiflago, althaea, anemone, panaces Heraclium. Scabria et asperitate caulinis sunt psafinaca, rubia uraque, liepus salicarius, apanic, baccaria, sylvestris enicis, atropis, equisetum, veratrum, nigrum, papaver, sylvestre, & corniculatum. Hunc caulinis repunt polygonum lithopodium, anagallis, belloto, peplos. Caules edunt quadrangulos, side ritis prima, apia, fram, marribium, balloste, cypurus, centaurium minus, melia, calamintha, baccharis, horinum, apanic, 20 rubia, chamedris, stachys, cordium, eucrionum, betonica, symphytum secundum, clymeni, nerbenaca, urtica, galopis, ethio pis, lotus, Aegypia, binium, xanthium, ebulae, pycnonoom. Triangularis infint circlo, & quandoque etiam cypero. Ceteriora caules albicant moly, atropis, iberida, achturio, cnicus, cacalia, cynocrambe. Rubescunt minori hieracio, soncio, armisa, hyperico, acyro, phu, virge aurea, helxina, senecio, myriophylo, orobanche. Carne destitutum chameleo albus, phyllitis, flix, cynoglossum, dryopteris, polypodium, onosma, trichomanes, aplenis, hemionitis, lichen, paronchia, adiantum, hippocastanum, chrysophyllum. Ad hoc non parum quoque in stirpibus digno cendis utilitatis praefit florum tum coloris, Florum in plantis varietas. forme cognitio, quippe cina nulla sit ear pars, que prius non his seferat oculis uere, & glate, quia flores, varia colorum pictura, que in eis resulget. Quapropter non ab resuierit horum differentias edocere, que in coloribus ita se habent. Plantae igitur, que flore candido decorantur, sunt oxycantha, ligustrum, orneoglossum, fraxinus, rose, quibus tui ruber, tum eti purpureus erumpit. Itē olea, myrtus, cerasus, malus, pyrus, mespilus, prunus, arbutus, iberis, raphanus, siser, cetera, 30 curvata, caucalis, erica, ocimina, ornithogalum, cyclamini secunda species, haftula regia, capparis, poserium, thymus, moly, apanic, phalangium, trifolium, sed cuius quandoque rubefact, polium, antennaria, alba, nymphea prima, althaea, polygonatum, clematis altera, ocimatum, erinus, achillea, helix cistophilus dicta, convolvulus, dorycnium, ephememerum secundum, stratiotes millefolium, lotus, Aegypia, chama, sicc, sesamoides magni, narcissus, scammonia, thymelae, ambucus, ebulus angelica, filipendula, iuburni, flammula, fragaria, imperatoria, lilium, cornuallia dicti, & vincetoxicum. Rubri flore emicat rosis, in quibus tamen uariani, nā ali candidi, ali purpurei, ali late reperitur, et malis panicis, fabe Aegypti, rumicis, oxy lapatho, oxalidi, blito, aphaca, opbia scorodo, anemone primo generi, argemone, anagallidi majcale, papaveri sylvestri, folia no somnifero, onagra, & cariophyllis noctalis, que florē recentiores quidā, nefcio qua autoritate duci, seponchii appellant, quamquam & hi purpurei emergant, & quandoque varia coloris multura inficiantur. Flores mentis, symphrii, & hydro- 40 pipera, coloribus pluribus apparēt. In purpurea albantes cibos, ros, persico, amigdalo, cruo, bacchari, trifolio, alcies, pe ryclmeno, rhododendro, peonia. Purpurei exenti auro, croco, natici, nucia, ciclamino primo, laric, ceteriori minori, ali spissi, origano, pulegio, faltua, thymus, furtula, siccum, thymus, serpylo, fed qui in albu quandoque varient, pendo melanthon, chamedri, lichnidi, cordio, uiole purpurea, canis feliculio, onychrysi, betonica, symphyto uraque, & s. secundū modo candido, modo late flore Letet. Item medio gladio, anchusa, lyco, cebio, sideris tertie, uerbenacea, astragalio, hyacintho, circlo, capo, hubonio, sed cuius interna flavestant, antirrhino, acanthio, glauci, heratia nigra : taneat quia quandoque hinc panicis, herbacei, candidi, & in purpurea albantes flores repertantur. Item sesamoidi majori, ricino, amaranto, galega, personata, xanthio, hormino, martago, (sic uocant recentiores lilium quoddam) scrofularia majori, geranio. At in purpura nigricantes insit uilios, leontopodium, delphinio, napello, pulsatilla. Aureis floribus coronantur belenum, cornus, rapum, napus, lampana, brassica, erithamum, sonchus, aphaca ciceriori genus, tragopogon, cisticaria tam erraticus, quam satius, pepo, laticea, irio, ranunculus, spina, enicis, enicis secunda, aconitum lycodonon, chelidonium, urinaria, 50 fertula Campana, ruta, hieracium, atrafylis, tuftiflago, coniza, hemerocallis, niela aurea, nymphea secunda, angyris, althaea, hypericum, acrysum, andromenum, chamaepitis, spartium, tisimachia, eupatorium, pentaphyllo, cibryfome, chrysogonon, chrysanthemum: ageratum, papaver corniculatum, hyoscyamus, galium, senecio, herba fœna, lotus urbano, & sylvestris, binium, ofiris, colicotinus, enicis, virga aurea, balamina, blattaria, caltha, colutea, tanacetum, & quam falsi oxyacantham recentiores nuncupant, abrotanum feminam, pilosella, potentilla, sena, sinapi. Anthemidi flores exoriantur in medio lutei, circinato orbe candidi, sticti & parthenio, buptialmo, bellidi, & cotulus fastide. Carneum florem edunt linum, intubus, ciborium, chondrilla, anagallidi feminam, muris auriella, clematis prima, bullosum melanthon, eryngium, sebilo, & que a vulgaribus morbi diaboli appellatur: item cyanus, & que primitas recentioribus dicitur. Hyacinthino colore placet flores centaurii majoris, chameleoni nigri, cinare : quin & maria cardui genera. Vario colore inficiantur iridi, triptolis, matua, euphrase, spicatus, infideni blito, plantagine, hyosopo, menthe, mentha, syhabrio, hydroperis, salice, lampacho, stachys, betonica, amarantho, virga aurea, stachadi, ladano, laudula, urique. Floris effigie liliam emulantes hemerocallis, marazon, ornithogalum, nymphea alba, helixine cognomento cisanthep, lotus, Aegypia, narcissus, crocus, conoultus, ephemeron primum. Flores, qui rosa referant similitudinem, profiliunt malo cyanio, medio, albore, rhododendro, peone, uerastro nigro, colocasia, corniculato papaveri. Echinatis capitatis flores condunt interque chameleo, centaurium maius, crocidilium, spina alba, dipsacus, spina Ara bicola, poterium, acanthum, cinara, leucanthea, atrafylis, enicis, & reliqua carduorum genera. Mucoſos gellant flores laurus, labracia, myrica, erica, ligustrum, olea, quer, cefanea, cornis, galium. Flores in umbellas radiantes, uel mucratis enicantis inueni Meso, falso, erithamum, caucalis, origano, panaci, leguminoso, paſinace, sefeli omni, sifoni, aniso, caro, anetho, cuminu, ammi, coriandro, apio, syriro, elaphoboco, fanicul, daucu, pyrebro, libanotid, spondylio, fernularum omni generi, peucedano, laſerpiu, sagapo, galbanu, panaci, ammoniacu, achilles, cibryfome,

come, agerato, cicutæ, stratiota millefolio, myrrhidi thapsia, sambuco, ebulo, angelica, filipendula, niburno, imperatoria, eis pimpinelle generi, que nonnullis hircinum, faxifragum vocatur, quod hircum maxime olet. Cytini imaginè representant flores afari, hyoscyani, cili, arbuti. Corymbis similes racematum coherent botry, ambrofæ, anagry, urticæ, lunaria minori, hippophaæ. Lanuginem quadam obducuntur, atque in pappos evanescunt flores omnium carduorum, sonchi, tragoponii, centaurij maioris, utriusque chameleonis, utriusque hi braciæ, fencionis, cirsii, Stellaria, solisi; flores imaginis referunt eryngium, alter atticus, anthemis, parthenium, bupleurum, bellis, hypericum, pentaphyllo, intubis utraque, cyanus. Trigera exquisitam prorsus plantarum cognitionem quis afflippi poterit, si feminæ, fructuæ; quos plantæ ferunt, delineationes habeat, quare non multæ fuerit carum tum figura, tum di crimina, tum etiam similitudines profere. Fructus itaque racemoso proferunt terebinthus, lentis, populus, urticae, oxyacanthæ, uitis nigra, uitis alba, cyclami, nissus secunda. Corymbaceos uero hedera, periclimenes, foliata hortensæ, & manich, syringa, aspera, polycemon, hippophaæ.

Semina autem recemant coherent artemis, ambrofæ, botry, urticæ nofrati, mercioris feminæ, hydroperpi, ricino. Acino sa sunt asaro, taxo, uscieria, jasparago, rusco, lauro, Alexandrina. Semen foliculari specie mest fraxino, rhamno, sed quod uero tiglii referat imaginæ, nastrum, thlaspi, androfæ. At in aquosum foliculari occludunt gentianæ, camino flosfiliæ, atriplici, ephedroyliæ, anethæ, ferula, & thapsi. Per mecum nucem imitantur, et veluti nucamenta sine fructu piceæ, lariciæ, & citri. Baccas gerunt oleo, laurus, zizyphus, cornus, rosa, capparis. Oblongæ, & que magnitudine cadent olivæ, uisuntur myrtle, thymelæ, polygonum. Rotundæ sunt ligulæ, juniperi, bedere, periclymeno, lycio, cedro, oxyacanthæ, sabina. Ceterum fructum seminæ, siliquæ includent acacia, anagyris, faba, siliqua arbor, casia nigra, dorycnium, apocynum, flaphis agraria, delphinium, cicer, faba, lens, phafiolus, lupinus, pisum, eratum, sena, smilax hortensis, medica, aphaca, uicia, peonia, leontopetalum, xyris, solanum somniferum, & tertium aconiti genus. In foliculari uero additur baliscabolo, colute, colchico, & flaphylo endovis, saumum; & corniculis modo adunca, modo reticulæ ferunt delphinium, fenugrecum, lotus flosfiliæ, rapa, napus, raphanus, lampans, brassica, eruca, sinapi, erysimum, cireæ, leonium, melanthium, papaver, papaver corniculatum. Capituli feminæ condunt colocasia, anemone, argemone, melanthium, ocmoides, papaver tam atrovirenum, quam erraticum, hyoscyamus, lotus Aegyptia, xyris Nymphaea. At capitulis pars concipiuntur lino, ptarmicæ, camino flosfiliæ, psorantho, pflilio, verbasco, scrofulariæ, iopyro, ricino, iuthymalo paralia & helioscopio. Semina in floce modum concilia afferunt porrum, ameloprasum, coradoprasum, cepa, allium, & si prius foliculari quodam claudantur. Umbellis nulla refutant, semina omnia panaces generibus: item: sefæ, ligustico, apij omni generi, aniso, caro, anetho, cumino lativo, ammi, elaphoboco, daucu, ephedroyliæ, peucedano, elichryso, cicutæ, mirribid, angelicæ, imperatorie, thapsi, coriandro, smyrni, feniculæ, pyretro, ethomæ, omnibus, achilleæ, agerato, stratiota mille folio, sambuco, ebulo. Semen ue luti spicæ continentur origano tam sativo, quam flosfiliæquin & lampacho. Papaveri imaginem semine reffent phyllo, nymphaea alba, hyoscyamus, lotus Aegyptia, pepis, peplos, chamafræ. Piperis similitudinem exhibent semina tum lycti, tum etiam uiticis. Coptrope, acq: rotundo semine habentur malua, althea, alcea, smilax lenis. Neque feminis effige ab epithymo disfert alponi: lolo phoenix: à viola alba chamafræ: salvia horminio. Hirundo semine, ac aspero, adeo ut id tam enim reflubis adhære, sunt personatae, capariorum, aparine, belxine, xanthium, & vulgare cynoglossum. Capitū superarū simile fer echium, & ut illa non diffimile attribuiuntur. Mucronatum offendunt trago, spinachium seu vulgo vocatum, tribulus tam aquaticus, quam terrestris. A tanaceti semine non deficunt semen myrra, item & loti flosfiliæ. Semen feniculæ modo ferunt ligusticum, sison, cicutæ, cuminum, carum. Anisi vero semina, apij. & animi confimile nacta sunt formam. Cnicii semen tam impetrant imaginem minori centaurio, utrique chameleoni, figne albe, & Arabice, atratylis, cinara. Medio nigro ueraturo, & omnibus fer carus generibus. Milti semine constat circaea, cratogonum, panicum, sefæ, sum, lithospermum, phalaris, lotus Aegyptia, sefæmoids. Erui semen possident catanance, iuthymalus p. aralia, aphaca. Semine murribus emulantur ballotæ, clinopodium, sideritis prima, pycnonomi. Consimili nactur semine libanitis, & crithamium: ut etiam femine conuenient linum, atyrum, erythronium, & quoddam vrtice genus. Semine caude scorpionis effigie certiunt scorpioideæ: & uerrucarum modo pendet minori heliotropio. Semina, que fructibus carnis tam arborum quam berbarum delite, cint, geslant aliud nula coronea, pyra, citra, limonia, aurantia, pinica, mespila, cuscubita, penepepones, melopepones, cucumeres, colocynthis, balsamum vulgo vocatæ fructus, mandragoræ, aristolochiae, halicacabæ, biquinæ & mala insana confimili modo suam recordantur. Ministræ habent semen rata, iboris, cyprefus, cireæ, pfliliæ, mandragoras, apios, cynocrambe, papaver, hyoscyamus, ocmum. Differunt etiamnam colore inter se: feminæ: aquæ: albitanci daucu, rosmarinæ, cireæ, laciæ, papaveris sativæ, & spumeo, cuscubita, peponi, cucumeri, selma, lithofermo. Vt fructu rubent oxyacanthæ, terebinthæ, cedrus, cornus, Zizyphus, rosa, punica, arbatus, taxus, cerasus. Ita similiter semine rubescunt a barbaso, halicacabu, rufus, hispoplosum, rumex, dracunculus, arum, acanthium, peonia, rubia, tragopæ, tuncus, coccus infectorium, aspera smilax, chamedaphne, sefæmoids. Suco sanguineo manat a coryri, androjeno, & hyperica grana. Nigrum meli ligustræ, lycio, myro, olea. Quin & semina nigricant ocmum, hinc barbule, porro, alio, cepis, ameloprasum, byzintho, coradoprasum, opbio, corodo, salutæ, ritæ, hormino, ligustico, sefæli, ethiopicæ, sisoni, hippocino, smyrnio, melanthio, phalangio, rubis, fiderit prima, verbaço, laurelio, narciso, fyllæ, uictri cuscumeri. In longum vero protuberant proferten semen sefæ Maffilense, ligusticum, sison, hippocelinum, cuminum, narcissi, feniculæ. Quadratum sefæ Maffilensi, & libaniti: triquetrum uero staphidiæ agrie, & lathyræ. Geminatus semine ferunt cordylum, alyson, ethiopicæ, mercurialis altera. Diffidens etiam sapore semina; & namque ea id proferunt porrum, cepa, allium, ameloprasum, coradoprasum, sinapis, nafurtum, erysimum, struthium, cyclanis altera, dracunculus, origanum, panax Herculeum, sefæ Maffilensi, cordylum, anfum, hippocelinum, feniculum, pyrethrum, peucedanum, cardamomum, clematis secunda, smilax aspera, phlæbiæ, hydroperpi, ptarmica, arum, lepidum, ligustrum, & siliquastrum, quod indicum appellant pipæ; Odotoro female pollæ omnia cardanomum, arabici genera, panaces Herculeum, meon, carum, panaces Asclepium, elaphoboscum, ligusticum, hippocelinum, smyrnium, feniculum, daucus, pastinaca flosfiliæ, melanthium, iopyrum, bunium, origanum, ammi, libanitis. Amarum semen inefi ethiopicæ sefæ, omni abstinitorum generi, abrotano, chamafræ, gentiane, sefæmoids. In magnam denique duritatem semini coedificat asperago, periclimenes, & rafso. Harum itaque rerum, qui exactam cognitionem fuerit adeptus, in hac præflavissima facultate ab illo ullo impedimento poterit perficiuntur suis evanescere. Vrbum enimvero in quid intulit relinquunt, quod in haec facilius tunc uite, non necessariam exstirpari posse, ob id ferre conuenit, quod permulta creant natura rerum omnium parentes, qui inter se uel maximè conuentur, uel admodum dissidentur. Quid sit, ut nihil hac re admirabilius sit in tota natura, nihil scit exoptatus. Quapropter nec ab quadem fieri hæc etiam aduectere, paucis, perstringere, & de his pregerium agere, quæ ad simplicium medicamentorum materiam spectant. Tam igitur pertinaci odio se presequuntur querens, & olea, uino solum non vivant, neque germinant, si altera effossa, in eius scrobe altera implatetur; sed etiæ altera altera interficit.

Seminum, & fructuum in planis distinmina.

Sympathia, antipathia, rum quarundam pro simplicium materia.

130

140

150

160

170

180

190

200

210

220

230

240

250

260

270

280

290

300

310

320

330

340

350

360

370

380

390

400

410

420

430

440

450

460

470

480

490

500

510

520

530

540

550

560

570

580

590

600

610

620

630

640

650

660

670

680

690

700

710

720

730

740

750

760

770

780

790

800

810

820

830

840

850

860

870

880

890

900

910

920

930

940

950

960

970

980

990

1000

interficiat, si forte proprie oritur. Nec minor inter brasifacē, & uicem antipathia cernit, quandoquidem obfrustrat sibi, ut  
tē, ad eius radices aucta fuerit brasifacē, non paruo intervallo poneat sua refugere. Ideo nū mirum, si rautis brasifacē contra  
temulentia polle creaunt, quodq; Germani quotidiani mensis alio tempore apponant, ut uimino xā effungiāt. Nec secus  
brasifacē edent origanum, ruta, & cyclamen, atque illa ritus: quippe perficunt eis, quod si seruantur brasifacē iuxta  
quamlibet expicaturum, confessus cadit rotat, concubescit. Scilla adeo ueneficis, & admurur amictum incantacionibus  
adueratur, ut in limine iuxta domus integras pfectas ab omni eorum noxa eis, qui inhabitan, vindicet. Quocirca  
non temere à doctissimis rerum naturalium insequitoribus memoris proditum est, omnes in universis stirps, qui  
bus se illa aditū profiliat, non modo aferuntur ab omni aeris intempere, animalium noxa; sed etiam latiores, fer-  
ciores, euader. Ferula in pabulo aphis gratissima est, eosq; mīscrit aliisque tamē, si ab equis, vel bovis edatur, ueneni  
presentiā modo eis interficit: tamē si nulla p. s. vox a quoq; ab hominibus edatur prima soliorū germinatione. Rob-  
dodini flore, & foliā nullis, cambris, aphis, & quadrupedam plurimi venena sunt: hominibus nōrō contra serpentem  
morsus presida. Cisticula estista bonitas eneat: item & quadrupedes, nibilominis sterni uincit eis semina ueſtimentur.  
Cucumeres aqua ita diligunt, ut si uas plenus dum plantis ubiarent, illi fabiūciantur, admodum longiores effici-  
tur in illam defendant. Contra oleum suppositum sic refuguntur: ut in hanc recurvantur, quandoquidem in ruminantiam  
oleum omnibus, que seruantur plantis, inimicam est. Quo fit, ut planta qualibet, que fuerit, eo permittat, facile perare-  
scat, & moriat. Ob id enim admirandum non est, si arbores, que oleum ferunt, ac refinam mittunt, ceterarum infusio-  
nē asperguntur: quemadmodum eas non refūgant alii, nonnullae, que nec oleum nec resinam fūndunt, siquidem sp. de  
confessa est querens pyra ferre, platanus pomaria, myrtus punica mala, oxyacanthā melopha. At nunquam uice sunt pinu-  
larix, picea, abies, olea, iustitia adincolit, alios ferre fructus, quam proprios. Grandinus impetu, item & fulminis  
iēcti ariet pellis hyena, crocodili hippopotami, & uiaui marinensis fulmine incutunt fūcū, & laurus. Capriflorum glo-  
bo si domestici fūci appensi, non solū vorum fructus decide probibent, sed etiā cadueos ad maturingarem uigil remorantur.  
Apium tanta celeris adoleſcē in tortis, quodq; magis afterius, & calcatur: cum tamē fecis, & cōtrā cūniāt de reliquis  
plantis. Tenerentur galli, quodq; aptiores redditur, qui ingulati prius in arbore fūcū pedeſerent. Carnes puerine diuina il-  
leſe asperguntur, quibus aeneus clavis fūcri infus. Corpora ita fulmine, eis excentur, monachā tamē pūreficit. Qua-  
re nō immēdiū poeta ille damnatur, qui Phæthonem cecidit de celo tacitū quibzī in uallibus cōpūrificē. Se dū maiorē  
miraculo nobis illud ſe offert, quodq; fulminis iēctū locū uirium adūtū illūſtit, ne confuso quidem cere signo:  
pariter ex dolio uiuētūne fecit, dolio nullibzī fracto. Quid enim boe mirabilis Martia princeps Romanarum granita  
ista fulmine, parta examinata, op̄a circa aliam aliud incommunis uixit. Menta lacti imposta deſari ipsius in cāchē nō  
finit. Murena pīce ferula raddi statim moriantur. Scorpiones itē adnotā delphinio herba, aut typhnūe fūluerit, aut aconi  
ti radice, quod pardaliamē vocant, adeo torpeſent, & stupidi redduntur, ut potius mortui, quam uiri exſumentur: ne  
30 rintantē alii verbi contactū mirifice extirpant, uiresq; depedita recuperant. Suce cotula manus illit, ap̄i, reſi-  
rumq; aculo noui infestantur. Quod item malua exſtitat ſe contusa corporis membra illata. Qui polemonia radicem  
gefauerit, & scorpionus non uitat: eis illius fit, nulla neque moleſta, neque noxa affectur. Porro tanta eis arindinus, &  
filicus di cordia, ut arindine uomeri annexa, filices in agro ente penitus dependerunt. At contra magnam inter ſe inuenit  
amicitiam arindinēs, & apharagis: quippe in arindinē ſat longi latiores, quām alio adolescentiā modū & vici,  
qua ulnos, populos, & scandens. Magna infusor conuentus amicitia myrtus, & oleaster hæc, & fūcū. Orobanche ſola pre-  
fentia leguminosa frangat. Cimices leſtularijs ſi uā denorentur, nō ſolū quartans febribus remedio ſunt, ſed etiā percu-  
ſi ſi ab alijs proficiunt. Martyres, ſele, & muſele gallinas non attingunt, que ſtū ſucco fuerint peruīta: neque vultus eis  
inuadunt, que pulmen vultūpīnū comederunt. Vipera fagi ramulo obſtū faciā greſū ſufficiat, uictati atonita manet.  
40rox, qui ſe arbori adalligatus non mitescat. Magne lapsū meru ferunt ad ſe trahit: ſi alio conficitur, id neutiquā egit  
anguis bircino lotus uim ab alio obſeffant reditum. Succinum paleas, & ſelucas ad ſe trahit: nibilominis oleo illūc  
eas respuit. Equi, quos lupus nomordenter, & pernicie curſu, & prolifica probitate pollebant, ſi luporum uelfigia calcave-  
rint, curvibus obſtūpēſionē, ac conuelliuntur. Carnes ouillo à luporum moribzī dilatant, ceteris teneriores, & gelſau ſua  
uiores exſtant: ut eadem lana uetustibzī contexta, pediculus creat. Leo animal ferociſſimum preſentem gallum mirū in mo-  
dum ueretur, ac magis terrore concutit audito eis cantu. Gallinacei palli elephanter, bonem, & equū minime metulat:  
atqui ſi umbram tantum in uitā in aere volantis conſpexerint, ad matrem maxime perterriti conficiunt. Nec ſcū agit  
oues, & agni ſuſi conſpexerint. Idem lupus ſeſi bullo contacto quām primum ſideratur. Hyena umbra contellit: canes omnia  
teſtūt. Item hyena ipſius lingua à latrat, ac morū canim etiam mordacim ſumorū ſerentem vindicat. Polypodium herba  
cancer animālē admodū efficit, ut ſi temporis traſtū ſuonāt interentes trufas, & vngues ē pedibus obſtūt. Cimices pla-  
tani ſolidi implent, ut deinde uerſtitiones abigunt, quibus cum ingens odium gerunt. Hirundines apium cōportant, ut  
tineas, & blattas nūdū inimicas arēant: item & cibellidom mutat, quo obcaſati pullis uifam refūtunt. Ceterum lauri  
folia nūdū important palumbes, accipitres bircinam, coruū aram, uppa adianum, cornices ſupinam uerbenacā, tur-  
dus myrtum, perdix arindinem, arcola carum, aquila calitrachis, galerita grāmen, cygnū ūſicā, ut diuersi ſuonā-  
tū inuirtū ſe vindicent, aq; ab alio quoconque, quod noxam adferre poſit: cā admirabilis in volatibus, & quadrupedi-  
bus habent ipſius natura infinitus, cīra rerum uires abſcondit. Catus quadam herba adeo gaudent, ut illi cataria nomen  
rentiores indicerint, quin etiam plū minoris uirū maximē deſtitat: ut R. ſina inuenit, ranunculū, & ſteb̄ diligēt.  
Teſtinae, & ciconia organū adamanit. Serpentes ſenilei, & ſpicata uifam recuperant. Leo deuorata ſimilis febrē effica-  
cissime diſcutit. Cera, & ſera capre non modo dictam pabulo illata vulnra in Creta iſula ſanat, ſed & infixa tela uena  
coriob reiſcat. V. ſi formicas deuorant, ubi madragoram degeſtauerint, quibus marifice ſanantur. Elephants deuorato  
chameleonte animali oleo alii frondes depaſuntur, quibus incolores enadunt. Anſeris, anates, ac reliquo aquaricā ſue-  
ſiderante tantum herba ſuis incommodis medietur ſicut gallinae belixinē deuorant, gressū ūncos, panthera & humanum ſter-  
cū; apri bederan, & cinarū cerua. Præterea in arbore flava bilis ē corpore deſtitut: item, manu, & ſcammonia:  
pituita & colyntibzī, & turpitudinis uero arā belleboru. Armerio tapidifaciūt, & videntibzī ſuperatur. Oculo  
ram agitūdine, cur ſolū citoſu ſepti & arbutus. Ebricta amethysto lapide aereſt. ſanguiu defluxu iafide  
ſituit. Topatio appeno uenu in ſirmā redditum: item & uice lecto emulſio ſtrata. Formice alio uerſtitionis, & upa  
perde fugantur. Quām ſi ſerpente recens calciamentorum ſuſtū abigunt, & blaſta, & papilionē bircino ſuonāt  
incenſo. Torpedo pīcis non modo manu ſed & longiori baſe conuicata tangens brachium ſuſtūt reddit, quām ualiſſi-  
muſ mycūlū conſerit. Carabæpha quæcunque canto conſpexerit, enecca, & ſi per multa paſſus difter. Nec inter hemines de-  
ſunt, qui laudibzī, & oculorū inuitū conſpexitos eſt. Ceterum ſi ceterarū uolatili in pena aquilinū permīſſe ce-  
tur,

ur, breui carie contabescit; quemadmodum testudinū chordæ contactæ disrumpuntur, si una iactum ex lūpi intestino parata inter eas responeret. Eodem pariter modo tympana ovinæ pelle constricte franguntur, si tympanum lupinæ membrana contectum inter alia pulsat. Tanta misericordia, & ceterisq; id genus instrumentis facultas adversus venenorum infestos languentes etiam inimicos non modò ad choreas, salutationesq; allicit, sed etiam perficit. Quinetiam tanta si polluit Marphi, ac Dophili contra serpentes, ut eos solo contactu eneent. Taurus perniciös rosacæ naribus flatim vertigine corripiatur. Lapis Thracius aquamadenis igni admotus præter rerum naturam flammam flatim concipit, nec restinguitur nisi affuso oleo. Sed de his hæc tenus; quandoquidem brevitiati fluidentes plura adhuc silenter preterreunda diximus.

† Hic locus ut mibi retulit excellens medicus Angulimus Gaddalinus in antiquo codice ita legebatur: *Ex hoc est quod noster natus ab aliis auctoribus. Id est in tumore differentias unumquodque ipsorum referentes. Quia lechio non solum ob id magis probari posset, quia in vulgaritate, quod dogmatica sit, illudq; dogma innat, quod facultatum medicamento rum causam in tumores, & meatus referebat; sed quod etiam eius dogmatum meminerit Galenus lib. primo de simplici medica mentorum facultate cap. primo, hic uerbis: in' s' u'is v'is r'is t'is p'is d'is, q'is t'is q'is b'is v'is q'is c'is r'is z'is n'is s'is p'is a'is q'is v'is. Hoc est: Quidam enim in magnitudine, figuris, & situs tumororum & meatus tumorum & meatus referunt.*

## IRIS DOMESTICA.



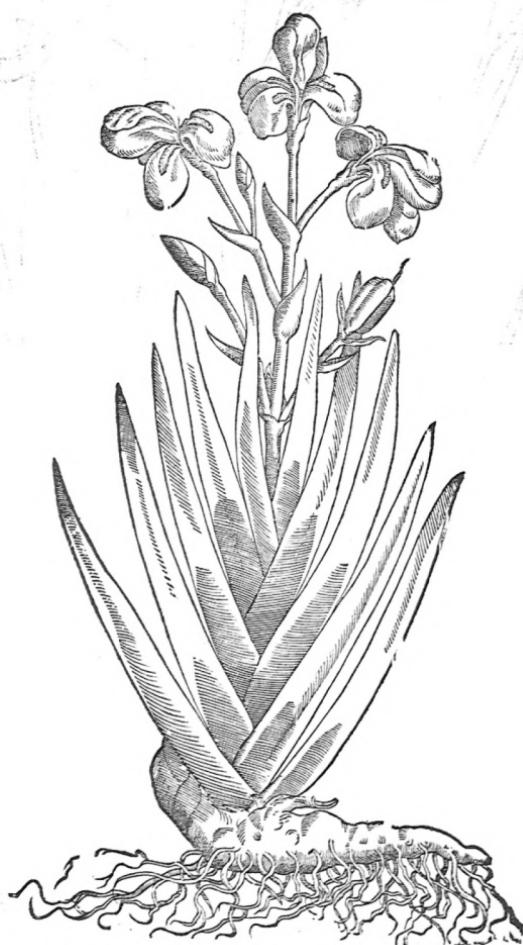
IRIS.

**I**ris à cœlestis arcus similitudine nomē accepit. Folia fert gladioli, sed maiora, latiora, & pinguiora. Flores † in summitate cuiuque caulis, aequalibus inter se spatiis distant, incurvi, uarii: siquidem candidi, pallentes, lutei, purpurei † & cerulei cōspicūtur quia diuersi coloris specie, quædam cœlestis arcus imago repreſentari videāt. Radiæ subiacent geniculatae, solidæ, odoratae: que fructuam diffringunt, in umbra siccantur: & traectæ lino reconduuntur. Melior est Illyrica, & Macedonica: & inter has laudissima, quæ † multa ferè, & denta confitat radice, fragenti conumas, tubrufo colore † guttu amo-  
ro, odore perquam grato, & fynereo, ita ut nullū prorū situm redolat: que dum tunditur, sternu-  
tamenta mouet. Secundum locum habet Africana, candicans, gustu quo amare. Teredines in ueta-  
state seniunt, tunc tamen odoratores reddi solent. Vis omnibus excalfactoria, extenuans, contra-  
tussum efficax humorū, qui egrè reiciuntur, crassitudinem digerunt: bilem, crassamque pituitam ex hy-  
dromelite drachmis septem epora purgant; somnum conciliant: lacrymas ciunt: torminibus mede-  
tur. Eadem potè ex acco auxiliantur serpentium iictibus, lienosis, cœulosis, perfrictionibus, horro-

† Omnia ex  
i. cœlo.  
in caule.

† Junc' a. o. or.  
i. submatia.

## I R I S S Y L V E S T R I S .



ribus,

ribus, & quibus genitura effit: menses ex uino poterunt. Decoctum earum, feminarum rotibus utiliter imponitur, ad emolliendos locos, laxandaque in cis uenarum spiracula: iuncti ad cis infundit. fistulas, ac sinus carne explet. Radices ex melle glandis modo subditae, partes extrahuntur: quinque tam coctae & illatae, frumenta, ueteresque duritiae emolliuntur. Sicce quoque ulcerata repente, & cum melle purgantur, data osia corpore operiuntur. doloribus capitum cum aceto, & rosaceo magna utilitate illintur. Adnotare cum albo ueratrum, & duabus mellis partibus, lentigines & uitia cutis in facie a sole cōtracta emaculata. Peffisi, malagmatis, & acopis inferuntur. In vniuersum magni ad omnia usus.

## IRIS SYLV. ALTERA.



Iridis genera  
ra, cuiusq[ue] con  
fiderano.  
Improbatur  
opinio alse  
renium Ir  
dem nullum  
ferre semen.  
Iridis sylve  
stris genera.

**I**RIS in unius eorum sativa est, & sylvestris. Sativa paucim in horis habetur, folio gladii formam referente, striato, ac  
minatoq[ue]; caule prefert levem, rotundum, geniculatum, à quo ramuli summantur, exenti, è quibus flores prodeunt  
mulaci coloris, aequalibus inter se spatis distantes, & varijs in medietate colorib[us] se immiscuntibus. Capitula edita oblonga,  
gladioli modo, crassiores tamen, in quibus semina concluduntur rotundum, scilicet magisitudine. Quo fit ut manifesto du  
cantur errore, qui Iridem nullum ferre semen contendunt. Radix inest Iridi candicans solidia, geniculataq[ue], à cuius infirma  
sede, copiose funduntur fibre, ut in maiori p[ro]ptere, odorata, gylfu acres, & sub amara perinde a crada. Sylvestris diuina est  
generum. Altera, quae plurimum taxois nascitur, locis, sativa per omnia similis, minoribus tamen folijs, & floribus, re  
dicibus.

diutius gracilioribus, et  $\Delta$  caribibus. ALTERA folijs gladioli longioribus, radice tenui, lignosa, geniculata, subruta, modorata; caule breviflore exterius longe minori, aures pinguinatae lineis. Sunt qui hanc legitimum Illyricam putent, Illyricam ab Italicis differre existimantes. In quorum sententiam esti si iam pridem aduenierim; tamen longi alter rem se habere possumus. Quodcumque praeferri illiricam nouerim, non quod generi, ne specie à nostrae differat, sed quod caly siliq; illius conuenientia, præstantioribus pollicita sitibus: ut abstinuisse, quod in Pontone catur: acorum, quod in Colchide, et Galatia cyprius, qui in Syria, et Cycladibus infusco Costa, qui in Arabia crocus, qui in Corte monte: myrra, quod apud Trogloditas, et Minos legitur: alia quam plante praetulerunt a locis, quorum dote scelte: spona, præstans: sima; pronuentur. Id enim aperte refutare gratissimum: antea Galenus lib. primo de antidotis, his verbis. Omnes itaque herbaria una nomen scripserunt Irim in Illyria natam optimam esse: petroselinum uero, quod in Macedonia pronenit: bituminosum de quoquo loquuntur, ne omittemus. Hæc Galenus. Docuit id etiam autem Galenum Theophrastus lib. i. x. cap. v. i. de historiis plantarum, sic inuenis. In Europa nihil præter Irim innuerit, que optima apud Illyrios exit, non tamen parte maritima, sed mediterranea, magis: et septentrionem sita. Verum loca a locis differunt, ita ut producere meliorum possint. Quibus palam est, Illyricam Irim non generi, & facie, sed viribus tantum à nostrate distinguunt. Satina (ut arbitror) ex agresti originem duxit, quemadmodum plantarum silvarum plerisque, cultu rarer negotior grando: effecta. Seritur amara, quan flore & foliis minore esse diximus, que etiam in horis frequens, cum ipsius floris amplitate, tum odoris prestantia, tum etiam quod nonis floribus delecentur homines: adeo ut iam nos fatue, quo sylvestris haec beatant genera. Sunt tantum, qui potest nullum trin domesitatem reperiri, quod sevis erit Theophrastus loco anè citato, nullum Iridi cultum accommodari. Sed it, meo quidem iudicio, diciuntur, quandoquidem Theophrastus eo in loco non Opinio reprobata.

20 omni in vniuersitate frida differit, sed ab Illyrica tantumque: cum loci ac celi clementia in Illyrico tristis optima fonte proueniat, non est necesse, ut colatur. Præterea cum hodie Iris domestica pafim in Italia borris late, uirens, pulchra: sp. Et f. Tertius sylvestris est autem in plurimis insulis Ponte na: Tauri, floribus & foliis satine longe minoribus, radice tenuiore, breviorre, & aridore: nulli codi ab horum uideri debet, si nos uranque depingi curaximus. Quinetiam compertum habeo, ueteres quoque Iris sylvestris mentionem fecisse, non solum Marcelli dictio autoritate cap. XXIIII. qui præstera Irim domesticam cultam, illis suis ostendit; sed Galeni quidem testimonio, etiam in Iris sylvestris meminit lib. 2. de comp. medic. secundum locis: autem nephriticis compositiones ab Asclepiade conscriptas recenser. Quin etiam Plinius lib. 27. cap. 11. Melody folia Iris fatua foliis comparat: Sylvestris utriusque generis plurima oritur in Goritiensi agro Salutino monte, et Iapida collibus inter saxa, odore non ingratu: quoniam etiam ambas siderim in campesribus non longe à Sonti ripis, sed preterea in sativarium generi, que flores nuchi candoris queque aureos proferat. Hanc in Boemia pafim colunt in horis, illam pluribus in locis in Heretria uidimur: cuius radix fragrantia, & uiror robore Illyricam sere aquat. Nec pates uelum can que flore est aureo pseudocorum esse vulgaris uisa: sed enim hæc Iris propriæ species, florum figura, & p. p. attestantur radices. Iris meminit Plinius lib. xx. cap. viii. sic inuenis. Iris radice tanum commendatur, unguenta, & medicina nascens. Laudatissima in Illyrico: et illa quoque non in maritimis, sed in sylvestribus Drilonis, & Narone: quod à Nicandro transcripta uidetur. Proxima in Macedonia: longissima hec, & candicans, & exilis. Tertium locum habet Afri cana, amplissima inter omnes, gustuq; amarissima. Illyrica quoque diuorum generum olifraphantis à similitudine, qua & melior: rhizotomos subfructu. Et cap. xx. eiusdem libri, Iris rispa (inquit) melior est, quam candida. Quibus in locis sibi mani fœsi repugnare uidetur Plinius: quod superius raphanitem, que cädacie, rhizotomos, que rufescit, anteposuerit, hic vero cōtraria. Dio cordi præstat, que subrufo constat colore, qualis Plinius rhizotomos. Ceterum si Theophrasto, & Plinio credamus non omnis Illyrica præstar, sed qua tantum sylvestris nascitur, siquidem qua in maritimis foditur, humor pre-40 gnans improbatum, quod subinde flaccifemens contrahatur in rugas. Succus hydropicus propinandus, quoniam recenti Illyrica deficiuntur, & nostris elicitur, duocinque ab aqua. Excalfacta Iris ordine secundo completo, vel tertio inchoante, & pariter siccat. Atque præter uires, quas illi adscribit D. Scordis, alijs peribus solle: p. x. et p. xii. compertum est, mansum orishalum commendare dentum dolores mulcere, si radice decocto & denso coquuntur. coquit item, abstergit, digerit, reluit, lenis, & erat, ex purgat, & dejet: vulnerariis medicamentis immixta, sareoticæ est. Radice expressa succus bicalem fluant, pituitam, & aquas ceterum subcuentes pellit: hamorrhoides fotu elicit. Fai quoque eleuterianum ex succi radicum Iris drachmis tribus, Galange, Zedoaria, cuiusque drachmis duas, Cinnamoni, Cynophyllorum cuiusque se: qui: drachma, marina brasif: fennicæ, & melis quantu: fuit fuerit ad excipendum, quo maxime inuantus aqua intercute latorantes, ubi quotidie emuniciunt deinceps uocant. Quin etiam Iris radicum farina, drachmaria, quatuor pondere, additis cinnamono, & anethi cuiusque drach. duabus & croci scropulo, dolores, & tumores testiculorum mirificè solvit, si 50 panni cocainei, frusto, albo merco perfuso, hæc omnia in piluera contra excipiuntur, & calida apponuntur. Eiusdem radi ces nefissis interpositis, eas à tincetur ero: foribus tenuerit, & odoris fragrantia commendant. Radix ipso contraria, & ex aceo bibita, omnibus aduerteret uenenos. Succus naribus infusus cerebrum à pituita mirificè purgat: uenitraduca tamen nocte cum per se tantum bibitur. ideoq; à peritis medicis exhiberi non solet, nisi admista multa, & Indica nardo. Potum radicis decoctione obstrunctiones aperit, præterim vbi crassi fuerit impedita materia, & ventris tinea: pellit, urinas ciet, & renis calculos exicit. Datur potandum utiliter ihericis. Quippe sud res mouet, & auriginem extiter. Pulmones, & thoraces expurgat, & locinoris inflammationibus auxiliatur. Recentes Iris radices saccare aut nelle condite, dantur utiliter deuoranda uncia pondere calculo effectis, & anhelanti difficultate laborantibus, quin etiam hydroptics: ac resolutis. Eadem in pafso decoctæ, contusis, addita hordeacea farina, & illis, paroïdias bellè dilutum. Illyrica puluis sequi: drachmæ pondere, datur ex pafso calido, per quam utiliter ab iliacos effectus. Oleum, quod floribus & radicum feco paratur resolutis, emolit, concavit, frigidos dolores mulcit, atrenuat, & mirifice confortat locinoris, & lenti doloribus. Podagricos iuuat, lenitq; articulorum duritiam, ac ceterarum corporis partium. Præstat & frigidis ueri dolores, ad conitulosis, & aurum cruciat. r. f. us apud veteres est radicum tanu, quoniam nunc non defensu: recontiores, qui flores quoque in medicina uerunt uisum.

60 Repeto quoddam effe iridis genus, que Afragalii cognomine dicuntur. Id enim ostendit Galenus lib. 1. de compositione medicamentorum secundum locos cap. primo ex Sorano transcribens Aetius lib. xxi. qui quibusdam in emplastris Iridi afragalium imponunt. Ueruntamen cum antiquorum, vel recentiorum repertorum neminem, qui in simplici medicamentorum libris huiusve Iridis meminet, quid certi de hac re proferant, sicut non habeo. Ceterum Cornarius, qui in predictis Galeni libros commentarios edidit, trim afragaleum, & afragalum. Item effe existimat: hoc argumento duetus, quod Plinius Iriderem duplum effe tradiderit: aliter, quod raphanitii a similitudine; aliter, quod rhizotomos dici-

Opinio reprobata.

Plinius centra dictio.

Iridis vires  
pigerunt  
tacit. a Diac.

Eloc. ex In-

It. rad. uti-

Iriderum olei  
ad quos uetus  
præstat.Iriderum cogno-  
mento attac-  
gallus.

tur. At cum *afragalum*, radicem raphani modo ferat, inde *Iridem* *afragalitum*. *Afragalum* est convicet. quin & Plinio per *Iridem raphanitem*, *afragalum* intelligi conset. Sed mea quidem sententia rectius fortasse non habeat explicitat, si per eam *Iridem*, que à similitudine raphanitis vocatur, *afragalum* ideo designari diffixeret, quod ut *afragalus*, raphani modo radicem gerat: siquidem Plinio *Iris* raphanitis *afragalus* non est, sed altera *Iridis Ilyricis* species. Quamobrem ita *Iriden* *afragalitum* a Galeno cognominatum esse putauerim, quod radice referat *afragalum*: quemadmodum *raphanitis* à *Pli* non dicit *efi*, quod radice *raphanum* representet. *Iridem memoria* proditum siuisse Galeno in libris simplicium medicamentorum sane nusquam reperi, tanetsi libro primo de antidotis eius postmodum meminerit his verbis. *Andromachus rosis* *Iridem Ilyricum* adiungit, que herba non fructuosa, negligenterq; excipienda sunt, veluti nec cetera alijs medicinis patre non aponit, de quibus paulo post distinxerit, quid quoque in genere optimum sit, demonstrabimus. *Poliun* ergo, & *chamoris Roman* afferuntur, natis in Italia paulo meliora, in aliquo siquidem Italie locis haud multo deteriora proueniunt illis annis, quibus uer tornu bonitudine non fuerit, sed scutis se contingit, atque tempori simile. *Quod si uera constitutio* siccior obuenient, multa, quia in Italia natu cantur, pluribus Cretae aliae paria erunt, aut non multo inferiora, ueluti *chamoris*, *chamepitis*, *hypericum*, *gentiana*, *iblaea*, *ueratrum nigrum*, & id genus alia. At uero, quod ab *Iridem* pertinet, *Jesus* se res habet: si enim *Iris* *Lyrica*, que plurima ex Africa *Roman* afferunt, *ilyrica* comparetur, tantum ipsi cetera quantitate cadaveris vno corporis tonu alij in gentibus ortu tam multum ab *ilyrica* degenerare Iris uidebitur. *Irin* igitur, velut & reliquias medicinas, odoratiore eligitor: nam unumquodque optimum est, quod proprium sua generis odorē uelementifsum habet, qui quidem ex multorum infestatione, manifestis unicuique sit. *At de gustu* quidem perceptis qualitatibus eodem modo condensum est: id enim optimum medicamentum est, quod si uera constitutio, in quo id, quod suo generi proprii est, experipta: perfici uero quod sui generis alij & tenuiss. & exiliis est. *Meliora* namque sunt omni in specie, quecumque res rugosae, nee existit, sicut convenientem sibi magnitudinem excesse, peiora, que bene nutritam, & adfractam habent subplantam. *Quamobrem*, ut dixi, multa cepis inscripti operæ pretium est, & maxime optima, & quo longo iam tempore siu experientiam ipsi nascendi initii prebure, quaeq; uno ore a peritis medica materia sunt commendata. Omnes igitur berbarij unanimes scripserunt *Iridem* in *flyrio* natum optimam esse. *hac Galenus*, *Planta*, *qua Grecis* *Iris*, Latinis item *Iris* nominatur: *Arabis*, *Ameni* iuri, *sive Aiera*: *Italis*, *Iride*, *Giglio azuro*, aut *Giglio calceo*: *Cermanis*, *Blauu gilgen*, *Blauu schuertel*, *Vecl*, *vurtz*, *Himel schuertel*: *Hispanis*, *Lirio cardeno*: *Gallis*, *Glaicul aut Flambe*: *Boemis* *Kofatec*.

Nomina.

<sup>†</sup> Malu hoc in loco Marcelli interpretationem sequi, quemadmodum alibi quandoque facturus sum, quam *Ruellij*, cui non semper addictus ero: quod in aliquo Greci codicibus legatur *τεκνα*, que vox in summitate cuiusque caulis significare uidetur: quodq; natura in planta ipsa illud manifestè demonstrat.

## Aesop.

## ACORVM

## C A P . I I .

30

**A** Corum folia *iridis* habet, angustiora tamen: radices non dissimiles, complicatas, non in rectum, sed obliquum actas, & summo cespite sparsas, geniculis interceptas, albantes, gustu acres, odore non ingratas. Optimum est denum, candidum, plenum, carie non exefum, odoratum: cuiusmodi *Colchidicum*, & *Galaticum*, quod aspersione dicunt. Radici usi caſatoria. Decoctum potu urinam cit: prodest lateris doloribus, & iocineris, atque thoracis; item torminibus, vulnis, ruptis, licet absūtum: urinæ stillicidio, & serpentum iſtibus auxiliatur: insidentibus ad muliebres in Chalcide. affectus, *iridis* modo, utlitter imponitur. oculorum caligines succo discurrit. Antidotis radix magno viu committetur.

*Acori confi-*

**A** Corum legitimum, quod falsò calatum aromaticum vocant, folijs prouenit *Iridi* angustioribus, longioribusque, odore ratis, ac gustu fernidis: radicibus *iridi emulis*, frequenter geniculatis, firmis, subcandidis, immixtis in inferiore parte adnatis fibris, odoratis, gustu acri, ac subamara, complicatis, hauis in rectum descendentibus, sed in obliquum attis, & summa tellure se diffundentibus. Causa est laui, e quo ramuli prodeunt, in quorum caciembinis, (ut Calenus *Qua* celensis Medicus se videlicet affirmabat) mucamenta quedam ex orienti mibi hæfenus non nisi nucis Ponticae iudicis, aut longo piperi similia. Tales sane fuere legitima *Acori* plantæ, cuius hic imaginem damus, quas Constantinopoli ad me misit Clarissimus *Cesaris* Ferdinandus ad *Turcam Imperatorem* Orator *Angerius* de Busbecki una cum ipso *Quacelbeno* è *Nicomedia* quodammodo natæ, magnitudinis lacu petitas, ubi copiosissimum prouenit. *Acorum*, est cum *Nicomedia* *Bithynia* ciuitas, *Galatis*, ac *Colchis* vicina, ubi nasci *Acorum* omnium optimum scribit *Dioscorides*. Sed scit diuturna rei herbarie ignorantia, ut hæfenus non in *Italia* solium, sed in quoque terrarum loco, ubi *spelatibus*, & medici habeantur, in legitimi *Acori* locum risuque ad radix suæ seruit, que pafim in paltribus, & uliginosis locis inuitus, & inodora plurima nascitur. eo sane argumento, quod *folia*, & radices iridis proferantur quibus ha color rufo, illa uero *iridis* longiora florentur. Hec itaq; radix apud omnes, qui plantarum historias neglexerunt, in hoc que auctor legitimi *Acori* minore fundita est: quia quantum tum qualitatibus, tum facultatibus recedat, ex *Dioscoride* patet, quandoquidem patrustris hec nec candicans, nec gustu fit acris, nec ullo profluo commendetur odore. *At quoniam* ha temporelate a peritis rei herbarie medicis non parum improbentur *efi*, qui non in hac tantum stirpe, sed etiam in alijs quam plurimis defere, cion tamen ipsi probatissimos auctores nusquam legerint, potius excusandisunt, quam quidam fortasse atatis nostræ scriptores, tam Graecæ, quam Latina lingua peritissimi; quibus res soleclarores propofita sunt, cuq; in simplicium medicamentorum cognitione certis praestantiores haberi volunt, & i longius nibilominus ut arbitror) aberrant, quam ceteri. Et quoniam numero etiam *famulus Ferrarensis*, *vir* *sane doctrina*, *et* *fama clarissimus*: qui dum innumeris simplicia medicamenta declarare, explicare & palam facere in suo simplicium examine studium impedit, et si id in plurimis iſsecutus fuerit; in hoc tamen, alijs, nonnullis (ut suis locis in his nostris commentarijs offendens) in tanto illustrissim autborum lumine mibi magis cœptive uideatur, quam qui ante ipsam in tenebris errauerint. Et enim conflatere afferit, *Acorum* à *Dioscoride* descriptum aliud non esse, quam eam accriminat, & odorant radicem, quam officinae Mauritanis fecutæ *Galangam* vocant, adeo ut maluerit cum Leoniceno errare, tantum suis preceptoris suo addictus, quam cum *Manardo* bene sentire. Sed quantum eius opinio à ueritate, quantumq; ab *Acori* histrio refertur, perquam facile probari potest. Quippe *galangam* folia *iridis* proferre apud Syrios nullo nobis testimoniō constat, utrūq; in qua cito cypero adconuenit, ut in syliue *iris* *Galanga* nonnullis dicatur: ideo non ab re credendum fuerit, *galangam* potius cypero, quam *iridis* folio prouenire. Præterea quod *galanga* radices habeat *iridis*,

*Eraspoli*  
error.